Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

11 СНЕЖНЯ 2008 г. ЧАЦВЕР
№ 234 (26347)
Кошт 500 рублёў
ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 Г.

«Прамая лінія»

ПЕНСІІ: УСЁ, ШТО ВАМ ЦІКАВА

Пенсійная тэма — актуальная заўсёды. І сведчаннем гэтага становяцца званкі ў рэдакцыю, вынікам якіх стала рашэнне правесці чарговую «прамую лінію» са спецыялістамі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны. Асабіласці падліку стажу, індывідуальнага каэфіцыента, надбаўкі, магчымасці дэтэрмінавага выхаду на заслужаны адпачынак — аб усім гэтым і іншым мы прапануем вам пагутарыць з **намеснікам начальніка галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Валерыем Валер'евічам КАВАЛЬКОВЫМ.**

Наша «прамая лінія» ***адбудзецца 12 снежня з 11 да 12 гадзін па рэдакцыйных тэлефонах 8 (017) 292 38 21 і 292 38 92. Папярэднія пытанні прымаюцца па нумары 287 17 57.***

«Прамая лінія»

ДАЛОЎ КАМЯНІ... І ЦЫСТЫТ, І ПРАСТАТЫТ

17 снежня, у сераду, з 14.00 да 15.00 у рэдакцыі газеты на пытанні аб прафілактыцы і лячэнні мочакаменнай хваробы, дабраякаснай гіперплазіі прастаты, нетрымання мачы, запаленчых хвароб мочапалавой сферы — прастатытаў, пієланефрытаў, цыстытаў адкажа **загадчык кафедры ўралогіі Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, кандыдат медыцынскіх навук, прафесар Аляксандр Уладзіміравіч СТРОЦКІ.**

Папярэднія пытанні можна пакінуць па нумарах: 8 (017) 287 18 29 (Святлана Барысенка) і 287 18 36 (Вольга Шаўко).

ГАРАЧЫ 287 17 41

«А Я ХАЧУ ЧЫТАЦЬ СВАЮ ЛЮБІМУЮ «ЗВЯЗДУ»...»

Газету нашу пенсіянерка з вёскі Дзямідавічы Дзяржынскага раёна Надзея Ануфрыеўна Суднік чытала, паводле яе слоў, гадоў 50. Дарэчы, і па дапамогу ў рэдакцыю звярнуцца аддана чытачы неяк давялося. Было гэта ў 2006 годзе, калі заяўніца паскардзілася на малы памер пенсіі. Мы тады падказалі, што жанчына можа паспрабаваць атрымаць адназразовую матэрыяльную дапамогу. У выніку ёй сапраўды выплацілі 60 тысяч рублёў, што Надзея Ануфрыеўна з мужам Савеліем Анатольевічам памятаюць дагэтуль і ўдзячныя за тую падтрымку. Практычна з тым жа пытаннем заяўніца патэлефанавала ў рэдакцыю і зараз.

— Мне ўжо 79 гадоў, я інвалід II групы па слыху (дарэчы, загадзя прыносім прабачэнні, калі падчас размовы нешта не зусім дакладна зразумелі — **С.Р.**), муж з'яўляецца інвалідам I групы. Пенсія ў мяне зусім малая — 190 тысяч рублёў. Кажуць, каэфіцыент малы, стаж... Але ж некалі трэба было і дзяцей дагледзець... А цяпер грошай нават на лекі не хапае. З таго часу, як выплацілі дапамогу ў 60 тысяч, больш нічога мы не бачылі, — тлумачыла Надзея Ануфрыеўна.

Другое пытанне заяўніцы тычылася падпіскі на газеты. За кошт рабілася некаторым людзі, у тым ліку і сям'я заяўнікаў, бясплатна атрымлівала падпіску на перыядычныя выданні.

— А мы ж «Звязду» раней чыталі, прызвычаіліся да яе. Таму зараз у роспачы, што не атрымліваем любімую газету, — гаварыла жанчына.

Паводле слоў начальніка аддзела матэрыяльна-бытавога забеспячэння пенсіянераў і інвалідаў упраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Дзяржынскага райвыканкама Таццяны Сабалеўскай, ніхто пра гэту сям'ю не забыўся. Прося, паколькі заяўніца пражывае сумесна з мужам, які таксама атрымлівае пенсію, яны ведуць сумеснае гаспадарку, колькасць прысядзібны ўчастак, які апрацоўваюць, іх даход перавышае вызначаны мінімум, што даюць права на атрыманне адраснай дапамогі згодна з адпаведным законам. «Такія падліка мы зрабілі па ўсіх добра вядомых нам сем'ях. На жаль, згаданая сям'я не можа прэтэндаваць на атрыманне адраснай дапамогі.»

Аднак, працягвала далей Таццяна Уладзіміраўна, заяўніца можа паспрабаваць, як у мінулы раз, атрымаць аднаразовую матэрыяльную дапамогу. Праўда, для гэтага павінна быць заява ад грамадзяніна з назнакай, на што яму патрэбна дапамога: на лекі, аплату камунальных паслуг, нешта іншае.

— Гэтая заява будзе разгледжана і, у залежнасці ад матэрыяльнага становішча грамадзяніна, названай ім прычыны, будзе прымацца канкрэтнае рашэнне. На раённым узроўні чалавеку можа быць аказана аднаразовая матэрыяльная дапамога ў памеры да аднаго бюджэту пражыткавага мінімуму. На сёння гэта складае 224.700 рублёў. На ўзроўні вобласці памер дапамогі ў выпадку неабходнасці можа быць павялічаны да двух бюджэтаў пражыткавага мінімуму. Але канкрэтная сума, скажу зноў, будзе залежаць ад шэрагу абставін і ў жыццёвых становішчы заяўніка, — сказала Таццяна Сабалеўская.

Далей суразмоўца нагадала, што жанчына мае льготу па аплаце лекаў, іх з мужам наведвае сацыяльны работнік. Дарэчы, ён жа можа і перадаць заяву з просьбай аб аказанні аднаразовай матэрыяльнай дапамогі, калі заяўніца вырашыць яе напісаць.

Што датычыць другога пытання пенсіянеркі — адносна газет, дык, паводле слоў Таццяны Уладзіміраўны, некаторым катэгорыям насельніцтва (маламаёмасным, адзінокім і г.д.) бясплатна афармляецца падпіска на мясцовыя выданні.

— Наконт «Звязды» ніхто пакуль не звяртаўся. Але, думаю, гэта пытанне можна будзе вырашыць, у тым ліку і праз згаданага ўжо вышэй сацыяльнага работніка, — зазначыла Таццяна Сабалеўская. — Увогуле, усе пытанні, якія паступілі ад сям'і заяўнікаў, мы возьмем пад свой кантроль.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Цікавыя людзі

ПАЛЯЎНІЧЫ БЕЗ СТРЭЛЬБЫ

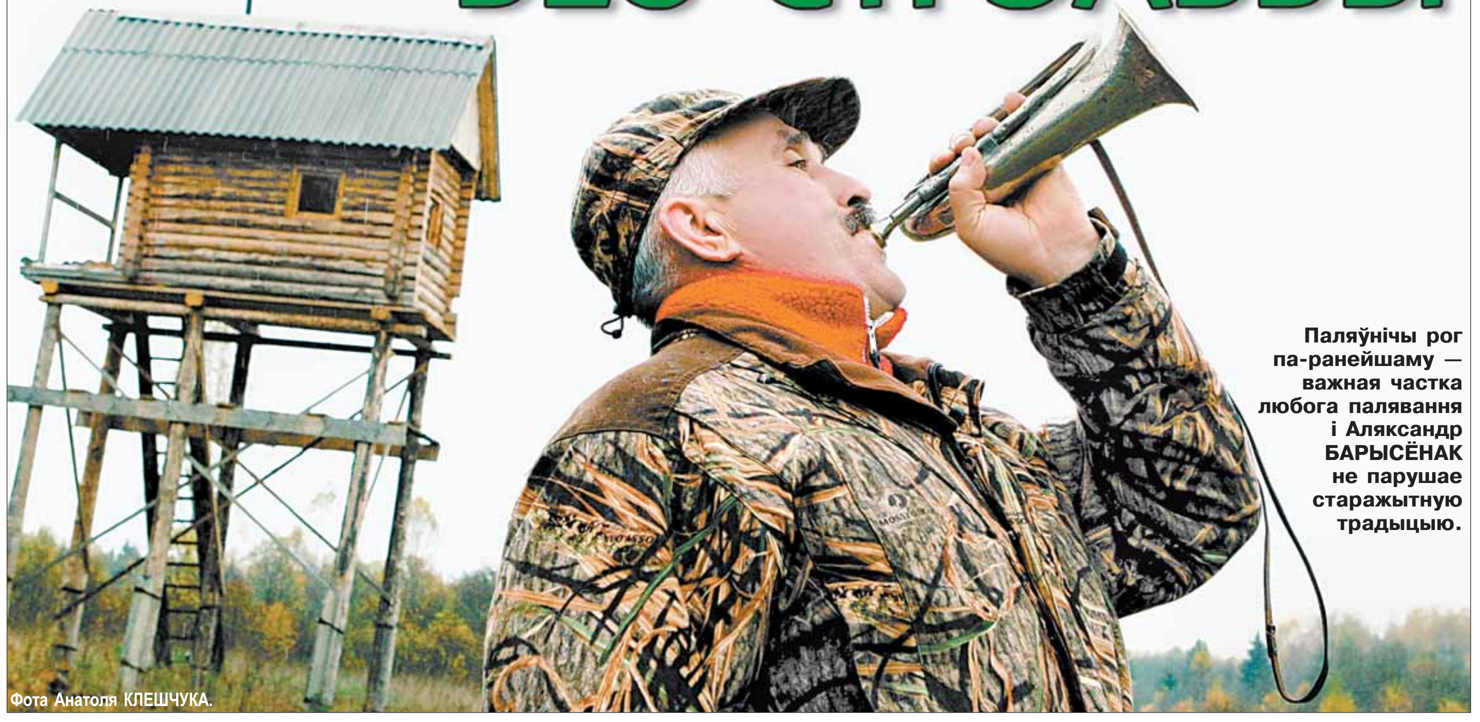

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Паляўнічы рог па-ранейшаму — важная частка любога палявання і Аляксандр БАРЫСЁНАК не парушае старажытную традыцыю.

«Сапраўдны паляўнічы той, які здабывае звера без стрэлаў!» — кажа жыхар вёскі Літусава Сенненскага раёна Аляксандр Барысёнак. Гучыць, безумоўна, моцна, але без пафасу, як можа здацца тым, хто яшчэ не адкрыў для сябе гэтае імя ў паляўнічым свеце. Хто-хто, а Барысёнак можа дазволіць гэткае меркаванне, і толькі таму, што ён — стваральнік лепшай паляўнічай гаспадаркі, шматразовы чэмпіён Расіі і Беларусі і, урэшце, — сапраўдны майстар па здабычы дзікоў без агнястрэльнай зброі. Яго зброя — гэта сабакі лайкавай пароды. Але яшчэ і таму, што за ўсё паляўнічае жыццё на Барысёнка не складзена ніводнага пратакола. Ён не страляе з вышкі, з машыны, з загону і нават з падыходу. Запомніліся словы: «Не разумею, навошта трэба ўсю ноч сядзець на вышцы, каб забіць дзіка». Напэўна, яго паляўнічыя прынцыпы падзяляюць не ўсе аматары гэтага зусім не таннага віду адпачынку. Але з меркаваннем заснавальніка чэмпіянатаў палявання з дапамогаю сабак цяжка не пагадзіцца. Ён арганізаваў без малога 15 міжнародных спаборніцтваў на базе сваёй гаспадаркі. Можна запытацца, навошта паведамляць усё гэта чытачу, далёкаму ад паляўнічага асяродку? Упэўнены, пра такіх, як Барысёнак, варта ведаць хоць бы таму, што атаясамліваюць сябе з найстаражытнейшым промыслам на зямлі.

Ведаў даўно, што ў Сенненскім раёне на ўласным падворку жыве мядзведзь. Гэты драпежнік у Беларусі — з'ява рэдкая, убачыць яго можна хіба ў цесных вальерах-клетках нацыянальных паркаў, а гэта, згадзіцеся, глядзець нібы з-за кратаў. Хацелася сфатаграфаваць касалапага на ўмовах, больш набліжаных да натуральных. Таму вёска Літусава інтрыгавала і вабіла. Падставай трапіць у яе стаў летапіс міжнародных чэмпіянатаў па паляванні, на якія з'язджаліся лаечнікі з Расіі, Малдовы, Прыднястроўя, Украіны і Прыбалтыкі. Крыху нязвыкла знаходзіцца сярод добрай сотні статных і кемлівых жывёл заходнесібірскай і рускаеўрапейскай парод лаек, якія дэманстравалі свае прыродныя здольнасці і паслухмянасць. Светла-бураму мішку на гэтых спаборніцтвах была «даручана» місія праверыць рэакцыю паляўнічых псоў на драпежніка. Двухдзённыя атакі сабак мядзведзь вытрымаў дастойна, хоць і быў прывязаны моцным ланцугом. А вось некаторым лайкам ад яго дасталося! Было што пагледзець: раз'юшаната таптыгіна з узлыбненай поўсцю, і яго ж, разнявоненага на сонейку дабрадушнага, амаль казачнага персанажа. А яшчэ ў Барысёнка ў вяліюкім, на некалькіх гектарах, вальеры жывуць дзікі, якімі таксама тэсціруюць паляўнічых вартасці сабак.

(Заканчэнне на 6-й стар.)

Кнігі з бібліятэкі Нясвіжскай ардынацыі Радзівілаў будуць даступныя чытачам Прэзідэнцкай бібліятэкі ў электронным выглядзе

Лічбавую апрацоўку кніг з бібліятэкі Нясвіжскай ардынацыі Радзівілаў і выданняў Тургенеўскай бібліятэкі ў Парыжы праводзяць спецыялісты Прэзідэнцкай бібліятэкі Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведаміла намеснік дырэктара па навуковай рабоце Прэзідэнцкай бібліятэкі Людміла НАВУМАВА.

Цяпер рэалізуецца міжнародны праект па віртуальнай рэканструкцыі бібліятэкі з архіва Нясвіжскай ардынацыі Радзівілаў, у якім прымае ўдзел і Прэзідэнцкая бібліятэка. 200 экзэмпляраў унікальных выданняў, што знаходзяцца ў фондах Прэзідэнцкай бібліятэкі, стануць даступныя чытачам у электронным выглядзе. Такі ж лёс чакае і выданні з Тургенеўскай бібліятэкі ў Парыжы, якая была буйнейшым зборам рускай кнігі ў Заходняй Еўропе.

Пераводзіць у лічбавы варыянт плануюць і серыяльныя выданні — перыядычны друк. У бібліятэцы 1 тыс. 523 назвы газет і часопісаў, якія датуюцца XIX-XX стагоддзямі. Ёсць таксама лістоўкі перыяду рэвалюцыі, Вялікай Айчыннай вайны.

Збор Прэзідэнцкай бібліятэкі, якая сёння адзначае 75-гадовы юбілей, — гэта больш як 1,5 млн адзінак захоўвання айчынных і замежных дакументаў на розных мовах свету. Штогод фонд папаўняецца 45-50 тыс. экзэмпляраў выданняў. Больш як 35 тыс. чытачоў прыходзяць у Прэзідэнцкую бібліятэку кожны год.

Прэзідэнцкая бібліятэка актыўна супрацоўнічае з іншымі бібліятэкамі ўрадавых устаноў. Сярод яе партнёраў — бібліятэка Адміністрацыі Прэзідэнта Расійскай Федэрацыі, Парламенцкая бібліятэка Расійскай Федэрацыі, Нацыянальная парламенцкая бібліятэка Украіны, бібліятэка Адміністрацыі Прэзідэнта Азербайджана, бібліятэка Кангрэса ЗША.

Эканамікст

Мінэканомікі прапануе прадоўжыць для ІП ільготны рэжым увозу тавараў з РФ да 2010 года

Аб гэтым БелТА паведаміў намеснік міністра эканомікі Андрэй Тур на пасяджэнні круглага стала ў Мінску.

«Мы ўнеслі на разгляд праект указа, дзе 2009 год мяняецца на 2010 год», — сказаў Андрэй Тур, адказваючы на пытанне аб магчымасці прадаўжэння прэферэнцыяльнага рэжыму ўвозу індывідуальнымі прадпрымальнікамі тавараў з Расіі ў Беларусь.

Ільготны рэжым для ІП пры ўвозе імі тавараў з Расіі планавалася адмяніць з 1 студзеня 2009 года. Менавіта з гэтага часу страчвае сваё дзеянне пункт 3 указа № 285 ад 18 чэрвеня 2005 года «Аб некаторых мерах па рэгуляванні прадпрымальніцкай дзейнасці». З гэтага моманту тавары, якія паходзяць з трэціх краін, выпушчаныя ў свабоднае абарачэнне ў Расіі і ўвозімыя ІП — плацельшчыкамі адзінага падатку на мытную тэрыторыю Беларусі, павінны былі падлягаць мытнаму афармленню і абкладанню мытнай пошлінай (зборамі).

Уклад МП у развіццё эканомікі павышаецца

Паводле апошніх звестак Міністэрства эканомікі, у краіне на пачатак кастрычніка функцыянавала 50,3 тысячы малых прадпрыемстваў, што ў параўнанні з аналагічным леташнім перыядам больш на 10,7 тысячы: прырост да ўзроўню мінулага года склаў 36,3 працэнта.

У міністэрстве адзначаюць, што рэалізацыя праграмы падтрымкі малога прадпрымальніцтва на гэты год, а таксама іншыя захады, прынятыя кіраўніком дзяржавы і Урадам па стварэнні спрыяльнага дзелавога клімату ў рэспубліцы, дазволілі павысіць уклад малога прадпрымальніцтва ў развіццё эканомікі краіны. У прыватнасці, удзельная вага ВУП, выработанага суб'ектамі прадпрымальніцтва за 9 месяцаў гэтага года, склала 8,9 працэнта ад агульнага аб'ёму ВУП і вырасла ў параўнанні з аналагічным перыядам 2007 года на 1,3 працэнтных пункта.

Паводле звестак за 9 месяцаў, на малых прадпрыемствах колькасць працоўных паводле спісаў склала 458,7 тысячы чалавек (летась за 9 месяцаў — 416,3 тысячы). Між іншым, па колькасці работнікаў лідзіруюць прамысловыя прадпрыемствы — 38,7 працэнта ад агульнай колькасці занятых на МП, на прадпрыемствах гандлю і грамадскага харчавання занятыя 25,1 працэнта, у будаўніцтве — 15,7, на транспарце — 8,2 працэнта. Колькасць індывідуальных прадпрымальнікаў на пачатак кастрычніка складала 216,2 тысячы чалавек, што на 12,4 тысячы больш, чым за аналагічны перыяд 2007 года.

Ігар ГРЫШЫН.

Цэны на ўнутраным рынку будуць фарміравацца зыходзячы з рынчнай кан'юнктуры

Цэны на беларускую прадукцыю на ўнутраным рынку будуць фарміравацца зыходзячы з рынчнай кан'юнктуры, у тым ліку ніжэйшыя за сабекошт, паведаміў намеснік міністра эканомікі Андрэй Тур на пасяджэнні круглага стала ў Мінску.

Ён нагадаў, што нядаўна была прынята пастанова ўрада № 1834, згодна з якой беларускім прадпрыемствам дазволена фарміраваць цэны на экспартуемую прадукцыю ў залежнасці ад кан'юнктуры рынку. «Учора прэм'ер-міністр падпісаў пастанову, якая распаўсюджвае гэту норму і на ўнутраны рынак», — сказаў Андрэй Тур.

Нацбанк не мае намеру ўводзіць абмежаванні на датэрміновае зняцце дэпазітаў фізічных асобаў

Аб гэтым паведамілі БЕЛТА ва ўпраўленні інфармацыі Нацыянальнага банка.

«У сувязі з паступаючымі пытаннямі аб увядзенні абмежаванняў па датэрміновым зняцці грашовых сродкаў з укладных рахункаў фізічных асобаў або іншых умоў, якія пагаршаюць становішча ўкладчыкаў, Нацыянальны банк не мае намеру разглядаць і прымаць нейкія рашэнні», — адзначылі ў Нацбанку. Галоўная банкаўская ўстанова краіны і надалей будзе праводзіць палітыку, накіраваную на павышэнне даверу насельніцтва да беларускай банкаўскай сістэмы.

Урад прапануе забараніць кантрольныя праверкі прадпрыемстваў у першыя тры гады іх дзейнасці

Аб гэтым паведаміў на круглым стале ў Мінску намеснік міністра эканомікі Андрэй Тур.

«Вельмі сур'ёзны дакумент, што рэгулюе кантрольную дзейнасць, падрыхтаваны ў Беларусі, — сказаў Андрэй Тур. — Згодна з ім прадугледжваецца сур'ёзнае скарачэнне паўнамоцтваў і функцый кантрольных органаў. У прыватнасці, прапануецца на працягу трох гадоў з моманту заснавання прадпрыемства не праводзіць на ім ніякіх кантрольных праверак. Калі будуць устаноўлены парушэнні — тады прадпрыемствы будуць правяраць». Як адзначыў намеснік міністра эканомікі, прадугледжваецца, што паўторныя праверкі прадпрыемстваў будуць праводзіцца толькі з дазволу пракурора. Унесены таксама прапановы, што датычацца суразмернасці правіннасці і пакарання. Нарматыўна-прававы акт, які прадугледжвае змяненні ў кантрольнай дзейнасці, павінен быць унесены на разгляд да 20 снежня гэтага года.

БЕЛТА.

НАН ініцыюе ўвядзенне галіновай сістэмы аплаты працы работнікаў навуковых устаноў

Аб гэтым паведаміў у ходзе online канферэнцыі на сайце БЕЛТА першы намеснік старшыні Прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Пётр Віцязь.

«Лічу, што такі падыход найбольш мэтазгодны, — падкрэсліў ён. — Галіновая сістэма аплаты працы работнікаў навуковых устаноў ужо дзейнічае ў Расіі і Украіне». Асноўныя прынцыпы гэтай сістэмы — дыферэнцыяцыя ставак заработнай платы (акладаў) у залежнасці ад складанасці працы па тыпах і відах навуковых устаноў, узроўню адукацыі работніка, яго навуковага або навукова-педагагічнага стажу і займаемай пасады.

«Акрамя таго, мы прапануем прадаставіць навуковым арганізацыям Акадэміі навук, якія фінансуюцца з бюджэту і ў якіх аб'ём работ, што выконваюцца па дагаворах з заказчыкамі, а таксама па іншых відах пазабюджэтнай дзейнасці, складае больш як 30 працэнтаў, права самастойна ўстанаўліваць у межах існуючых сродкаў памер тарыфнай стаўкі першага разраду», — дадаў Пётр Віцязь.

Для павышэння заработнай платы вучоных у перспектыве плануецца ўстанавіць павышаючы каэфіцыент да акладаў кіраўнікоў і навуковых работнікаў арганізацый НАН Беларусі ў сярэднім у 1,5 раза.

У цэлым заработная плата навуковых супрацоўнікаў Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі за студзень-кастрычнік 2008 года склала Br1,174 млн, у тым ліку навуковых супрацоўнікаў камерцыйных арганізацый — Br1,254 млн, бюджэтных арганізацый — Br1,141 млн.

РЫХТУЙЦЕСЯ ДА ЗІМОВАГА ПАЛЯВАННЯ

З 15 снежня ў краіне распачынаецца зімовы сезон селекцыйнага і трафейнага палявання на самцоў высакароднага аленя. Доўжыцца ён будзе да 31 студзеня наступнага года.

Паляваць у гэты час можна будзе са стрэльбай — з засады, з падыходу. Па 15 снежня працягваецца і асенне-зімовы сезон палявання з паляўнічымі сабакамі (акрамя хартоў і ганчакоў) на лася, высакароднага аленя, дзіка, казулю. Здабываць дазваляецца жывёл любога полу і ўзросту, акрамя свінаматак — важакоў статку. Як нагадалі ў Міністэрстве лясной гаспадаркі, са стрэльбай па разавых дазволах паляваць на капытных можна чатыры дні ў тыдзень — суботу, нядзелю, панядзелак і аўторак.

Сяргей РАСОЛЬКА.

НА МІНШЧЫНЕ ВЫСЕЛЕНА 33 СЯМ'І НЕПЛАЦЕЛЬШЧЫКАЎ

З іх 9 — без выдзялення жылля

Паводле апошніх звестак, агульная сума пратэрмінаванай запазычанасці жыхароў па аплаце за кватэру ў Мінскай вобласці склала больш за 4 мільярды рублёў. Гэта 5,9 працэнта агульнай колькасці «жыровак». Як заўважыў у гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» намеснік генеральнага дырэктара Мінскага абласнога ўнітарнага прадпрыемства «Упраўленне жыллёва-камунальнай гаспадаркі» Павел Пархоменка, з пачатку года адпаведны паказчык зменшыўся амаль удвая.

Дапамаглі даволі жорсткія захады па спагнанні запазычанасці. Паводле слоў Паўла Пархоменкі, было пададзена 1,8 тысячы выканаўчых лістоў, 8,2 тыс. абанентам за даўгі адключалі камунальныя паслугі (у першую чаргу гаворка ідзе пра халодную і гарачую ваду). Адзін з захадаў уздзеяння — іскавыя заявы. Сёлета ў суд іх было накіравана 5,6 тысячы, на высяленне пададзена 56 іскаў.

Сёлета на Міншчыне сваіх кватэр пазбавіліся 33 сям'і жыхароў-парушальнікаў. 24 з іх былі пераселены ў жылыя памяшканні меншай плошчы з горшымі спажывецкімі якасцямі. А 9 сем'яў увогуле выселілі без выдзялення жылля. Як заўважыў Павел Пархоменка, гэта магчыма ў адпаведнасці з 39 артыкулам Жыллёвага кодэксу. Да адпаведнай меры звяртаюцца ў тым выпадку, калі «наймальнік, члены яго сям'і, іншыя асобы, што жывуць разам, сістэматычна разбураюць ці псуюць жылое памяшканне, альбо выкарыстоўваюць яго не па прызначэнні альбо сістэматычным парушэннем правілаў карыстання жылля робяць немагчымым пражыванне іншых з імі ў адной кватэры ці ў доме». Калі захады ўздзеяння аказаліся безвыніковымі, такія жыхары ў прамым сэнсе слова аказваюцца на вуліцы.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

Фота Пятра ФАМІНА.

Крымінал

Гераінавая «каралева»

У Мінску праваахоўнікамі перакрыты буйны канал пастаўкі гераіну ў сталіцу, які «курыравала» 27-гадовая жанчына цыганскай нацыянальнасці.

Паводле звестак аддзялення інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінгарвыканкама, затрыманая пражывала ў пасёлку Паўночны Заводскага раёна. Яна, па папярэдняй інфармацыі, здымала ў сталіцы кватэры, дзе арганізоўвала захоўванне і збыт наркотыкаў. Закупачны кошт 1 грама складаў 40 тысяч рублёў, а рэалізоўваўся дурман па 60 тысяч рублёў. На кватэры, якую здымала жанчына, канфіскавана 92 грамы гераіну — каля 2000 доз. Між іншым, раней затрыманая мела ўжо стасункі з законам — яе судзілі за махлярства. На гэты раз ёй пагражае больш суровае пакаранне: максімальны тэрмін за незаконнае захоўванне і збыт наркатычных сродкаў — 8 гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці. Зараз праваахоўнікі высвятляюць канал пастаўкі наркотыку.

Ігар ГРЫШЫН.

МАХЛЯРСТВА НА МІЛЬЁНЫ ЕЎРА

Прайдзісветы спрабавалі завалодаць грашыма замежнага інвестара

Супрацоўнікі Галоўнага ўпраўлення па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі МУС Беларусі разам з байцамі спецыяльнага практычнага падраздзялення па барацьбе з тэрарызмам «Алмаз» затрымалі членаў арганізаванай злачыннай групы, якія «раскручвалі» еўрапейскага бізнэсмена на 3 мільёны еўра.

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС, іншаземец яшчэ ў кастрычніку звярнуўся па дапамогу да беларускіх праваахоўнікаў: ён інвеставаў у будаўніцтва найбуйнейшага бізнэс-цэнтра ў Мінску 5 мільёнаў еўра, аднак у заяўніка ўзніклі падазрэнні наконт прыстойнасці яго партнёраў. Акрамя таго, бізнэсмен выказаў меркаванне, што ўкладзеныя ім грошы, магчыма, былі выкрадзеныя.

Узяўшыся за расследаванне гэтай справы, супрацоўнікі міністэрства ўпэўніліся, што падазрэнні інвестара маюць пад сабой глебу: згаданыя ім асобы сапраўды прысвоілі сабе грошы іншаземца. Зразумела, што гэта сціпла замоўчвалі. Болей за тое, махляры гарантавалі свайму «падапечнаму» і далейшую паспяховую работу ў нашай краіне пры ўмове перадачы ім яшчэ трох мільёнаў еўра. Каб завалодаць гэтымі грашыма, зламыснікі падрыхтавалі пакет несапраўдных дакументаў для юрыдычнага кантролю бізнэсмена за праектам у Мінску.

Узялі хітрыноў з доказамі віны — пры атрыманні запатрабаваных мільёнаў: Генеральная пракуратура санкцыянавала правядзенне аператыўнага эксперыменту супрацоўнікамі цэнтральнага апарату МУС, у ходзе якога зламыснікаў і затрымалі. Па гэтай справе вядзецца далейшае расследаванне.

Ігар ГРЫШЫН.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ВЫБАРЫ НОВАГА ПАТРЫЯРХА АДБУДУЦЦА Ў КАНЦЫ СТУДЗЕНЯ 2009 ГОДА?

Памесны сабор Рускай праваслаўнай царквы, на якім будзе абраны новы патрыярх, пройдзе 28 і 29 студзеня 2009 года.

Як паведамляе радыёстанцыя «Рэха Масквы» са спасылкай на словы мітрапаліта Кіеўскага і ўсяе Украіны Уладзіміра, рашэнне аб гэтым было прынятае Святым Сінодам пад старшынствам месцазахавальніка патрыяршага пасаду мітрапаліта Кірыла. Кандыдатаў на месца патрыярха зацвердзіць Архіерэйскі сабор, які адбудзецца незадоўга да Памеснага сабора.

Афіцыйна РПЦ не каментуе чутку аб прэтэндэнтах на патрыяршы пасад, але ў СМІ ўжо згадваюцца імёны асноўных кандыдатаў: мітрапаліта Смаленскага і Калінінградскага Кірыла і мітрапаліта Калужскага і Бароўскага Клімента. Таксама не выключаны шанцы на абранне патрыярхам мітрапаліта Круціцкага і Каломенскага Ювяналія і мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта.

У ГРЭЦЫІ ПАГРОМЫ ЗМЯНІЛА ЎСЕАГУЛЬНАЯ ЗАБАСТОЎКА

Усе палёты з Афінскага міжнароднага аэрапорта ўчора спынілі на суткі: у рамках усеагульнага страйку, арганізаванага найбуйнейшымі прафаб'яднаннямі краіны, прайшоў 24-гадзінны страйк авіядыспетчараў.

З пачатку змены да 8:30 па мясцовым часе не працавалі метро, электрычка, аўтобусы, тралейбусы і трамваі. На працягу 24 гадзін былі зачыненыя дзяржаўныя ведамствы, дзяржаўныя школы, гімназіі, ліцэі, універсітэты і тэхнічныя ВНУ, падатковыя інспекцыі, страхавыя фонды, суды, дзяржаўныя і прыватныя банкі, Дзяржаўная энергетычная карпарацыя, Арганізацыя сувязі Грэцыі, Грэчаская пошта. На некалькі гадзін спынялі працу парты і чыгунка. Двухгадзінны страйк правялі журналісты. Беспарадкі перакінуліся з Афін на іншыя гарады Грэцыі.

Нагадаем, што нагодай для масавых выступленняў стала забойства паліцэйскім 15-гадовага юнака-анархіста, які з групай аднадумцаў напаў на паліцэйскі патруль. Куля падчас папераджальнага стрэлу адрэкашэціла ад маставой і патрапіла юнаку ў грудзі. Аднак відавочна, што масавыя выступленні сілкуюцца шырэйшай грамадскай незадаволенасцю, чым рэакцыя на смерць падлетка. Дэманстранты пратэстуюць супраць эканамічнай палітыкі ўрада і патрабуюць датэрміновых выбараў.

КІЯЎЛЯНАМ, ЯКІЯ ПЕРАЖЫЛІ ГАЛАДАМОР, УРУЧАЦЬ ПА 26 ДОЛАРАЎ

Мэр Кіева Леанід Чарнавецкі падпісаў распараджэнне, паводле якога жыхары горада, якія перажылі голад пачатку 1930-х гадоў і здольныя даказаць гэта, атрымаюць па 200 грыўнаў (прыкладна 26 долараў).

Для атрымання грошай пацярпелым давядзецца «даць сведчанні адносна падзей, звязаных з Галадаморам». Паводле папярэдніх падлікаў, ва ўкраінскай сталіцы пражывае 6650 чалавек, якія адпавядаюць названым крытэрыям.

РАСІЯНЕ МОГУЦЬ ЗАПІЦЬ З НАГОДЫ КРЫЗІСУ?

Аптымізм расіян да канца года пайшоў на спад: палітычнае становішча ў краіне для іх выглядае значна лепш за эканамічнае, паказваюць даследаванні сацыёлагаў.

Калі ў студзені 32 працэнты апытаных чакалі, што праз год жыццё іх сям'і будзе лепшым за цяперашняе, то ў лістападзе такіх стала ўжо 20 працэнтаў. А лік песімістаў — тых, хто чакаў пагаршэння — за той жа перыяд павялічыўся з 9 працэнтаў да 22. Паводле даследаванняў, у студзені эканамічнае становішча Расіі ацэньвалі як добрае 18 працэнтаў апытаных і гэтульки ж — як дрэннае. У лістападзе яго лічылі дрэнным ужо 28 працэнтаў рэспандэнтаў, а добрым — толькі 10. У перыяд сусветнага крызісу ў Расіі можа вырасці спажыванне алкаголю, лічаць у Савеце Федэрацыі РФ.

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 11.12.2008 г. (для б/н разлікаў)	
1 долар ЗША	2 193,00
1 еўра	2 840,92
1 латвійскі лат	4 004,02
1 літоўскі літ	822,86
1 чэшская крона	109,85
1 польскі злоты	717,38
1 расійскі рубель	78,69
1 украінская грыўня	287,80

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў. Цэнтрабанк РФ	
USD	27,8671
10 UAH	36,1715
1000 BYR	12,7772
EUR	36,6672

Курс у гандлёвых кампаніях (на 10.12.2008 г.)	
USD	2175 / 2250

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпісвайцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. ГБ» на 2008 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ААТ «Агенцтва Уладзіміра Граўцова» УНП 100024047 Ліцэнзія Мінсувязі № 02140/0172806 выд. 03.05.2004 да 02.05.2009

ISSN 1990 - 763X

Сучасных вытворчасцяў павінна быць больш

Тэма імпартазамяшчэння стала галоўнай пры наведванні прэм'ер-міністрам Беларусі Сяргеем Сідорскім шэрагу прадпрыемстваў Гомельскай вобласці.

Вытворцам гародніны трэба больш напорыста працаваць для прасоўвання сваёй прадукцыі, падкрэсліў кіраўнік Урада краіны падчас наведвання КСУП «Камбінат Усход» у рамках сваёй рабочай паездкі. Наконт інфармацыі аб наяўных складанасцях з пастаўкамі гародніны ў Мінск Сяргей Сідорскі падкрэсліў: «На рынку трэба працаваць жорстка і напорыста, і не толькі на знешнім, але і на ўнутраным». Савет Міністраў, уводзячы сезонныя пошліны на імпартную гародніну, падтрымлівае беларускіх вытворцаў сельскагаспадарчай прадукцыі. Такая падтрымка будзе ажыццяўляцца і ў далейшым. «Аднак якасць прадукцыі трэба павышаць», — адзначыў прэм'ер-міністр Беларусі. На сельскагаспадарчым прадпрыемстве Сяргей Сідорскі пазнаёміўся з комплекснай сістэмай захавання і падрыхтоўкі сельскагаспадарчай прадукцыі да збыту, у тым ліку з новымі лініямі па сартаванні гароднінnай прадукцыі для аптовага продажу. У перспектыве тут будуць устаноўлены і лініі па сартаванні гародніны для рознічнага гандлю. У прыватнасці, будзе праводзіцца каліброўка, мыйка, сушка, узважванне і фасоўка гародніны, пасля чаго на ўпакоўку наносіцца этыкетка з адпаведнай інфармацыяй аб прадукце. Пацікавіўся прэм'ер-міністр Беларусі і наяўнасцю знака «Экалагічна чыстая прадукцыя». Летась у гаспадарцы на 70 % замянілі насенны матэрыял, закупілі новыя пасадачныя машыны, што дало магчымасць у два разы павялічыць колькасць вырашчанай прадукцыі. У наступным годзе КСУП «Камбінат Усход» збіраецца нарошчваць вытворчасць гародніны.

Другім пунктам праграмы ў рабочай паездцы кіраўніка Урада на Гомельшчыну стала ўрачыстае адкрыццё новага будынка абласнога суда. Да гэтага часу суд знаходзіўся ў доме, пабудаваным адразу пасля вайны. У нашай краіне зацверджана праграма рэканструкцыі і капітальнага рамонту будынкаў судоў, і ў яе межах сёлета ў аднаўленыя памяшканні пераехалі суддзі Віцебскага абласнога суда, Акцябрскага раённага, і вось нарэшце — Гомельскага абласнога. Перадаючы сімвалічны ключ старшыні Гомельскага абласнога суда Людміле Міхальковай, міністр юстыцыі Беларусі Віктар Галаванаў адзначыў, што ўлазіны сёлета чакаюць яшчэ і суддзяў у Івацэвічах. Трэба адзначыць, што будынак у цэнтры горада не толькі капітальна адрамантавалі, зрабілі да яго новую чатырохпавярховую прыбудову, але і абсталявалі самай сучаснай апаратурай. «Усё, каб прафесіяналам было камфортна працаваць. Галоўнае, каб тыя, хто будзе сюды прыходзіць, адчувалі важнасць і вяршэнства закона ў нашай краіне», — падкрэсліў на адкрыцці Сяргей Сідорскі. Ад старшыні Вярхоўнага суда Рэспублікі Беларусь Валянціна Сукалы гомельскія суддзі атрымалі ў падарунак капіравальную тэхніку самай апошняй мадэлі і заклік: «Вельмі хочацца, каб правасуддзе тут было на самым высокім узроўні. Я прашу вас зрабіць усё, каб людзям, якія прыходзяць сюды, было максімальна камфортна і зручна. Тут павінны трыумфаваць толькі закон, справядлівасць і парадак».

Новы цэх па вытворчасці вырабаў з шакаладу на сумесным прадпрыемстве ААТ «Спартак» таксама пачаў сваю дзейнасць пры непасрэдным удзеле кіраўніка беларускага Урада. «У краіне на працягу бліжэйшых двух-трох гадоў будзе пабудавана больш за 130 новых прадпрыемстваў і створаны вытворчасці такія ж сучасныя, як і ваша лінія», — заявіў Сяргей Сідорскі. Увод у эксплуатацыю цэха, які не мае аналагаў у краіне, дазволіць прадпрыемству не толькі павялічыць свае магчымасці, але і істотна скараціць аб'ём імпарту такой прадукцыі ў краіну. Як расказала начальнік цэха Ганна Шаршнёва, новую лінію італьянскай вытворчасці зараз абслугоўваюць ад трох да пяці чалавек. На гэтым абсталяванні пачалі ўжо выпускацца цукеркі з лікёрнымі, жэлейнымі, памаднымі, крэмавымі і іншымі начынкамі. Аб'ём інвестыцый, накіраваных на рэалізацыю праекта, склаў 30 мільярдаў беларускіх рублёў. Разам з тым, Сяргей Сідорскі адзначыў высокую ўдзельную вагу імпартных кампанентаў у сабекошце беларускіх цукерак, што фактычна прыводзіць да вымывання валюты з краіны. Менавіта таму задачай для кіраўніцтва прадпрыемства стане вывучэнне пытанняў арганізацыі вытворчасці некаторых складнікаў, напрыклад, упакоўкі, асобных відаў напаўняльнікаў і г.д. Між іншым, новая прадукцыя фабрыкі «Спартак» будзе выпускацца пад новым брэндам «Melanie», які распрацаваны спецыяльна для экспартных паставак.

«Мне здаецца, вы ўзялі правільны кірунак. Сёння такіх вытворчасцяў мы павінны ствараць у краіне як мага больш», — адзначыў прэм'ер-міністр Беларусі.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Уладзімір НАВУМАЎ:

«Я НЕ ЎЯЎЛЯЮ НАШУ КРАІНУ ПА-ЗА ІНТЭРПАЛАМ»

Беларускае бюро Інтэрпала святкуе 15-ю гадавіну

За часы працы Нацыянальнае беларускае бюро Інтэрпала выканала звыш 90 тысяч запытаў, паведамленняў і даручэнняў па 19 накірунках барацьбы са злачыннасцю. Створанае 10 снежня 1993 года ў цэнтральным апараце Міністэрства ўнутраных спраў, НЦБ Інтэрпала працуе ў наступных накірунках: міжнародны пошук асобаў і выкрадзеных аўтатранспартных сродкаў, барацьба з арганізаванай злачыннасцю, гандлем людзьмі, незаконнай міграцыяй, абаротам наркотыкаў, зброі і г.д.

У выніку сумеснай працы з праваахоўнымі органамі Беларусі і НЦБ Інтэрпала замежных краін на тэрыторыі рэспублікі выяўлена 300 чалавек, якіх шукалі замежныя праваахоўныя органы. Па запытах названых структур у Дзяржаўны экспертна-крыміналістычны цэнтр МУС Беларусі накіравана каля дзвюх тысяч дактыласкапічных картаў, што дазволіла толькі за гэты год выявіць 21 грамадзяніна Беларусі, затрыманага за мяжою за ажыццяўленне злачынстваў. У міжнародны вышук (па базе звестак Генеральнага сакратарыяту Інтэрпала) аб'яўлена каля 10 тысяч аўтамабіляў, скрадзеных на тэрыторыі нашай краіны. Усяго з 1993 года праверана больш за 20 тысяч машын, выяўлена больш за тры тысячы адзінак крадзенага транспарту.

Міністр унутраных спраў Уладзімір Навумаў у размове з журналістамі адзначыў, што «ўзаемадзеянне праваахоўных органаў краін СНД з кожным годам узмацняецца, нягледзячы на агульную крызісную сітуацыю ў СНД. У нашай галіне СНД мае шмат нявыкарыстаных рэзерваў. Я не ўяўляю сабе па-за Інтэрпалам і лічу, што было б грахом не скарыстацца такой магчымасцю — супрацоўнічаць з замежнымі бюро Інтэрпала».

Кіраўнік Нацыянальнага бюро Інтэрпала Міхаіл Старыковіч, у сваю чаргу, паведаміў: «Выкарыстоўваючы магчымасці глабалізацыі, злачынцы з усяго свету намагаюцца схавацца ад праваахоўных органаў. Толькі сёлета з нашай краіны дэпартаваны шэсць грамадзян іншаземных краін за «адмыванне» грошай, кантрабанду і ўдзел у арганізаванай злачыннасці. Карыстаючыся магчымасцямі Інтэрпала, мы дапамагаем выяўляць такіх людзей і выконваем галоўны прынцып нашай дзейнасці — няўхільнасць пакарання за любое злачынства».

Юрась ШАЎЦОЎ.

А З КАГО СПАГАНЯЦЬ?

Чаму бацькі, чые дзеці выхоўваюцца ў сацыяльных дзяржаўных установах, кампенсуюць дзяржаве ўсяго трэць выдаткаў на ўтрыманне апошніх? Паводле слоў сустаршыні Беларускага саюза жанчын, старшыні Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці Антаніны МОРАВАЙ, адказ на пытанне дае партрэт абавязаных асоба.

Павышэнне адказнасці бацькоў за выхаванне сваіх дзяцей прадугледжана, як вядома, Дэкрэтам №18 Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Яго сутнасць зводзіцца, дарэчы, да двух асноўных момантаў: забеспячэнне правоў дзяцей і павышэнне адказнасці бацькоў. Практыка паказвае, што ажыццявіць і першае, і другое, мякка кажучы, не так проста.

Паводле афіцыйных звестак, 70 працэнтаў абавязаных — жанчыны, 53 працэнты не маюць спецыяльнасці, 34 працэнты не працавалі на момант пераходу ў стан абавязаных, 64 працэнты атрымліваюць заробак у межах 200-400 тысяч рублёў. Кампенсаваць жа трэба ад 170 да 300 тысяч рублёў, пры гэтым 1/3 заробленага павінна заставацца на руках у карміцеля сям'і.

Дарэчы, самая масавая ў краіне жаночая арганізацыя — Беларускі саюз жанчын — другі год запар уважліва займаецца праблемай жаночага п'янства і сацыяльнага сіроцтва. Гродзенскі філіял арганізацыі для выяўлення неўладкаваных сем'яў ладзіў спецрэйды і заводзіў сацыяльныя карткі. Дзейнічае арганізацыя прыёмных сем'яў. У Магілёўскай вобласці існуюць гасцявыя сем'і: члены БСЖ бяруць сірот на канікулы і выхадныя. Верагодна, таму ў гэтай вобласці найбольш актыўна ствараюцца апякунскія сем'і. У Віцебскай вобласці створаны банк звестак, на неўладкаваныя сем'і ўведзены рэабілітацыйныя карткі. У Гомельскай — наладжана шэфства над дзіцячымі прытулкамі.

Адначасова Антаніна Морава звярнула ўвагу на шэраг сацыяльных мер, якія падтрымліваюць нашых жанчын. Беларускія матулі атрымліваюць шэраг дапамог, могуць знаходзіцца ў дэкрэтным водпуску да трох гадоў. Наймальнік абавязаны падоўжыць кантракт з маці, якая выйшла на працу да дасягнення гэтага тэрміну, да моманту наступлення 5-гадовага ўзросту дзіцяці. Што датычыцца памеру штомесячнай дапамогі па доглядзе дзіцяці ва ўзросце да трох гадоў, то ёсць надзея, што ён на працягу наступнага года дасягне ўзроўню бюджэту пражытачнага мінімуму. Прыняты і пэўныя меры па стымуляванні нараджэння другога дзіцяці. Так, летам гэтага года найбольш значна была павышана аднаразовая дапамога пры нараджэнні менавіта другога дзіцяці.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Ёсць праблема

НЕБЯСПЕЧНАЯ ПЕРСПЕКТЫВА БУДАЎНІКА

Будаўніцтва — перспектыўная работа. Аб гэтым сведчыць мноства аб'яў у рэкламных выданнях і на інфармацыйных дошках («патрабуюцца муляры, тынкоўшчыкі, кранаўшчыкі...»). Набор студэнтаў на будаўнічыя спецыяльнасці таксама з кожным годам павялічваецца. Але, разам з тым, гэта работа на сёння — адна з самых небяспечных. Доказам таму — шматлікія няшчасныя здарэнні на будаўнічых пляцоўках...

У якасці ілюстрацыі прывяду некалькі прыкладаў.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

№ 1

Раніцай мантажнік філіяла № 3 па будаўніцтве трубаправодаў арганізацыі «Белтрубаправодбуд» прыйшоў на працу нападпітку (падчас даследавання выявілі, што канцэнтрацыя спірту ў крыві складала 3,5 праміле). Пры такой канцэнтрацыі алкаголю начальнік павінен быў адхіліць яго ад работы. Але, на жаль, ні ён, ні іншыя службовыя асобы гэтага не зрабілі. Выконваючы агнявыя работы, мантажнік парушыў правілы тэхнікі бяспекі. Суд Камянецкага раёна ўстанавіў, што адна з прычын, якая прывяла да гібелі работніка, у тым, што мантажніка дапусцілі да працы ў стане алкагольнага ап'янення.

№ 2

Начальнік участка прадпрыемства «Электрасофт» атрымаў заданне знайсці кран, каб дэмантаваць апоры вонкавага асвятлення на вуліцы Някрасава горада Мінска. Па дапамогу звярнуўся да машыніста аўтамабільнага крана прыватнага прадпрыемства «Спецінжбуд», які працаваў на суседнім будаўнічым аб'екце. За грошы той згадзіўся дэмантаваць апоры. Дэмантаж праходзіў хутка і без праблем. Падчас працы на пляцоўцы па вуліцы Някрасава знаходзіліся толькі рабочыя і брыгадзір.

Раптам, зусім нечаканая для ўсіх, раздаўся гучны воплеск — гэта страла аўтамабільнага крана дакранулася да провада лініі электраперадач, што выклікала кароткае замыканне. Электраманцёра, які непадалёк чакаў пад'ёму стралы, адкінула на 2 метры ўбок: ён атрымаў удар электрычнага току. Убачыўшы калегу на асфальце, машыніст экскаватара падбег бліжэй, каб дапамагчы. У гэты момант прагучаў другі воплеск: выратавальніка таксама ўдарыла токам — ён у выніку таксама атрымаў апёкі. На кіраўніка прадпрыемства «Электрасофт» і машыніста крана прадпрыемства «Спецінжбуд» заведзены крымінальныя справы.

№ 3

На днях у **Мінскае гарадское ўпраўленне Дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы** паступіў ананімны званок: па тэлефоне скардзіліся на будаўнічую арганізацыю, якая праводзіла рэканструкцыю даху жылога дома, што на вуліцы Савецкай.

— Выехалі па выкліку неадкладна, — расказвае **першы намеснік начальніка Мінскага гарадскога ўпраўлення Дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы Надзея КАЗЛОЎСКАЯ.** — Парушэнні, якія мы ўбачылі на свае вочы, былі вельмі сур'ёзныя: ля ўвахода ў пад'езд не было казырка, адсутнічала агароджа небяспечных участкаў, не ўсе работнікі, якія знаходзіліся на даху будынка, былі прышпіленыя спецыяльнымі рамянямі, ні адзін з іх не меў каскі. Акрамя таго, работа вялася без арганізацыйных дакументаў. Не было на месцы і адказнай асобы, а гэта таксама сур'ёзнае парушэнне. Такім чынам, мы папярэдзілі магчымыя няшчасныя здарэнні, бо небяспецы падвяргаліся не толькі работнікі, але і самі жыхары дома. У дачыненне да будаўнічай арганізацыі своечасова прынялі адміністрацыйныя меры.

Сітуацыі, якія я прывяла тут, вельмі падобныя, толькі вынікі іх розныя: у першым выпадку — смерць работніка, у другім — дзве траўмы, у трэцім, на шчасце, абышлося без ахвяраў, і тое дзякуючы толькі неабыякаваму ананіму...

Але неабыякавасць у гэтай сітуацыі — яшчэ і проста неабходная якасць для ўсіх людзей, якія маюць непасрэднае дачыненне да будаўніцтва. Тут я маю на ўвазе службовых асобаў, якія адказваюць за ахову працы і саміх работнікаў.

У ЧЫМ ВІНА КІРАЎНІЦТВА, У ЧЫМ — РАБОТНІКАЎ?

Да калецтва і гібелі работнікаў на вытворчасці прыводзіць, у першую чаргу, тое, што кіраўнікі прадпрыемстваў грэбуюць сваімі абавязкамі: не ў поўнай меры выконваюць патрабаванні заканадаўства па стварэнні бяспечных умоў працы работнікам, не вядуць барацьбу з парушэннямі працоўнай дысцыпліны. Некаторыя ж наймальнікі і спецыялісты проста слаба арыентуюцца ў пытаннях заканадаўства аб працы і ахове працы.

— Сёлета за 9 месяцаў у краіне на вытворчасці загінула 162 чалавекі, цяжкія траўмы атрымалі 538 работнікаў, — кажа <u>начальнік аддзела інфармацыі і сувязяў з грамадскасцю Генеральнай пракуратуры Генадзь ВЯРЦІНСКІ.</u> — Найбольш непакоіць сітуацыя, якая склалася ў арганізацыях міністэрстваў прамысловасці, сельскай гаспадаркі і харчавання, прадпрыемствах будаўніцтва і архітэктуры.

Толькі за 10 месяцаў сёлета за парушэнне правілаў аховы працы і тэхнікі бяспекі да крымінальнай адказнасці прыцягнуты 63 службовыя асобы. Пры гэтым суд, як правіла, выносіць ім прыгавор аб абмежаванні волі, а вось дадатковыя меры пакарання ў выглядзе пазбаўлення права займаць вызначаныя пасады рэдка прымяняецца судамі. У выніку вінаватыя службовыя асобы працягваюць выконваць функцыі кіраўніка. На думку Генеральнай пракуратуры, дзяржаўныя абвінаваўцы павінны займаць прынцыповую пазіцыю: арыентаваць суды прымяняць больш суровыя меры пакарання.

— Што ж датычыцца саміх работнікаў, то яны нярэдка атрымліваюць траўмы з-за таго, што парушаюць патрабаванні бяспекі пры эксплуатацыі машын, механізмаў, абсталявання. У выніку падаюць з вышыні, атрымліваюць электрычныя ўдары, тэрмічныя апёкі, — адзначыў **пракурор Савецкага раёна горада Мінска Мікалай ПЛАТНІЦКІ.** — Часта работнікі працуюць **у небяспечных умовах без нараду-допуску і пры адсутнасці** адказнага за бяспечнае выкананне работ.

— Сапраўды, хвалюе тое, што, як правіла, пры смяротных выпадках адказных работнікаў на месцы здарэння не бывае (яны ў гэты час знаходзяцца ў бытоўцы ці на другім аб'екце), — кажа **начальнік Мінскага гарадскога ўпраўлення Дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы Сяргей ТКАЧОЎ.** — Акрамя таго, перш чым дапусціць чалавека да работы, трэба правесці з ім інструктаж. Дакументальна ён праводзіцца амаль паўсюль, але вось рэальна — сумняваюся. Калі працаўнік распісаўся за тое, што ён не павінен выконваць работу на небяспечным участку, а на практыцы яе выконвае, то такі інструктаж нічога не варты.

Вось адкуль і бяруцца невясёлыя лічбы (у будаўніцтве самы высокі ўзровень траўматызму): пры будаўніча-мантажных работах сёлета за 10 месяцаў на тэрыторыі Мінска загінула 12 работнікаў (усяго за гэты час на вытворчасці загінулі 33 чалавекі) і 42 чалавекі атрымалі траўмы з цяжкімі наступствамі.

— І гэта нягледзячы на тое, што ў нашым упраўленні штогод прымяняецца такая форма кантролю, як месячнікі нагляду і кантролю за забеспячэннем небяспечных умоў працы ў будаўнічых арганізацыях, — адзначае **Сяргей Ткачоў.** — Дзяржаўныя інспектары працы пастаянна выязджаюць у раёны горада, дзе вядзецца найбольш масавае будаўніцтва.

Сёння новыя будынкі растуць як на дражджах. Але калі нават падчас узвядзення значных аб'ектаў рэспубліканскага значэння не абыходзіцца без смяротных выпадкаў, то трэба над гэтай праблемай задумацца, і ў першую чаргу непасрэднаму кіраўніцтву і самому выканаўцу работы.

— Я перакананы, што, калі ўсе людзі, якія займаюцца будаўніцтвам, незалежна ад пасады, будуць выконваць усё, што напісана ў дакументах, у прыватнасці ў праекце будаўнічага аб'екта, то выпадкаў траўматызму на будаўнічых пляцоўках стане куды меней.

Надзея ДРЫЛА.

Найбольш карумпаваная галіна народнай гаспадаркі — прамысловасць

У Генеральнай пракуратуры ўчора адбылося чацвёртае пасяджэнне рэспубліканскай каардынацыйнай нарады па барацьбе са злачыннасцю і карупцыяй. Перад пачаткам мерапрыемства на пытанні журналістаў адказаў <u>Рыгор ВАСІЛЕВІЧ, генеральны пракурор Рэспублікі Беларусь:</u>

— 13 лістапада Прэзідэнт у жорсткай форме запатрабаваў узмацнення працы ў гэтым напрамку, і мы маем намер сапраўды працягнуць працу па выяўленні карупцыйных і іншых правапарушэнняў. Магу канстатаваць, што за 11 месяцаў гэтага года выяўлена каля 2 700 злачынстваў карупцыйнай накіраванасці, з якіх больш за 90 працэнтаў звязаныя з хабарніцтвам, службовымі падлогамі, злоўжываннем службовымі паўнамоцтвамі з карыслівай або асабістай зацікаўленасцю.

Па словах Рыгора Аляксеевіча, злачынствы карупцыйнай накіраванасці наносяць істотныя страты дзяржаве. Напрыклад, у 2008 годзе казна недалічылася каля 80 мільярдаў рублёў ад такіх злачынстваў, прычым у лідарах знаходзіцца сфера прамысловасці — там урон склаў каля 22 мільярдаў рублёў. Па 3 мільярды ўрону было прычынена ў галінах гандлю і сельскай гаспадаркі, і 1,7 мільярда — у будаўніцтве.

— Я мяркую, — кажа Рыгор Васілевіч, — што мы слаба займаемся выяўленнем прычын, якія спрыяюць здзяйсненню карупцыйных злачынстваў і іншых правапарушэнняў. Ёсць прэтэнзіі да сістэмы пракуратуры, непасрэдна да пракурорскіх работнікаў, да пракурораў шэрагу абласцей, горада Мінска. Напрыклад, у Мінску выяўляемасць карупцыйных злачынстваў невысокая, а мы можам меркаваць, што карупцыйныя злачынствы і ў сталіцы здзяйсняюцца. На жаль, ёсць прэтэнзіі і да працы МУС, КДБ, КДК.

Расказаў генеральны пракурор краіны і пра бліжэйшыя планы пракуратуры:

— Мы адкрылі раздзел на сайце, дзе грамадзяне могуць даваць інфармацыю пра такія злачынствы, і я магу сказаць, што ўжо ў першыя дні мы атрымалі канкрэтныя факты, якія будзем правяраць. Мы маем намер стварыць — зараз ідзе яго фарміраванне — грамадскі савет па супрацьдзеянні карупцыйным злачынствам, куды да працы будуць прыцягнутыя прадстаўнікі шэрагу грамадскіх арганізай, дзяржорганаў. У тым ліку мы маем намер актыўна ўзаемадзейнічаць і з прадпрымальніцкімі структурамі, бо яны найбольш часта сутыкаюцца з праблемай, калі ствараюцца штучныя перашкоды для вядзення бізнэсу.

Рыгор Васілевіч падкрэсліў, што ў прынцыпе ў краіне нармальная нарматыўна-прававая база для супрацьдзеяння карупцыйным з'явам, але ёсць і моманты, у якіх існуе глеба для злоўжывання з боку чыноўнікаў. Акрамя таго, генеральны пракурор лічыць неабходным пачаць правяраць заканадоўчыя акты на карупцыягеннасць, а таксама вызначыцца з адэкватнымі пакараннямі:

— Я лічу, што асобы, якія здзейснілі злачынствы карупцыйнай накіраванасці, асабліва калі гаворка ідзе пра хабарніцтва з боку службовых асобаў, што займаюць высокае становішча, не павінны аўтаматычна падпадаць пад дзеянне закона аб амністыі. Практыка сведчыць, што часам больш-менш істотныя пакаранні за кошт амністыі зводзяцца да нуля. Нельга адыгрывацца на дробных хабарніках — на настаўніках, урачах. Безумоўна, і з гэтым таксама трэба змагацца, але за 20 долараў 6,5 года зняволення — гэта занадта. А калі ідзе гаворка пра супрацоўнікаў праваахоўных органаў, дзе сумы ў 5-20, а то і болей тысяч долараў — дык і адказнасць павінна быць больш суровая. Наогул, калі гаварыць пра карупцыю, то я лічу, што няма глебы для карупцыі на побытавым узроўні, для звычайных грамадзян. Больш за ўсё праблем якраз з размеркаваннем фінансавых рэсурсаў, у арганізцыі гаспадарчай дзейнасці, уплаты падаткаў і г.д.

Падзяліўся інфармацыяй Рыгор Васілевіч і пра звольненых з пасад свайго былога намесніка Мікалая Купрыянава і былога пракурора Мінскай вобласці Міхаіла Снегіра:

— Следства ідзе дастаткова інтэнсіўна, зроблены вялікі пласт працы, і я, на жаль, павінен канстатаваць, што факт будаўніцтва на працягу 4 гадоў катэджа на падстаўную асобу былым пракурорам Мінскай вобласці будзе, хутчэй за ўсё, пацверджаны. Але будаўніцтва ішло 4 гады, і мяне здзіўляе, што за гэты час адпаведныя службы не выявілі гэты факт і не паведамілі, прынамсі, генеральнаму пракурору, я адпаведныя захады зрабіў бы.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Еўрасаюз гатовы да перагавораў аб уступленні Беларусі ў СГА

Беларусь атрымала паведамленне аб гатоўнасці Еўрапейскага саюза да перагавораў аб уступленні Беларусі ў Сусветную гандлёвую арганізацыю. Аб гэтым заявіў намеснік міністра замежных спраў Беларусі Андрэй Еўдачэнка на пасяджэнні Пастаяннай камісіі па міжнародных справах і сувязях з СНД Палаты прадстаўнікоў.

Ён сказаў, што такі сігнал Беларусь чакае ў бліжэйшы час і ад ЗША. 21 краіна заявіла аб гатоўнасці весці такія перагаворы. З дзесяццю краінамі перагаворы ўжо завершаны і падпісаны пратаколы. Сярод іх Кітай, Францыя, Індыя...

БЕЛТА.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ

по продаже в частную собственность земельных участков под строительство и обслуживание одноквартирных жилых домов

Организатор аукциона — Янушковичский сельский исполнительный комитет Логойского района Минской области

№	Местоположение земельного участка	Площадь земельного участка в га	Характеристика инфраструктуры участка	Начальная цена объекта в руб.	Сумма задатка руб.
1	Логойский район, Янушковичский с/с, д. Павленята	0,2131	Электроснабжение	3196500	319650
2	Логойский район, Янушковичский с/с, д. Павленята	0,2500	Электроснабжение	3750000	375000
3	Логойский район, Янушковичский с/с, д. М. Бесяды	0,0820	Электроснабжение	820000	82000
4	Логойский район, Янушковичский с/с, д. Дениски	0,2500	Электроснабжение	2500000	250000
5	Логойский район, Янушковичский с/с, д. Мачулище	0,1509	Электроснабжение	1509000	159000

Аукцион состоится 15 января в 10.00 в здании Янушковичского исполнительного комитета (актовый зал).

Затраты в размере 10 % от начальной цены перечисляются на р/с 3600619170177 в ф. 611 АСБ «Беларусбанк» г. Логойск код 518 УНП 600181536. Оплата за объект должна быть осуществлена в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона. Порядок аукциона оговорен в условиях его проведения.

Нацбанк Беларусі не плануе змяняць прагнозныя параметры курсу нацыянальнай валюты ў пачатку 2009 года

Аб гэтым паведаміў начальнік галоўнага ўпраўлення валютнага рэгулявання і валютнага кантролю Нацыянальнага банка Беларусі Анатоль Мароз на круглым стале-семінары, арганізаваным бізнэс-саюзам прадпрымальнікаў і наймальнікаў імя Куняўскага.

Паводле яго слоў, да канца гэтага года курс беларускага рубля да долара будзе вытрыманы на ўзроўні Br2,2 тыс. за $1, што адпавядае Асноўным напрамкам грашова-крэдытнай палітыкі. «Што датычыцца пачатку 2009 года, то ў нас ніякія параметры на сённяшні дзень не змяніліся: як было запланавана змяненне курсу беларускага рубля на ўзроўні 5 працэнтаў, мы так і разглядаем», — сказаў Анатоль Мароз.

БЕЛТА.

Абзац

■ Сусветны харчовы крызіс прывёў сёлета да росту арміі галадаючых на 40 млн. чалавек. Зараз хранічна недаядаюць 963 млн. жыхароў планеты. Такія звесткі прыводзяцца ў новым дакладзе Харчовай і сельскагаспадарчай арганізацыі Аб'яднаных Нацый (ФАО). Аўтары даклада папярэджваюць, што цяперашняя эканамічная і фінансавая сітуацыя можа паглыбіць крызіс.

■ Лабавое сутыкненне аўтмабіляў «Аўдзі» і «Опель» стала прычынай гібелі двух чалавек у Петрыкаўскім раёне. Віноўнікам аварыі стаў вадзіцель «Опеля», які выехаў на паласу сустрэчнага руху. Акрамя двух загінулых, яшчэ двое ў гэтай аварыі пацярпелі.

■ На плошчы Рэвалюцыі ў Маскве ўстановяць валёнак вышынёй з чалавечы рост і вагой у 300 кг. Гэта будзе зроблена ў рамках фестывалю рамёстваў «Руская зіма». Яго вырабілі майстры з Яраслаўля. Любы наведвальнік выставы зможа намаляваць або напісаць на валёнку свае віншаванні ці пажаданні.

■ Эстонскія зняволеныя выказваюць недаўменне з нагоды дарагоўлі ў турэмных крамах, дзе цэны на прадукты вышэйшыя, чым у дарагім талінскім універмагу. Адзін з асуджаных напісаў пра гэта ў мясцовую газету. Так, кілаграм польскіх яблыкаў каштуе ў «Стокмане» каля 14 крон, а ў турме — 31 крону, кіло аргенцінскіх лімонаў у турме амаль удвая даражэйшае, чым на волі: адпаведна 50 крон і 28 крон 90 цэнтаў. Прадстаўнік фірмы, што займаецца пастаўкай тавараў у эстонскія турмы, адзначыла, што высокія кошты тлумачацца неабходнасцю дагляду прадуктаў і тары, а гэта вядзе да павышэння выдаткаў.

■ У Францыі парашутыст-аматар пры прызямленні заблытаўся ў правадах высакавольтнай лініі электраперадач і правісеў некалькі гадзін, пазбавіўшы электрычнасці каля 10 тысяч хатніх гаспадарак. Парашутысту, які завіснуў прыкладна ў 30 м над зямлёй, удалося выклікаць дапамогу па сотавым тэлефоне. На месца прыбылі пажарныя, верхалазы, а таксама кран і верталёт. Выкарыстаць апошнія было немагчыма, уся надзея была на верхалазаў. Але і гэтыя спробы не мелі поспеху. Позна ўвечары купал парашута стаў слізгаць па правадах і разблытаўся сам. Жыццё парашутысту выратавалі маты са спартыўнай залы мясцовай школы, іх здагадаліся падкласці выратавальнікі.

Поўны абзац

■ 90-гадовы жыхар Балівіі Герман Петэрс атрымаў дыплом палітолага ў адным з універсітэтаў краіны. Сваю дыпломную працу ён прысвяціў балівійскай рэвалюцыі 1952 года, удзельнікам якой быў асабіста. На гэтым балівіец не збіраецца спыняцца. У яго далейшыя планы ўваходзіць напісанне кнігі і паступленне ў аспірантуру, ён падаў дакументы для залічэння на спартыўны факультэт. Петэрс нарадзіўся ў 1918 годзе. У яго 5 дзяцей, 17 унукаў і 4 праўнукі. За сваё доўгае жыццё ён паспеў пабыць мэрам свайго горада, узначальваў Алімпійскі камітэт Балівіі.

СУТЫКНУЛІСЯ МАРШРУТКА І ТРАЛЕЙБУС

На скрыжаванні вуліц Маскоўская і Нафтавая ў Брэсце пры спыненні на святлафоры тралейбус «зачапіў» маршрутнае таксі «Газэль». У выніку здарэння пасажыр маршруткі 1982 года нараджэння атрымаў траўмы. Пасля аказання медыцынскай дапамогі ён быў адпушчаны дадому.

Яна СВЕТАВА.

СПРЫТНЫЯ

У хату да жыхаркі в. Малыя Лукі Баранавіцкага раёна зайшлі дзве незнаёмыя жанчыны. Пагутарылі пра тое-сёе і пайшлі, пасля чаго гаспадыня выявіла, што з кішэні халата знікла 200 тыс. рублёў.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

З РУЖЖА — ПА ЖОНЦЫ І ПА САБЕ

З-за чаго адбыўся скандал у доме рабочага Караваціцкага лясніцтва, 1971 года нараджэння, як, дарэчы, і ўсе абставіны трагедыі, высвятляюць праваахоўныя органы.

Вядома ж толькі адно: мужчына не знайшоў нейкіх аргументаў, каб паладзіць з жонкай, і стрэліў ёй у спіну з паляўнічага ружжа. Жанчына памерла на месцы. Зразумеўшы, што наперадзе ў яго турма, рабочы злаўчыўся і зарад шроту адправіў сабе ў галаву.

Смерцю закончылася сварка двух братоў, якія жылі ў адным доме вёскі Ворнаўка Кармянскага раёна. Старэйшы з іх, якому споўнілася 53 гады, пусціў у ход нож супраць малодшага.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ЛІВАНСКІ ФЕРМЕР ВЫРАСЦІЎ БУЛЬБІНУ ВАГОЙ 11 КГ

56-гадовы ліванскі фермер Халіл Сямхат вырасціў бульбіну вагой 11 кг, паведамляюць інфармагенцтвы.

Вялізны караняплод, які па сваім памеры можа параўнацца з гарбузом, па ўсім відаць, з'яўляецца самым вялікім у свеце. Бульбіна важыць 11,3 кг, і каб выкапаць яе Халілу спатрэбілася дапамога сяброў. Вясковец не ведае, як магла вырасці такая гіганцкая бульба. Аднак заяўляе, што не выкарыстоўваў ніякіх штучных дабавак і ўгнаенняў.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» по поручению комиссии по работе с имуществом, обращенным в доход государства, при Молодечненском райисполкоме

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже обращенных в доход государства объектов недвижимого имущества:

№ лота	Объект	Общая площадь (кв.м)	Адрес	Начальная цена (бел. руб.)	Задаток
1	Незавершенное строительством законсервированное капитальное строение, 3-этажная кирпичная пристройка к корпусу № 17 «а»	1598,4	г. Молодечно, улица В. Гостинец, 67	643 647 060	5 %
2	Площадка для сбора мусора	94,20		5 137 830	10 %
3	Теплопункт (корпус № 11)	101		19 607 670	10 %
4	Ремстройцех и столярная мастерская (корпус № 12)	431,8		63 316 080	10 %
5	Бассейн оборотного водоснабжения	пл. застр. 464		64 437 930	10 %
6	Склад металла заготовительный резной (корпус № 10)	626,5		95 126 400	10 %
7	**1)** Корпус 16 Б, АСУП *(1216,1 кв.м)*; **2)** Прессовый участок пластмасс (пристройка к корпусу № 16Б), *199,1 кв.м*; **3)** Пристройка к складу готовой продукции к корпусу 16 Б, *422,1 кв.м*; **4)** склад готовой продукции (корпус 16 Б), *397,1 кв.м;* **5)** два металлических навеса для хранения тары при корпусе 16 Б *(142 кв.м, 119 кв.м)*; **6)** пристройка к складу готовой продукции к корпусу 16 Б, *298,2 кв.м* г. Молодечно, ул. В. Гостинец, 67			543 024 000	5%
8	Здание столовой (3-этажное, с подвальным помещением и помещением трансформаторной подстанции; в т.ч. оборудование — трансформатор ТМ 400/10/04; ТРП	5378,2	г. Молодечно, ул. В. Гостинец, 67	1 753 449 525	50 000 000
9	Одноэтажное кирпичное здание (состоит из столярного цеха, лесопильного цеха, кран-балки)	851,1	г. Молодечно, ул. Элеваторная, 5	387 976 500	10 %
10	Административное здание (2-этажное кирпичное)	474,9		464 497 200	10 %
11	Бокс гаражный	92,8		41 245 200	10 %
12	Шиферный склад	130,4		54 430 200	10 %
13	Здание участка литья пластмасс	187,4	г. Молодечно, ул. Замковая, 19	108 858 000	10 %
14	Административный корпус (2-этажный кирпичный)	576,1	г. Молодечно, ул. Нагорная, 5	383 867 164	10 %
15	Одноэтажное кирпичное здание конторы	135	г. Молодечно, ул. Чарота, 16	92 609 445	10 %
16	Изолированное производственное помещение малярного участка	352,3	г. Молодечно, ул. Промышленная, 4.	84 560 000	10 %

Задаток перечисляется на р/с 3012020200010 Октябрьское отделение ОАО «БПС-Банк» МФО 153001357, УНП 690324015 КУП «Минский областной центр учета недвижимости». Объекты продаются без условий. Переход прав на земельный участок будет осуществлен по решению местного исполкома. Оплата за объект должна быть произведена в течение 2-х месяцев и 25 дней со дня подписания протокола о результатах аукциона. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **13 января 2009 г**. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 321. Заявление на участие и необходимые документы принимаются по **12 января 2009 г.** до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактный телефон (8 017) 224 61 34. Наш сайт в интернете: www.rlt .by.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

Кватэрнае пытанне

ЧАРГА ЗАХАВАЕЦЦА

Вось ужо 10 гадоў па месцы працы я стаю ў чарзе на паляпшэнне жыллёвых умоў, але баюся, што гэта марна, бо цяпер у нас усё часцей сталі гаварыць пра скарачэнне штату. Што тады будзе з маёю чаргой? Няўжо прападзе?

Л.Г., *Гомельская вобл.*

Пунктамі 34.6, 35 і 36 Палажэння аб парадку ўліку грамадзян, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, прадастаўлення жылых памяшканняў дзяржаўнага жыллёвага фонду (зацверджана Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 29 лістапада 2005 г. № 565) вызначана, у прыватнасці, што права знаходзіцца на ўліку асобаў з патрэбай у паляпшэнні жыллёвых умоў па месцы працы (службы) захоўваецца за грамадзянамі ў выпадках:

звальнення ў сувязі са скарачэннем колькасці або штату работнікаў — да даты працаўладкавання ў іншую арганізацыю. Пры працаўладкаванні на новае месца працы (службы) грамадзянін прымаецца на ўлік асобаў з патрэбай у паляпшэнні жыллёвых умоў (калі такі ўлік у арганізацыі вядзецца) з часу пастаноўкі яго на ўлік па ранейшым месцы працы (службы) з захаваннем умоў пастаноўкі на ўлік, якія дзейнічаюць у гэтай арганізацыі;

пры пераводзе грамадзяніна, які знаходзіцца на ўліку асобаў з патрэбай у паляпшэнні жыллёвых умоў, на працу (службу) у іншы дзяржаўны орган, іншую арганізацыю, у якіх вядзецца гэты ўлік, ён прымаецца на ўлік асобай з патрэбай у паляпшэнні жыллёвых умоў па новым месцы працы (службы) з часу прыняцця яго на ўлік па ранейшым месцы працы (службы).

Што датычыцца рэарганізацыі дзяржаўнага органа, іншай арганізацыі, то грамадзяне, якія знаходзяцца на ўліку асобаў з патрэбай у паляпшэнні жыллёвых умоў, прымаюцца на такі ўлік па новым месцы працы (службы) у рэарганізаваным дзяржаўным органе, іншай арганізацыі таксама з часу прыняцця на ўлік па ранейшым месцы працы (службы).

Віктар САВІЦКІ.

ТРАШЧАЦЬ ДАЧЫ

Садова-агародныя таварыствы рэдка хто з дачнікаў восенню-зімой наведвае. І гэта, як кажуць, на руку зладзеям. Адтуль яны цягнуць усё, што з'яўляецца нейкай каштоўнасцю.

Так, з дачнага доміка жыхаркі Рагачова, што знаходзіцца ў вёсцы Мінькоў, зніклі алюмініевыя ёмістасці, тры лыжкі і электрачайнік. Пенсіянерка з Мазыра, прыехаўшы на сваю дачу ў вёску Баравікі, не ўбачыла там свайго тэлевізара «Сапфір». Не знайшла на дачы тэлевізар «Віцязь» і жыхарка Рагачова, які ўкраў з узломам дзвярэй 28-гадовы раней судзімы работнік СВК «Высокае». Ён пасля заявы ў міліцыю быў арыштаваны.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ТАЯМНІЧЫЯ СЛЯДЫ ГАРАДЗЕНСКІХ ХРАМАЎ

Дзе захоўваецца цудатворная ікона Каложскай Багародзіцы?

Пасля ўмацавання нёманскага берага, на якім стаіць Барыса-Глебская (Каложская) царква, новыя апоўзні, на думку спецыялістаў, выключаны. І ўжо ў наступным годзе можа распачацца другі, не менш важны этап — рэстаўрацыя храма, у выніку якой гэта жамчужына праваслаўнага дойлідства павінна набыць сваё аблічча ў параметрах канца XVIII — сярэдзіны XIX стагоддзя.

Спрэчкі наконт канцэпцыі аднаўлення Каложы, як сведчыць нядаўні «круглы стол» у Гродне, працягваюцца. У прыватнасці, ёсць меркаванне, што недапушчальна, каб асобныя часткі храма падчас рэканструкцыі былі выкананы на ўзор розных эпох. І, безумоўна, хацелася б, каб рэстаўрацыя садзейнічала як мага больш поўнаму падабенству з творам старажытных дойлідаў. Але вось загадка: як выглядала Барыса-Глебская (Каложская) царква ў XVII стагоддзі? Адпаведных малюнкаў і чарцяжоў не захавалася. А калі так, то якому варыянту аддаць перавагу: паклапаціцца аб захаванні таго, што засталося? Альбо аднавіць разбураныя часткі храма паводле няхай больш позніх, але рэальных гістарычных матэрыялаў, захаваўшы існуючыя аўтэнтычныя фрагменты?

Выбар, верагодна, будзе зроблены ўжо ў бліжэйшы час. А вось над іншымі загадкамі і Каложы, і іншых гарадзенскіх храмаў давядзецца, мусіць, працаваць не толькі цяперашнім, але і будучым пакаленням даследчыкаў.

Ніжняя, Верхняя, Малая, Васкрасенская, Прачысценская...

Для пераважнай часткі жыхароў горада над Нёманам ды і яго гасцей перыяд праваслаўнага дойлідства XII стагоддзя атаясамліваецца, бадай, толькі з Барыса-Глебскай (Каложскай) царквой. Так, Каложа — гэта адзіны храм, які хоць і не поўнасцю, але захаваўся з таго часу да нашых дзён. Аднак, паводле гістарычных і археалагічных звестак, у XII стагоддзі ў Гродне былі ажно чатыры каменныя царквы. І гэта — у маленькім горадзе, дзе пражывала не больш за паўтары тысячы чалавек. Чым тлумачыцца гэты феномен?

На думку Ігара Трусава, аўтара нядаўна выдадзенай кнігі «Праваслаўныя храмы Гродна», гэта сведчыць аб тым, што горад з'яўляўся не толькі ўсходнеславянскім вайсковым фарпостам на мяжы з заходнеславянскімі і балцкімі плямёнамі, але і своеасаблівым фарпостам праваслаўя на гэтых землях. І ўжо ў XII стагоддзі ў Гродне склалася ўнікальная архітэктурна-мастацкая школа. У складзе арцелі пад кіраўніцтвам Пятра Міланега былі, акрамя архітэктара і будаўнікоў, іканапісцы, ювеліры, сталяры-чырвонадрэўшчыкі, майстры па кераміцы і апрацоўцы каменю, ліцейшчыкі. Для будаўніцтва храмаў сяляне навакольных вёсак выраблялі цэглу-плінфу, пазначаючы асобныя экзэмпляры кожный партыі сваімі радавымі знакамі. Гэта і старажытныя піктаграмы, і больш позняя славянскія альбо балцкія руны, і сучасная для XII стагоддзя праваслаўная кірыліца. Такія знакі ў пушчах вакол горада на борцях (вуллях для дзікіх пчолаў) гродзенскіх сялян захоўваліся ажно да XVIII стагоддзя.

Па храналогіі будаўніцтва першынцам Гродзенскай архітэктурнай школы XII стагоддзя спецыялісты лічаць не Каложскую, а так званую Ніжнюю царкву, якая была размешчана на тэрыторыі ўмацаванага горада. Верагодна, яна з самага пачатку выконвала функцыі храма для князя, членаў яго сям'і і воінаў-дружыннікаў. Руіны Ніжняй царквы былі выяўлены Юзэфам Ядкоўскім падчас раскопак на тэрыторыі Старога замка ў 1932—1933 гадах. Гэта быў шасцістоўпны храм 16,8х11,6 м з трыма апсідамі, дзве з якіх былі ў тоўшчы сцен. У сценах меліся шматлікія адтуліны галаснікоў. Фасады царквы ўпрыгожваліся маёлікавымі пліткамі рознай формы, паліўнымі круглымі блюдамі, шліфаванымі камянямі. З маёлікавых пліт была і падлога, а дах і купалы былі пакрытыя лістамі тонка раскатанага свінцу. Драўляны іканастас быў упрыгожаны шматлікімі меднымі пласцінамі. Падчас раскопак знойдзены рэшткі колакала і царкоўных рэчаў.

Руіны Ніжняй царквы цяпер экспануюцца Гродзенскім дзяржаўным гісторыка-археалагічным музеем. Але ж была яшчэ і царква, якую даследчыкі ўмоўна называюць Верхняй. Руіны гэтага, пабудаванага ў гатычным стылі храма былі таксама выяўлены Юзэфам Ядкоўскім падчас раскопак на Старым замку. Верхняя царква з'ўлялася невялікай капліцай памерам 8,9х8,9 м. Ініцыятарам яе будаўніцтва, лічыць Ігар Трусаў, мог стаць князь Давыд Гарадзенскі, які ў дзяцінстве і юнацтве выхоўваўся ў Пскове ў моцнай праваслаўнай традыцыі.

Наступны па храналогіі будаўніцтва гродзенскі храм XII стагоддзя — гэта царква на ўмацаваным пасадзе, сучаснай тэрыторыі Нова-

Паштоўка з выявай Аляксандра-Неўскай царквы, разбуранай у 1938 годзе.

вага замка. Большасць даследчыкаў атаясамлівае яе з Васкрасенскай царквой, якая згадваецца ў больш позніх дакументах і, мажліва, адлюстравана ў знакамітай гравюры Цюндта Адэльгаўзера 1568 года.

Рэшткі гэтага храма па сённяшні не знойдзены. Ёсць для маладых археолагаў у Гродне і іншыя задачы. У прыватнасці, хто паспрабуе адшукаць сляды Малой, Траецкай, Мікалаеўскай праваслаўных цэркваў, а таксама, мажліва, Чэснахрышчэнскай царквы і капліцы на Падоле? А сённяшнім і новым пакаленням гісторыкаў, не выключана, пашанцуе знайсці новыя архіўныя крыніцы па гэтай тэме, а можа нават і сляды такіх таямнічых гродзенскіх цэркваў, як Сімяонаўская (альбо Спаская) і Ілліі Прарока.

Шанцы на новыя адкрыцці, верыць Ігар Трусаў, ёсць. Але толькі тады, калі культурны слой горада не будзе знішчацца без навуковай, археалагічнай і гістарычнай фіксацыі. Павінна стаць нормай, што ў гістарычных мясцінах спачатку працуюць даследчыкі нашай мінуўшчыны і ўжо пасля іх праводзіцца будаўніцтва і добраўпарадкаванне.

І ўсё ж большасць загадак гісторыі гарадзенскіх храмаў звязана, безумоўна, з Барыса-Глебскай (Каложскай) царквой. Вось толькі некаторыя з іх.

КАЛОЖАНЬ, КАЛОЗЕНЬ, КАЛОЖА...

У літаратуры па гісторыі Барыса-Глебскай царквы традыцыйна прыводзіцца летапісны факт аб тым, што князь Вітаўт спустошыў пасад Пскова пад назвай Каложэ і пасяліў пад Гродна 11 тысяч палонных. Аднак пацвярджэння таго, што палонныя атрымалі менавіта гродзенскую «прапіску», у гістарычных крыніцах адшукаць не ўдалося.

Пласціна з раслінным арнаментам алтара Ніжняй царквы.

Версія Ігара Трусава такая. Каложань альбо Каложэнь — гэта тутэйшая, славянская назва незаселенай мясцовасці, хутчэй за ўсё, урочышча, якая не мае дачынення да паходу Вітаўта на Пскоўскую зямлю. Можна дапусціць, што гэта ўрочышча было нечым асаблівым. Этымалогія назвы Каложань, Каложэнь (як, зрэшты, і пскоўскага прыгарада Каложэ) ідзе ад такіх старажытнарускіх слоў, як «калода» — вадапойнае карыта, пчаліны вулей, магіла «кладзеж», «калозень» — крыніца з вадой. Такім чынам, Каложань, Калозень — гэта, верагодна, урочышча, дзе былі магутныя крыніцы, пчальнік альбо магілы. Старажытныя славяне надавалі вялікую ўвагу такім месцам з сакральным значэннем.

Яшчэ адна загадка: з чым звязаны некаторы перакос Барыса-Глебскай царквы, неперпендыкулярнасць сценаў? На думку навуковага кіраўніка праекта рэстаўрацыі храма Генадзя Лаўрэцкага, гэта не можа ўспрымацца як нядбайнасць, недакладнасць старажытных дойлідаў. Выдатная якасць будаўнічых работ выключае чалавечы фактар, тым больш што дойлідам было няцяжка пабудаваць правільны прамы вугал з дапамогай «егіпецкага трохвугольніка» ці засечак. Да таго ж, паралельны аналіз з грэчаскімі і балгарскімі помнікамі архітэктурнай школы, якая аказала ўплыў на Каложскі храм, сведчыць, што яны таксама маюць падобны перакос.

Барыса-Глебская (Каложская) царква.

Такім чынам, лічыць Генадзь Лаўрэцкі, перакос быў звязаны з сімволіка-арыенціровачным прынцыпам, якім кіраваліся дойліды, з семантыкай святла, якая была ўласцівая хрысціянскаму мастацтву. На працягу года сонца ўзыходзіць з-за гарызонта на значнай частцы ўсходняга паўшар'я: ад летняга сонцастаяння на паўночным усходзе да зімовага — на паўднёвым усходзе. У той жа час, знаходзячыся ў зеніце, сонца мае нязменны азімут. І калі прыняць гіпотэзу аб разбіўцы падоўжнай восі ў момант усходу сонца, а папярочнай — у момант яго зеніту, то становіцца зразумелай прычына перакосу.

У архівах Расіі, Украіны, Літвы, Польшчы, Германіі, Швецыі, Францыі, ЗША, Вялікабрытаніі і іншых краін ёсць дакументы, якія дазволяць праліць новае святло на гісторыю гродзенскіх праваслаўных храмаў і прыходаў. Ігар Трусаў лічыць таксама неабходным прадоўжыць і работу ў архівах па праблеме эвакуацыі царкоўных каштоўнасцяў з Гродна падчас Першай сусветнай вайны і пошуку гэтых рарытэтаў. Тады можа з'явіцца шанц знайсці і вярнуць у горад над Нёманам цудатворную ікону Каложскай Багародзіцы, якая не з'яўляецца значнай каштоўнасцю для замежных музеяў, аднак бясцэнная для гродзенскіх вернікаў.

Паводле легенды, гэту ікону заўсёды насіў з сабой жабрак, які з набліжэннем смерці перадаў яе ў Барыса-Глебскі храм. І завяшчаў пахаваць яго каля Каложы, што і было выканана. Епіскап Іосіф Сакалоў дае дакладнае апісанне гэтай іконы: «Яна пісана на меднай дошцы, вышынёй 5, шырынёй 4 вяршкі (17 на 22 см), змешчана ў кіпарысавую дошку, рыза на ёй срэбрапазлашчаная 84-й пробы, вянцы ўпрыгожаны 14 гранатамі, устаўленымі ў сярэбраныя гнёзды. Вянцы і палі чаканныя, на палях адмыслова тонкім разцом выразаны старазапаветныя праобразавальныя выявы, што адносяцца да твару Багамацеры, і паміж імі 8 камянёў — 2 гранаты, 5 сердалікаў і агат. На святой іконе і каля яе па полю мноства розных прывесак, уся яна апраўлена гранатамі з залатымі буйнымі зярнятамі — да 45 на ланцужку».

Каложскі цудатворны абраз Багародзіцы лічыцца заступнікам Гродна. Захаваліся датаваныя канцом XIX — пачаткам XX стагоддзя сведчанні людзей, што яны сталі адчуваць сябе лепш пасля малітвы перад гэтай іконай. Аднак у 1915 яна была вывезена з горада і па сёння месцазнаходжанне гэтай гродзенскай святыні невядома. Няма яе, згодна з адказамі на запыты, ні ў Траццякоўскай галерэі, ні ў Гістарычным і іншых маскоўскіх музеях. Не выключана, што яна знаходзіцца ў прыватнай калекцыі, але варта і прадоўжыць яе пошук у іншых музеях, прычым, не толькі расійскіх.

...Некалькі гадоў таму свайму беларускаму пабрацімю вырашылі дапамагчы ў падмаскоўных Хімках. Адміністрацыя гэтага горада заказала выраб абраза паводле іконы Каложскай Багародзіцы ў лепшай расійскай іканапіснай майстэрні, асвечанай Патрыярхам Маскоўскім і ўсяе Русі Аляксіем II. І цяпер гэта ікона, у футляры з чырвонага дрэва, знаходзіцца ў Барыса-Глебскай (Каложскай) царкве.

Барыс ПРАКОПЧЫК.
Фота Яраслава ВАНЮКЕВІЧА.

Пенсія шматдзетнай маці

У маёй мамы пяцёра дзяцей, ёй 48 гадоў. Малодшаму дзіцяці ў студзені споўніцца 15 гадоў. Я чула, што маці, якія нарадзілі пяцёра дзяцей, могуць пайсці на пенсію, калі малодшаму споўніцца 16 гадоў. Ці так гэта?

Ганна, *Брэсцкая вобласць.*

Права на пенсію па ўзросце на агульных падставах у адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб пенсійным забеспячэнні» маюць мужчыны пры дасягненні імі ўзросту 60 гадоў і пры стажы работы не менш як 25 гадоў, жанчыны — пры дасягненні 55 гадоў і пры стажы работы не менш як 20 гадоў.

Разам з тым артыкулам 19 вышэйназванага Закона ўстаноўлена, што шматдзетныя маці, якія нарадзілі пяцёра і больш дзяцей і выхавалі іх да 8-гадовага ўзросту, маюць права на пенсію па ўзросце па дасягненні 50 гадоў (а таксама жанчыны, у якіх да гэтага часу пятае дзіця не дасягнула 8 гадоў) і пры стажы работы не менш як 15 гадоў.

Жанчыны, якія нарадзілі пяцёра і больш дзяцей і выхавалі іх да 16-гадовага ўзросту, пры стажы работы ў калгасах, саўгасах і іншых прадпрыемствах сельскай гаспадаркі непасрэдна ў вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі не менш як 10 гадоў (без заліку ў стаж работы часу догляду дзяцей) маюць права на пенсію незалежна ад узросту.

Нечаканы дыялог

Сяргей ІВАНОЎ: «А чаму ж вы, грамадзянка Іванова, НЕ ПАТЭЛЕФАНАВАЛІ ПА 102?»

Пра вулічны алкагалізм і іншыя негатыўныя праявы гэтай сацыяльнай хваробы з намеснікам начальніка УУС Магілёўскага аблвыканкама Сяргеем ІВАНОВЫМ гутарыць карэспандэнт «Звязды».

— Нядаўна праходзіла праз двары на адным з магілёўскіх мікрараёнаў і на свае вочы ўпэўнілася, што вулічны алкагалізм — актуальная праблема. Мужчыны сталага ўзросту за вуглом крамы раскаркавалі бутэльку таннага віна, а кампанія прыстойных на выгляд маладых людзей без сарамлівасці расклала на пяньку гарэлку з закускай. Як вы ставіцеся да вулічнага алкагалізму, Сяргей Барысавіч?

— Вядома ж, адмоўна. А вы?

— І я таксама адмоўна.

— А чаму ж вы, грамадзянка Іванова, не патэлефанавалі па нумары 102? Дзе ваша грамадзянскае сумленне? Распіццё алкагольных напояў у грамадскім месцы — гэта адміністрацыйнае правапарушэнне, якое прадугледжвае штраф да 8 базавых велічыняў. За 11 месяцаў у Магілёўскай вобласці за распіццё і з'яўленне ў грамадскіх месцах у п'яным стане прыцягнута да адміністрацыйнай адказнасці амаль 22,5 тысячы чалавек.

— Лічба, якая ўражвае.

— Гэта на некалькі тысяч болей, чым летась. А з вуліц і іншых грамадскіх месцаў забралі і змясцілі ў медыцынскі выцвярэзнік амаль 11 тысяч чалавек. І, зразумела, трэба прымаць экстранныя меры, калі ў дварах пачынаюць піць нармальныя з выгляду людзі. Вось каго вы сабе ўяўляеце, калі пра чалавека гавораць, што ён п'е па завуголлях? Няголены твар...

— ... брудны паўкажушок са скатанай штучнай футры савецкага ўзору і гэтак далей. Бамжы, асацыяльныя асобы, прафесійныя алкаголікі.

— Так. А для нармальных людзей у нас працуе шырокая сетка разнастайных піцейных устаноў — на любы кашалёк і густ. Хоць мы маніторынг не рабілі, ці сапраўды павялічылася колькасць прыстойных людзей, якія распіваюць спіртныя напоі ў грамадскіх месцах.

— Але менавіта такое ўражанне складваецца, асабліва ў святы і выхадныя дні, якіх наперадзе ў нас багата. Вы ведаеце, што жыхары дамоў у цэнтры Магілёва патрабуюць ліквідаваць альтанкі і лаўкі ў дварах, таму што іх акупавалі ахвотнікі выпіць і закусіць? І няхай самім сядзець і дыхаць свежым паветрам няма на чым, але яшчэ горш — апоўначы слухаць п'яныя крыкі.

— Ведаю, таму што такія заявы паступалі і да нас. Мы іх перадавалі ўладам, а са свайго боку бяром такія скаргі на кантроль патрульна-паставой службы. Безумоўна, трэба змагацца з такімі праявамі. Можа, гэта прыватная справа, калі чалавек «зашыўся» ў сваёй кватэры і п'е. Але зусім іншая, калі ўсё гэта робіцца на людзях, з агрэсіўнай дэманстратыўнасцю: маўляў, мы тут п'ём — і ніхто нам не ўказ. А калі якая бабулька асмеліцца зрабіць заўвагу, дык ёй яшчэ і нагрубяць. Ды дзеці не могуць падысці да «грыбка», бо там сядзяць п'яніцы. Вось гэта мы будзем спыняць рашуча.

Але яшчэ больш мяне непакоіць моладзь, якая распівае алкагольныя напоі дзе заўгодна. Гэта коле вочы. І ўсё пачынаецца з піва, якое стала модай.

— Вы не любіце піва?

— Я не супраць куфля беларускага піва ў вольны час. Але ўсё ў межах разумнага. Усе беды ад перабору і перахлёсту, у любой сітуацыі. Здавён кажуць праўду: усё добра ў меру.

— Чаму ж, на ваш погляд, няма меры ў нашай моладзі?

— Упусцілі нешта ў выхаванні. Міліцыя, вядома, працуе на прафілактыку і імкнецца не дапусціць правапарушэнняў, аднак маладыя людзі трапляюць у поле нашай увагі ўжо ў свядомым узросце. Позна ім чытаць лекцыі пра тое, што піць — гэта нядобра і непрыгожа. У гэтым трэба пераконваць малых з дзіцячага садка і далей, на ўсіх прыступках да сталасці. А цяпер самае галоўнае — скасаваць папулярнасць піва ў моладзевым асяроддзі.

— А як гэта зрабіць?

— Не ведаю. Аднак я памятаю сваю маладосць: у мяне нават думкі ніколі не было набыць бутэльку піва, ісці па вуліцы і сёрбаць. А калі ўжываць піва без меры, то наступная думка — ад гарэлкі болей кайфу. Так што я спадзяюся, што парламент новага склікання зоймецца законам аб забароне распіцця піва ў грамадскіх месцах.

— Магілёўскі гарадскі Савет дэпутатаў прыняў такое рэкамендацыйнае рашэнне, і яго абяцалі падтрымаць абраныя ў абласным цэнтры дэпутаты Палаты прадстаўнікоў. Аднак пакуль да піва на вуліцы, здаецца, лаяльна ставіцца грамадства. Ніхто не кранае кампаніі маладых людзей, калі яны з півам адпачываюць на лаўках, рагочуць і лаюцца, на той жа пешаходнай вуліцы Ленінскай. І нарад міліцыі можа прайсці міма.

— А гэта няпраўда. Калі толькі я даведаюся, што міліцыянер прайшоў міма і не зрабіў заўвагі, я накладу на яго спагнанне. Я не хачу казаць, што трэба выклікаць «варанок», хапаць усіх і складаць пратаколы. Але зрабіць заўвагу — гэта абавязкова.

— А вы самі робіце такія заўвагі?

— Я ніколі не праходжу міма. Часта езджу, напрыклад, міма медыцынскага вучылішча і спыняюся каля дзяўчат, якія кураць на вуліцы. Я гутару з імі і не сустракаю супрацьдзеяння.

— Вам, таварыш палкоўнік, пераканаўчай упэўненасці надае табельная зброя.

— Якая зброя? Безумоўна, міліцэйская форма схіляе да спакойнай гутаркі. Але і ў цывільным я не праходжу супраць няправільных сітуацый. Ну часам проста злосць бярэ!

У нас быў фестываль «Магілёўская вобласць — тэрыторыя здароўя». Я выйшаў з Палаца культуры пад уражаннем, як шмат робіцца ў нашай краіне для здаровага ладу жыцця. Трымаю пад пахай грамату за ўклад міліцыі ў агульную справу. А на ганку моладзь курыць! І я іх шугануў і абяцаў вушы паабрываць. І тады падумаў, як бы іншым разам не нарвацца...

Але нельга жыць з псіхалогіяй «Мая хата з краю»: калі хочаш, каб навокал было добра, выпадае пра гэта клапаціцца. Трэба да ўсяго мець справу — бо яна можа датычыцца ўласна цябе і тваёй сям'і.

— Я прымаю заўвагу. А як вы сёння ўвогуле ацэньваеце свядомасць грамадства? Тэлефануюць у міліцыю неабыякавыя людзі?

— Напрыклад, на «гарачую лінію» пра самагонаварэнне і сурагатны алкаголь нам сёлета патэлефанавалі каля 800 чалавек. Гэта праблема: сёлета памерлі ад алкагольнага атручэння 350 чалавек! Праўда, мы ўжо моцна прыціснулі самагоншчыкаў і нелегальных прадаўцоў алкагольных вадкасцяў, але цяпер даводзіцца змагацца з тымі, хто набывае ў крамах «чарніла» і ўначы гандлюе ім.

Гэта праца нялёгкая. Раней наш супрацоўнік некалькі дзён не галіўся, потым апранаўся ў прастака, і група ехала на раён. Наш «агент» патаўчэцца ў краме і высветліць у мужчын, што набыць можна ў Мані. Ён робіць кантрольны закуп, і пункт ліквідуецца. Аднак цяпер прадаюць толькі сваім, і няголеным міліцыянерам тут не абыдзешся. Але сёлета мы канфіскавалі больш за 70 тысяч літраў самагону і каля 40 тысяч літраў спірту.

— Якія жорсткія спагнанні ні накладалі б на нелегальных гандляроў алкаголем, іх, відаць, поўнасцю не вынішчыць. Бо гэта прыбытковы бізнэс. Затое я ніяк не магу зразумець, чаму людзі садзяцца за руль п'янымі. Гэта ж небяспека для цябе самога і іншых людзей!

— Гэта з псіхалогіі — праслаўтае «А можа, наўдалую...». Мы актывізавалі працу ў дачыненні да п'яных вадзіцеляў. Сёлета выявілі болей за 5,5 тысячы фактаў кіравання транспартнымі сродкамі ў стане ап'янення. 117 ДТЗ учынілі нецвярозыя вадзіцелі. Але і пешаходы не саступаюць: у цёмны час сутак з праезнай часткі вывелі і вынеслі 17 тысяч п'яных пешаходаў.

— Што ж рабіць? Адвечнае пытанне.

— Выпадае змагацца супраць алкагалізму, за здаровы лад жыцця. Захаванне здаровай нацыі цяпер надзвычай актуальнае пытанне. Калі цяперашнія тэмпы скарачэння насельніцтва Беларусі захаваюцца — а гэта прыкладна мінус 50 тысяч штогод, то нас вельмі хутка стане значна меней.

— Шчыра сказаць, яшчэ больш мяне пужаюць вялізныя лічбы па рэалізацыі віна-гарэлачных вырабаў.

— У нас штомесяц рэалізуецца 5 бутэлек гарэлкі на кожнага жыхара, уключна дзяцей і старых. Самая вялікае зло — гэта бытавы алкагалізм. Ад яго ніхто не застрахаваны: ні бомж, ні прафесар. І паважаны ў грамадстве чалавек можа з лёгкасцю прайсці шлях ад чаркі каньяку за вячэрай да таннай бутэлькі «Вясёлай каруселі».

Дарэчы, у жніўні быў дзень цвярозасці, які не ўсе зразумелі. А мы зрабілі аналіз: у гэты дзень у Магілёўскай вобласці ў 5 разоў меней паступіла паведамленняў пра сямейна-бытавыя скандалы.

— Тады наша мэта зразумелая: гэта сухі закон.

— На жаль, ні ў адной краіне ён сябе не апраўдаў.

— Затое даў штуршок для творчасці: рэстарацыя пад выглядам пахавальнага бюро і віскі ў кафейныя кубкі...

— У рэальнасці ўсё не так рамантычна. Але калі людзі будуць такімі тэмпамі співацца, то трэба будзе пераймаць вопыт і ўводзіць абмежаванні. У Беларусі ёсць дзяржаўная праграма па супрацьдзеянні п'янству і алкагалізму: там задзейнічаны не толькі праваахоўнікі, але медыкі, педагогі, работнікі культуры. Аднак імгненнага выніку не будзе, пра пералом у свядомасці яшчэ рана казаць.

— Надыходзяць святы, і народу аб'ектыўна ёсць за што выпіць. Як у такіх варунках будзе паводзіць сябе міліцыя?

— Асаблівыя меры, жорсткія ці, наадварот, лаяльныя, уводзіцца не будуць. Мы ўлічым, што Новы год і Каляды — светлыя і радасныя святы для ўсіх. Таму ўвага нарадаў міліцыі надаецца культурнаму і ветліваму стаўленню да людзей. Тых, хто перабраў і страціў здольнасць самастойна рухацца, будзем дастаўляць у медвыцвярэзнік альбо ў бальніцы. Мы не будзем заломваць рукі за раскаркаванае шампанскае каля ёлкі, але будзем трымаць сітуацыю пад ненавязлівым кантролем.

— І напрыканцы ваша навагоднее пажаданне.

— Я не пажадаю не піць на святы — гэта бессэнсоўна. Піце, але ў меру. Каб піццё было ў весялосць і пасля не надышло горкае пахмелле.

Гутарыла Ілона ІВАНОВА.

Натура

ЗАКОН, ЯКІ ЛЬВЫ НЕ ПАРУШАЮЦЬ

Пра фізічны гвалт у сям'і на гэты раз мы гаварыць не будзем, бо такое здарэнне нікога ўжо не здзіўляе. Вось нейкі тыдзень таму ў пасёлку Гарадзішча пад Баранавічамі жанчына, якая знаходзіцца ў дэкрэтным водпуску, двойчы ўдарыла свайго сужыцеля нажом — банальная з'ява. Падобная інфармацыя найбольш пашыраная ў міліцэйскіх аператыўных зводках. Адкінем п'янства і звязаны з ім (найчасцей) сямейны крымінал, а паглядзім, што, найперш, разбурае сямейную стабільнасць, стварае псіхалагічнае напружанне.

Аднойчы давялося паглядзець дакументальны фільм з серыі «Жыццё саваны». Англійскія кіношнікі паказалі тэлегледачам фільм пра жыццё львоў. Самыя эфектныя эпізоды той стужкі — гэта эпізоды палявання, але маю ўвагу прыцягнуў іншы.

Наступае час і маладыя львы пакідаюць свой прайд — самцы і самкі разыходзяцца па саване і ствараюць новыя сем'і. Праз год адна львіца вырашыла вярнуцца назад у родны прайд. Здавалася б, там маці, браты і сёстры, але львіцу былая радня сустрэла варожа і не падпускала блізка. Прайд адпачывае і львіца, таксама, ляжыць, але метраў за пяцьдзясят ад былой сям'і. Тая рушыла да вадапою, а следам ільвіца, але зноў жа — на адлегласці.

Прыродай закладзены закон, які рэдка дае збой у жывёльным свеце. Вырас — пакінь роднае логава і ствары сваю сям'ю ці дай нашчадкаў. Рой пакінуў вулей — назад вяртання не будзе.

У людзей тое ж самае, бо на Зямлі ўсё створана па адзіным сцэнарыі. І няхай чалавек «падабенства Божае» ці «вянец Прыроды» са сваёй мараллю, але ён не вызвалены і не выключаны з агульнапрыроднага працэсу. І часта сямейныя праблемы ўзнікаюць з-за таго, што мы ўжо даўно жывём па сваіх законах. Але за лепшае будзе паглядзець тыя праблемы на канкрэтных прыкладах, якіх вялікае мноства ў нашым жыцці.

Вось што адбылося ў адной знаёмай сям'і.

Муж запіў і з'ехаў да састарэлых бацькоў, якія прынялі яго і стварылі для сябе вялікую праблему, але гэта ўжо банальны выпадак. Жонка ж развялася, а бачачы, што жанчына спраўная і яшчэ не ў гадах, то на яе паклаў вока мясцовы аграном і неўзабаве ажаніўся з ёй. Жанчына хату пакінула малодшаму сыну, які са сваёй сям'ёй перайшоў туды жыць, а сама перабралася да мужа. Усе ўладкаваныя і шчаслівыя. Але нядоўгім было тое шчасце, бо да маці вярнулася дачка з двума няпоўнагадовымі дзецьмі.

Маці дачку прыняла, замест таго каб сказаць: «Дачушка, ты пасварылася з мужам, але ж там у цябе катэдж, работа, у цябе дзеці і закон на тваім баку — ужо там твая аснова. А ты кінула ўсё і з'явілася».

Маладзіцу можна зразумець: яна знайшла самае простае выйсце — села маці на шыю, але каб толькі маці. Аграном, чалавек ужо сталага веку, калі ажаніўся, то не думаў, што з жонкай у яго хаце з'явіцца такі пасаг.

Кожная сям'я жыве па сваіх няпісаных законах і ў ёй з часам ствараецца адпаведная атмасфера: быт, звычкі, адносіны...

Уварванне, а інакш не скажаш, у сям'ю іншага чалавека ўсё гэта разбурае і ўжо неабходна наладжваць кантакты наноў, падстройвацца...

Тут ёсць яшчэ адзін істотны момант. Маладзіца думала, што са сваімі дзецьмі вяртаецца да мамы, якая яе гадавала і выдала замуж. Але змянілася не толькі маці, і ў яе самой ужо растуць дзеці — яна вярнулася ў чужую сям'ю, дзе ўсталяваўся іншы парадак, з'явіліся свае інтарэсы.

Вось па гэтай прычыне прайд і не прыняў ільвіцу — яна магла ўнесці ў былую сям'ю сумятню, магло здарыцца і кровазмяшэнне.

Дарэчы, калі жанчына мае дарослую дачку і выходзіць замуж і дачка працягвае жыць у сям'і, то гэты фактар сям'ю не ўмацоўвае. Бывае, што айчым удзяляе падчарыцы празмерную ўвагу. А як тут быць з мараллю — мы ж людзі?!. Мараль мараллю, а ад прыроды не ўцячэш — у маладых тут заўсёды перавага.

Прыкладаў, калі чалавек з жалю да свайго дзіцяці ідзе на крок, аб якім потым будзе шкадаваць усё жыццё, — мноства.

А вось яшчэ адзін прыклад. Да маці вярнуўся сын, бо быццам бы жонка ў яго аказалася няўдалай, хоць пражыў з ёю не адзін год: дзіця займелі і кватэру. Мінула колькі часу, а сын прыводзіць у кватэру маці новую жонку з дзіцем і нічога старая не магла зрабіць, бо сына не толькі пусціла жыць, але і прапісала. З'явілася новая гаспадыня, а з ёю і скандалы, бо на той жа кухні дзвюх гаспадынь не можа быць. І ходзіць жанчына па суседзях ды бядуе: «А чаго гэта на сваю галаву яго прыняла, няхай бы жыў у сваёй кватэры».

Сям'я — гэта прытулак для чалавека, дзе ён можа знайсці спакой, і калі дзеці пакідаюць бацькоў і ствараюць свае сем'і, то абавязаны змагацца за іх, а не навешваць свае праблемы на бацькоў. А тое, што дзецям трэба дапамагчы, падтрымаць іх, то ніхто гэтага не аспрэчвае.

У заходнім грамадстве праблема не такая актуальная. Магчыма, людзі там больш прагматычныя і самастойныя, а мы дужа жаласлівыя, хоць, мяркуючы па колькасці кінутых у нас дзяцей, так думаць няма падставы.

Не выключана, што ў некага ёсць і станоўчыя прыклады. Маўляў, вось нягледзячы на ўсе пертурбацыі ў сям'і парадак. Бывае і так, бо многае залежыць ад канкрэтнага чалавека.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Крымінал, здарэнні

СМЕРЦЬ ПАД «ЖЫГУЛЯМІ»

У двары дома па вул. Зенітнай, што ў Баранавічах, 47-гадовы мужчына рамантаваў аўтамашыну ВАЗ-2106. Дамкрат, які прыўзнімаў аўтамабіль, не вытрымаў і чалавек загінуў пад машынай.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ВОСЬ ТАКІ ПРЫЁМНЫ СЫНОК...

Сям'я з Гомеля шмат гадоў таму прыняла да сябе хлопчыка. Якія там былі парадкі, як прыёмныя бацькі выхоўвалі падлетка, можна толькі здагадвацца. Песцілі, любілі або зняважалі — не ведаем. Але ж хлопец, стаўшы мужчынам, на рабоце доўга не затрымліваўся, бо лічыў, што ад яе нават коні дохнуць. А вось украсці, пахуліганіць — калі ласка. Таму неаднаразова яго судзілі. Апошні раз — сёлета. І вось гэтымі днямі, патрабаваўшы ў бацькі грошы, які той адмовіўся даць, дзяцюк нанёс яму нажавыя раненні. Бацька апынуўся ў бальніцы, а сын адправіўся на гульбішча з 25 тысячамі рублёў. Яго арыштавалі.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Як можна было столькі ўкрасці?

Насамрэч — як? Калі, напрыклад, аб'ект ахоўваецца, як гэта мела месца ў Мазыры. Там са складу адной прамзоны знікла 896 метраў кабелю, 394 — дроту, 790 разетак, 350 выключальнікаў, лесвіцы, драбіны, алмазныя кругі, муфты, курткі, рукавіцы... Такое ўражанне, што на складзе гуляе вецер, бо з яго ў невядомым напрамку знікла таварна-матэрыяльных каштоўнасцяў на... 48 365 тысяч рублёў. На месцы крадзяжу засталіся сляды зладзеяў і аўтатранспарту.

Паступіла заява ў міліцыю і ад кіраўніцтва Мазырскага домабудаўнічага камбіната, дзе таксама ёсць вартаўнік. З цэха, нібы птушкі ў вырай, вылецеў электраінструмент на суму 7 900 тысяч рублёў.

Будаўнічы «бум» назіраецца і ў Веткаўскім і Жыткавіцкім раёнах. У тым сэнсе, што з будаўнічага аб'екта ў першым выпадку зніклі металічныя канструкцыі будаўнічых рыштаванняў і цэгла, а ў другім — бетонная пліта, якую, вядома ж, на плячах не панясеш.

На легкавушкі — з сякерай і шылам

У адну і тую ж раніцу каля дзясятка аўтаўладальнікаў з горада Хойнікі подбегам з'явіліся ў міліцыю: знайдзіце зламысніка. Ён (а можа, яны) напалі на легкавушкі, што стаялі на вуліцы ноччу і зрабіў (зрабілі) вялікую шкоду. Нельга нікуды ехаць на машынах, бо ў іх прабіта 36 (!) колаў. Праваахоўнікі аператыўна ўключыліся ў работу і хутка выявілі хулігана. Ім аказаўся 23-гадовы работнік раённага спажывецкага таварыства, які ўжо сядзеў раней на лаве падсудных.

Свае хуліганскія выхадкі паказаў і вучань адной са школ Любанскага раёна, які ў Жыткавічах ноччу сякерай пашкодзіў легкавушку, што стаяла каля чыгуначнага вакзала.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Якасць прадстаўленай на конкурс «ГУСТ» малочнай прадукцыі ў гэтым годзе прыкметна павысілася

Аб гэтым паведаміла карэспандэнту БЕЛТА арганізатар конкурсу Ларыса Карашкова.

«У гэтым годзе якасць прадстаўленай на конкурс малочнай прадукцыі прыкметна павысілася, значна пашырыўся асартымент, таму конкурс «ГУСТ» цалкам апраўдвае сваё прызначэнне — стварае Гарантыю Поспеху Сучасных Тавараў», — падкрэсліла Ларыса Карашкова.

Журы ацэньвала прадукцыю па сямі традыцыйных намінацыях. Упершыню былі прадстаўлены плаўленыя сыры. А ў будучым годзе будуць выдзелены ў намінацыі і іншыя малочныя прадукты — дзіцячае харчаванне на малочнай аснове, дэсерты, ёгурты і г.д.

Лепшым прызнана пастэрызаванае малако «ЛюбіМае» вытворчасці гарадскога малочнага завода № 1 з горада Мінска. Гэта ж прадпрыемства стала пераможцам у намінацыях «Сыркі тварожныя» і «Сыркі глазураваныя».

У намінацыі «Лепшы мяккі сыр» дыплом пераможцы прысуджаны сыру «Праметэй» вытворчасці ПУП «Рэчыца-малако». У намінацыі «Марожанае» два пераможцы — Лепельскі малочна-кансервавы камбінат («Пламбір малочны») і ЗААТ «Маразпрадукт» (пламбір класічны «20 капеек» і «28 капеек»). Журы высока ацаніла якасць прадукцыі, адзначыўшы, што вытворцы выкарыстоўваюць у вытворчасці марожанага толькі натуральныя інградыенты.

Паводле ацэнкі журы, лепшае сметанковае масла ў Лідскага малочна-кансервавага камбіната, Навагрудскага маславаробнага камбіната і Скідзельскага маслазавода, які ўваходзіць у ААТ «Малочны свет» (г. Гродна). У намінацыі «Сыркі плаўленыя» перамогу атрымалі Полацкі малочны камбінат і Скідзельскі маслазавод.

У намінацыі «Сыркі глазураваныя» разам з гарадскім малочным заводам № 1 горада Мінска перамогу атрымаў Полацкі малочны камбінат.

У сталічным выставачным комплексе «Мінскэкспа» адкрылася штогадовая снежаньская спецыялізаваная і па ліку 17-я выстава «Белагро». Сёлетняя тэматыка выставы: прадукты харчавання, абсталяванне і машыны для харчовай перапрацоўкі, супермаркет, рэстаран, бар, гасцініца. Маркетолаг сталічнага гармалзавода №1 Юлія Царова (на фотаздымку) прэзентуе лепшую прадукцыю свайго прадпрыемства для ўдзелу ў выставачным конкурсе-дэгустацыі «ГУСТ» на лепшы прадукт 2008 года.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Рэпарцёр атрымаў заданне

УЗЯЦЬ КРЭДЫТ НА...

Спажывецкія патрэбы

Напрыклад, каб разлічыцца з майстрам, якому мы замовілі міжпакаёвыя дзверы з масіву алешыны. Два гады таму мы спынілі рамонт у сваёй чатырохпакаёвай кватэры, на які бралі крэдыт «Беларусбанку» — 6 тысяч долараў пад 12 працэнтаў гадавых на пяць гадоў. Той крэдыт мы пагасілі датэрмінова, праз паўтара года — з дапамогай маіх бацькоў-фермераў, якія нешта атрымалі з продажу ўраджаю насення пшаніцы. Мы зрабілі амаль усё: выраўнялі сцены, паклеілі прыгожыя шпалеры, замянілі сантэхніку і нават часткова абнавілі мэблю. Але засталіся дзверы, шафы і прыхожая. Пры чым дзверы мы хочам замовіць таму самаму майстру, які зрабіў нам партал у гасцёўню, каб яны не адрозніваліся па колеры і стылі ад таго, што ёсць. А гэта значыць, што разлічвацца нам трэба будзе наяўнымі грашыма, да таго ж, майстар пажадаў, каб доларамі.

Пра мэты ў «Беларусбанку» спыталі адразу і адразу паведамілі, што крэдыт на спажывецкія патрэбы сёння магчыма ўзяць толькі тэрмінам на год, са стаўкай 18 працэнтаў гадавых, і толькі ў беларускіх рублях. Сума крэдыту залежыць ад даходу крэдытаатрымальніка. Таму першае, што трэба зрабіць для яго афармлення, — прынесці з месца працы даведку аб сярэднямесячным заробку за апошнія тры месяцы. Такія ж даведкі — ад двух паручыцеляў. Акрамя таго, пры выдачы крэдыту будуць улічаны нашы выдаткі. Да прыкладу, мой сярэдні заробак роўны 1 мільёну беларускіх рублёў, ад яго аднімаецца плата за камунальныя паслугі — 130 тысяч, яшчэ прыкладна 70 тысяч — выдаткі на электраэнергію, тэлефон і інтэрнэт, улічваецца таксама, што кожны месяц я выплачваю па льготным жыллёвым крэдыце 70 тысяч беларускіх рублёў і з'яўляюся паручыцелем па крэдыце ў свайго калегі па працы. Адным словам, улічваюцца ўсе мае даходы і выдаткі, а таксама крэдытная гісторыя. Дакладную суму крэдыту мне змогуць сказаць толькі пасля разгляду ўсіх маіх дакументаў, але прыкладную назвалі ўжо зараз — 3 мільёны 400 тысяч беларускіх рублёў. Мае дакументы разглядаюцца на працягу 3 працоўных дзён. Трэба яшчэ мець на ўвазе, што за кожны дагавор паручыцельства мне трэба будзе заплаціць 28 тысяч беларускіх рублёў, яшчэ 4 тысячы — за пластыкавую картку, і пры зняцці наяўных грошай банк возьме камісію — 2,5 працэнта. Пры безнаяўным разліку альбо пры разліку па кошт-фактуры плата за картку і 2,5 працэнта выключаецца.

Прызнацца, гэтыя ўмовы мяне не вельмі задаволілі. Гэтых грошай мне не хопіць, каб разлічыцца з майстрам, да таго ж, па маіх разліках, у першыя месяцы я буду выплачваць каля 330 тысяч беларускіх рублёў для пагашэння крэдыту (па меры змяншэння асноўнага доўгу сума будзе змяншацца), ды і на канвертацыі згублю пэўную суму. Аднак гэта лепш, чым нічога. Нам з мужам засталося вызначыцца, што лепей: працягваць жыць без дзвярэй, альбо зноў улазіць у крэдыт. Старэйшы сын, які кладзецца цяпер спаць пасля гадзіны ночы, прапанаваў нам паставіць дзверы толькі ў наш пакой. Можа, і сапраўды?

На пакупку аўтамабіля

Калі шчыра, пра аўтамабіль марыць у маёй сям'і толькі менш практычныя за мяне мужчыны. Яны амаль сур'ёзна абмяркоўваюць «Фіат-Уліс», «Крайслер-Вояджэр», «Опель-Зафіру», на якіх зручна было б ездзіць у вёску, ну і «Альфа-Рамэа-159» — для душы. Я слухаю іх краем вуха і думаю, як перажыць навалу зімніх святаў і дзён нараджэнняў з меншымі стратамі. Але сёння, як кажуць, дзеля «спартыўнага» інтарэсу, зайшла ў офіс афіцыйнага дылера «Volkswagen AG» «Атлант-М Сухарава» і спытала, ці магчыма ў іх купіць аўтамабіль у крэдыт.

Што самае цікавае, у мяне адразу папыталіся, камерцыйны аўтамабіль я жадаю купіць, альбо легкавы. Акрыяўшы ад такога сур'ёзнага да мяне стаўлення, я адказала, што жадаю купіць легкавы аўтамабіль. Тады менеджар-кансультант папрасіла мяне акрэсліць цанавую катэгорыю. «Сямнаццаць тысяч долараў», — ляпнула я наўздагад. Калісьці я чула пра такія цэны на новыя аўтамабілі.

— Гэта будзе «Гольф» альбо «Джэта», — кіўнула кансультант. — Праўда пакуль такіх аўтамабіляў няма, і наўрад ці «Гольфы» ўжо будуць. «Джэту» можна будзе замовіць за 19,5 тысяч долараў.

Замовіць — гэта значыць, унесці сама мала 10 працэнтаў ад кошту аўтамабіля і падпісаць дагавор куплі-продажу. Але пачаць лепей за ўсё з дакументаў для банка, каб упэўніцца ў магчымасці крэдыт атрымаць. Сума яго таксама будзе залежаць ад маёй плацёжаздольнасці, а працэнтная стаўка — ад таго, у якой валюце я бяру крэдыт і ад таго, ці ёсць у мяне даведка аб заробку. У беларускіх рублях можна ўзяць крэдыт пад 21 працэнт гадавых на сем гадоў. У доларах — пад 15,5 (пры наяўнасці даведкі аб заробку) і пад 17,5 працэнтаў (пры адсутнасці такой даведкі). Праўда, як банк будзе меркаваць пра маю плацёжаздольнасць без даведкі аб заробку, я не зусім зразумела. Можа, па знешнім выглядзе?

Ну і нарэшце я пацікавілася, які сярэдні заробак за апошнія тры месяцы я павінна мець, каб купіць у крэдыт новы «Гольф» за 17 600 долараў. Мне адказалі — мінімум 1 300 тысяч рублёў. Пры названых вышэй умовах ён выйдзе для мяне прыкладна на 5 тысяч долараў, даражэйшым за першапачатковы кошт.

Наконт патрыманых аўтамабіляў мне ўдалося даведацца наступнае. Крэдыт можна ўзяць у доларах на 4 гады на любы аўтамабіль, незалежна ад года выпуску, з правам датэрміновага пагашэння. Паколькі залогам пры гэтым з'яўляецца сам аўтамабіль, то яго страхаванне па сістэме «АўтаКаска» — неабходная ўмова. Мінімальны першапачатковы ўзнос — 20 працэнтаў ад кошту аўтамабіля. Працэнтная стаўка — 18, 21 і 23 працэнты гадавых у залежнасці ад года выпуску аўтамабіля, банка, які бярэцца крэдытаваць і плацежаздольнасці крэдытаатрымальніка. Напрыклад, каб атрымаць крэдыт пад самы маленькі працэнт, неабходна мець высокі афіцыйны даход, і купляць аўтамабіль, які быў выпушчаны не раней за 2000 год. Пры гэтым дакументы будуць разглядацца і крэдыт выдавацца — на працягу 15 дзён. Затое пад самы высокі працэнт можна ўзяць крэдыт без даведкі аб даходах, без паручыцеляў, пасля 20-хвіліннай размовы з супрацоўнікамі банка і на наступны дзень ужо выехаць ад прадаўца на новым аўто.

Калі ўзяць на гэтых умовах крэдыт на 12 тысяч долараў ЗША, то першы месяц давядзецца заплаціць каля 1 200 тысяч, наступныя месяцы працэнт будзе змяншацца за кошт змяншэння асноўнага доўгу, гэта значыць плацеж па крэдыце будзе рабіцца лягчэйшым, але вельмі павольна.

На набыццё кватэры

У агенцтве па нерухомасці мне адразу сказалі, што сёння ўзяць такі крэдыт вельмі складана. Калі патрэбная сума параўнальна невялікая — тысяч пяць долараў, то гэта яшчэ магчыма, а калі 30-40 тысяч долараў — практычна нерэальна.

— Апошнім часам некаторымі банкамі яшчэ даваліся крэдыты на 20-25 тысяч долараў, але гэта па ранейшым пагадненні, — патлумачыла рыэлтар. — Ёсць надзея, што на пачатку года будуць прынятыя новыя праграмы крэдытавання і ўзяць крэдыт на набыццё жылля стане лягчэй. Працэнтная стаўка зараз — 19-20 працэнтаў гадавых. Але лепей вам патэлефанаваць у банкі.

Далейшую інфармацыю я высвятляла ў банку.

«Прыорбанк» дае крэдыты на набыццё жылля пад залог гэтага самага жылля альбо на ўмовах паручыцельства. У залежнасці ад гэтага адрозніваюцца ўмовы крэдытавання. Крэдыт можна ўзяць толькі ў доларах ЗША, у суме да 35 тысяч (яна не павінна перавышаць 80 працэнтаў ад кошту жылля) пад 17 працэнтаў гадавых.

Тэрмін, на які бярэцца крэдыт, і яго велічыня залежаць ад ўзросту крэдытаатрымальніка, яго заробку і абавязацельстваў. Улічваюцца таксама даходы і абавязацельствы членаў сям'і. Напрыклад, калі сям'я складаецца з трох чалавек: мужа, жонкі ва ўзросце 32 гадоў і няпоўнагадовага дзіцяці, калі заробак кожнага з дарослых роўны 1,5 мільёнам рублёў і яны не маюць больш ніякіх крэдытаў, тады, пры ўмове залогу пад паручыцельства, яны могуць разлічваць на крэдыт у памеры 24 тысяч долараў на 5 гадоў (самая вялікая выплата па крэдыце пры гэтым — 695 долараў у першы месяц, потым паступова выплата змяншаецца), альбо ў памеры 30 тысяч долараў — на 10-15 гадоў (максімальная выплата ў першы месяц — 612 долараў).

Калі крэдыт выдаецца пад залог нерухомасці, выплата па крэдыце будзе аднолькавай кожны месяц — 628 долараў, калі крэдыт склаў 35 тысяч долараў ЗША на 10 гадоў; і 559 долараў, калі тая ж сума выдаецца на 15 гадоў.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

АЎТО ПА КІШЭНІ НЕ ЎСІМ

Сусветны фінансавы крызіс — крызісам, а мяркуючы па колькасці аўтамабіляў на вуліцах беларускіх гарадоў і чэргах на рэгістрацыю ў ДАІ, у Сінявокай па інэрцыі працягваецца спажывецкі бум. Не выключна, што нашы суайчыннікі ў набыцці аўто бачаць магчымасць захаваць назапашаныя з такой цяжкасцю грошы ад усемагчымых інфляцый і дэвальвацый. З рублём мы гэта ўжо праходзілі, еўра, які літаральна за некалькі месяцаў абваліўся ледзь не на 20 працэнтаў, таксама не апраўдаў спадзяванняў, а «зялёны» хоць зараз і набірае ў вазе, цалкам можа зрабіць даволі непрыемны сюрпрыз ужо ў сярэдзіне наступнага года. Праўда, застаюцца яшчэ больш стабільныя ўкладанні ў нерухомасць, але ж за 5-10 тысяч «умоўных», акрамя гаража, сёння ўжо нічога і не купіш. А вось аўтамабіль...

Дарэчы, спецыялісты адзначаюць, што беларусы сталі больш набываць новых аўто. Ды і даражэйшага, а значыць больш свежага і надзейнага «сэканда» на дарогах становіцца ўсё болей. Вось такі «наш адказ» сусветнай стагнацыі.

Што ж, наступны матэрыял будзе цікавы менавіта тым, хто, нягледзячы на ўсе несуцяшальныя прагнозы эканамістаў, вырашыў далучыцца да арміі аўтамабілістаў ці памяняць «жалезнага каня». Улічваючы прыведзеную вышэй тэндэнцыю, пачнём з аўтасалонаў.

Лепшы аўто — новы аўто, сцвярджаў старына Генры Форд і меў рацыю. Не можаце сабе дазволіць аўто вашай мары? Не бяда — адчуўшы патэнцыйнага пакупніка і магчымасць пагрэць на вас рукі, на дапамогу прыйдуць банкі.

Аўтакрэдытаванне сёння з'ява даволі распаўсюджаная. На жаль, пра 9-12 працэнтаў гадавых у валюце, якія яшчэ некалькі месяцаў таму прапаноўвалі афіцыйныя дылеры сусветнавядомых брэндаў (акрамя некаторых акцый. **Аўт.**) давядзецца забыцца. Ды і далёка не ўсе фінансавыя ўстановы зараз гатовыя па-ранейшаму аказаць такую паслугу. Спісы партнёраў аўтадылераў значна скараціліся, і насупраць канкрэтнай назвы банка часта значыцца «часова не выдае». Сітуацыя пастаянна мяняецца.

Дык на якую суму крэдыту і працэнтную стаўку па ім можна разлічваць сёння? Тут кожны банк вырашае сам у кожным канкрэтным выпадку. Агульная прыкладная схема, якой вы самастойна зможаце скарыстацца да паходу ў банк, усё ж існуе. Максімальны крэдыт, на які вы зможаце прэтэндаваць, разлічваецца наступным чынам. Сумуецца сукупны прыбытак сям'і (возьмем пару, у якой абодва маюць працу): напрыклад, 400 у.а. памножым на два (дзве зарплаты) і памножым на 12 месяцаў. Атрымліваецца 9600 у.а. Ад гэтай сумы трэба адняць пражытковы мінімум на кожнага члена сям'і (возьмем трох чалавек): прыкладна 100 у.а. на кожнага чалавека множым на тры і на 12 (месяцаў). Атрыманую суму аднымаем ад гадавога прыбытку: 9600-3600=6000. Цяпер 6000 у.а. множым на колькасць крэдытных гадоў (звычайна да пяці). Вось тэарэтычны максімум. На практыцы ж пражыць на 100 у.а. месяц вам наўрад ці ўдасца. Гэта разумеюць і банкі. Таму і сумы крэдыту выдаюць значна больш сціплыя.

Напрыклад, скарыстаўшыся крэдытным калькулятарам ААТ «Беларусбанк» пры ўмове чыстага прыбытку за месяц у памеры аднаго мільёна рублёў я атрымаў максімальную суму крэдыту ў 13 532 110 рублёў.

Цяпер да працэнтных ставак па крэдытах. У тым жа «Беларусбанку» на набыццё аўто «ва ўзросце» да 10 гадоў яна складае 24 працэнты (у беларускіх рублях). Балюча, але значна танней знайсці наўрад ці ўдасца. Прапаноўваюць банкі і валютныя крэдыты — ад 16 да 19 працэнтаў гадавых. Працэнтная стаўка ў межах 1-2 працэнтаў залежыць ад таго, падаяце вы даведку аб даходах ці не. Для некаторых банкаў такая даведка з'яўляецца абавязковай.

У некаторых выпадках працэнтная стаўка залежыць і ад таго, які працэнт ад кошту аўтамабіля вы гатовы ўнесці самастойна. Патрабаванні банкаў звычайна складаюць ад 10 да 30 працэнтаў кошту аўто.

Не варта забывацца і на тое, што хоць працэнтная стаўка па крэдыту і з'яўляецца вельмі важным паказчыкам, на канчатковую суму выплат істотна ўплывае не толькі яна. У дагаворы варта звярнуць увагу на такі пункт, як разлікова-касавыя плацяжы. Як правіла, салідныя банкі не стануць нахабна падманваць кліентаў, але лепш быць пільным. Адсюль і наступны пастулат: не варта звязвацца з сумнеўнымі канторамі, няхай сабе яны і абяцаюць меншую працэнтную стаўку — сабе даражэй выйдзе.

Яшчэ адзін артыкул выдаткаў — страхаванне. Калі банк пазычае вам грошы, ён хоча быць перакананым у тым, што яны вярнуцца. Закладам, як правіла, выступае сам аўтамабіль, які набываюць. Таму лагічна, што вас абавяжуць застрахаваць яго па поўнай. АўтаКаска сёння складае прыкладна 5 працэнтаў ад кошту самога аўто ў год. Даволі адчувальна.

Колькі плаціць штомесяц?

У выпадку, калі мы возьмем тыя ж 13 532 110 рублёў на пяць гадоў у «Беларусбанку», то штомесяц давядзецца плаціць прыкладна па 500 000: 229 360 асноўнага доўгу і 270 640 рублёў па працэнтах.

Калі цікавасць не знікла, пераходзім да наступнага кроку.

Хто можа прэтэндаваць на крэдыт?

Як правіла, крэдытаатрымальнікамі, як і паручыцелямі, могуць выступаць дзеяздольныя фізічныя асобы — грамадзяне РБ ці асобы, якія маюць від на жыхарства ў РБ, якія адпавядаюць наступным патрабаванням:

❑ пражыванне і наяўнасць рэгістрацыі (прапіскі) у РБ;

❑ узрост ад 20 да 60 гдоў;

❑ ажыццяўленне працоўнай дзейнасці і атрыманне прыбыткаў на тэрыторыі РБ;

❑ працоўны стаж не меншы за год.

З дакументаў, неабходных для разгляду заяўкі на атрыманне крэдыту, спатрэбяцца заява-анкета атрымальніка крэдыту (паручыцеля), копіі пашпартоў, копіі іншага дакумента, які пацвярджае асобу атрымальніка крэдыту (вадзіцельскае пасведчанне), а для асоб прызыўнога ўзросту — ваенны білет, пры неабходнасці даведка аб даходах за 3-6 месяцаў з месца працы, дагавор куплі-продажу (у розных банках патрабаванні могуць адрознівацца — **Аўт.**).

Чакаць адказу ад банка давядзецца мінімум 3-5 дзён. Ад сябе адзначым, што нават адпаведнасць усім прыведзеным вышэй патрабаванням не гарантуе вам атрымання такога чаканага крэдыту.

Сяргей АЛЯКСАНДРАЎ.

Спажывец

«Пракруцілі»

Камітэт дзяржаўнага кантролю Беларусі выявіў прыватныя фірмы, якія займаліся незаконным продажам імпартнага піва. Аб гэтым паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе КДК.

У час кантролю за абаротам імпарту піва прааналізавана дакументацыя 65 суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці, якія займаюцца ўвозам і рэалізацыяй піва замежнай вытворчасці. Дакументальная праверка паказала, што за студзень—чэрвень гэтага года 4,15 млн літраў імпартнага піва на суму Br 8,3 млрд было рэалізавана самімі імпарцёрамі або праз пасрэдніцкія структуры арганізацыям, якія не робяць справаздач падатковым органам. Асобныя такія арганізацыі ўжо ліквідаваныя, а некаторыя — адмаўляюць факты атрымання піва.

У ліку правераных суб'ектаў гаспадарання — прыватнае гандлёвае ўнітарнае прадпрыемства «ББТ», заснавальнікам, кіраўніком і галоўным бухгалтарам якога з'яўляецца 30-гадовы мужчына. Як сцвярджае малады дырэктар, ён, маючы шэсць класаў адукацыі і чатыры судзімасці (за хуліганства, крадзеж, нявыплату аліментаў і спробу выкрасці аўтамабіль), толькі фармальна кіраваў прадпрыемствам: падпісваў дагаворы, накладныя, падатковыя разлікі і іншыя дакументы, якія яму ўручалі рэальныя гаспадары бізнэсу.

Паколькі правяраючым не былі перададзены дакументы фірмы, яе фінансава-гаспадарчая дзейнасць вывучалася праз сустрэчныя праверкі 47 прадпрыемстваў-контрагентаў, што дазволіла выявіць мноства парушэнняў заканадаўства.

Так, з лютага па жнівень 2008 года праз фірму «ББТ», па-першае, былі выведзены ў ценявы абарот атрыманыя ад 25 беларускіх партнёраў розныя таварна-матэрыяльныя каштоўнасці на агульную суму Br11,3 млрд, уключна імпартнае піва на суму Br5,6 млрд. Гэта значыць, што тавары былі купленыя ў легальных прадаўцоў, але куды ў далейшым рэалізаваныя — не вядома. Па-другое, фірмай «ББТ» легалізавана «крымінальных» таварна-матэрыяльных каштоўнасцяў (пажарнае і лабараторнае абсталяванне, будматэрыялы, карнізы, кандэнсатары, рэактывы і г.д.) на агульную суму Br9 млрд. Гэтыя тавары прададзеныя без дакументаў на іх набыццё. У выніку такіх «гаспадарчых» аперацый бюджэт недаатрымаў Br3,5 млрд.

Цяпер рух «пракручаных» праз фірму тавараў, а таксама іх прадаўцы і пакупнікі выяўляюцца кампетэнтнымі органамі, адзначылі ў КДК. У дачыненні да кіраўніка фірмы «ББТ» узбуджана крымінальная справа.

ВЫТВОРЧАСЦЬ ПІВА Ў БЕЛАРУСІ СКАРАЦІЛАСЯ

Аб гэтым паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў канцэрне «Белдзяржхарчпрам».

У кастрычніку выпуск піва скараціўся на 27,6 працэнта ў параўнанні з вераснем. Усяго за 11 месяцаў гэтага года ў краіне выраблена 33,052 млн дал піва, што перавысіла ўзровень аналагічнага перыяду 2007 года на 0,3 працэнта. Гэты нязначны рост адбыўся пераважна за кошт павелічэння на 44,9 працэнта вытворчасці піва на ААТ «Піўзавод Аліварыя» (да 6,012 млн дал). На 7,5 працэнта павялічыла вытворчасць ААТ «Лідскае піва» і на 63,8 працэнта — СТАА «Мінскае піва». Астатнія прадпрыемствы знізілі аб'ёмы вытворчасці. ААТ «Крыніца» зменшыла выпуск піва на 6,2 працэнта да 12,641 млн дал, піваварная кампанія «Сябар» — на 12,9 працэнта да 4,425 млн дал, ААТ «Брэсцкае піва» — на 5,1 працэнта да 2,643 млн дал, СП «Рэчыцапіва» ААТ — на 7,3 працэнта да 2,473 млн дал.

Скарачэнне аб'ёмаў піўнога рынку ў «Белдзяржхарчпраме» тлумачаць ростам імпарту і змяншэннем продажаў айчыннага піва праз кіёскі ў Мінску, колькасць якіх апошнім часам значна зменшылася.

(Працяг тэмы на 6 стар.)

Вниманию акционеров ОАО «Белгорхимпром»

Внеочередное общее собрание состоится **19 декабря 2008 года** в 11.00 по адресу: г. Минск, пр. Машерова, 17 в актовом зале.

Повестка дня:

1. Об увеличении уставного фонда ОАО «Белгорхимпром».
2. О внесении изменения в устав ОАО «Белгорхимпром».

Регистрация акционеров в день проведения собрания с 9.00 до 10.30 по адресу: г. Минск, пр. Машерова, 17, в актовом зале (3 этаж).

УНН 600024712

КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже обращенного в доход государства административного корпуса со встроенными гаражами (941,7 кв.м), расположенного: г. Мядель, ул. Интернациональная, 17. Начальная цена снижена на 10 % и составляет 141 792 120 бел. руб. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 26.07.2008 г. Аукцион состоится **30.12.2008 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **29.12.2008 г.** до 17.00 по указанному адресу.

Контактный телефон (8017) 2246134.
Сайт в интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже 6 (шести) газотурбинных двигателей НК-12СТ. Начальная стоимость снижена на 50 % и составляет – 1 351 500 000 бел. руб. с НДС. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 23.09.2008 г. Аукцион состоится **30.12.2008 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **29.12.2008 г.** до 17.00 по указанному адресу.

Контактный телефон (8017) 2246134
Сайт в интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015.

Этнаскарбонка

Наш адказ кітайскім гараскопам

Мы выдатна вывучылі ўсходні гараскоп. Мы да дробязяў ведаем, як сустракаць кожны Новы год, звязаны з пэўнай жывёлінай: якога колеру адзенне апранаць, якую ежу на стол ставіць і чаго чакаць ад кожнай усходняй істоты. Усходні гараскоп аказаўся вельмі зручнай камерцыйнай прынадай, вытворцам не трэба ламаць галаву, чым бы завабіць пакупніка: напярэдадні святаў людзі размятаюць усялякія сувеніры, звязаныя з сімвалам года. Зараз мы з задавальненнем скупляем ўсялякіх каровак і бычкоў. Але мы нічога не ведаем пра традыцыі ўшанавання гэтай жывёліны на нашай зямлі.

Пра значэнне каровы для гаспадаркі можна было б гаварыць доўга. Памятаеце казкі, дзе карова нездарма выступае апякункай сіраціны? У сям'і, дзе гадуюцца дзеці, без яе абысціся было цяжка. Карова — адна з найбольш рана прыручаных жывёл. Яе вельмі цанілі. «Што за гаспадар без каровы», — гаварылі раней. Карову называлі «карміцелькай». Яе берагалі ад сурокаў, чыталі над ёй замовы, прытрымліваліся засцерагальных прадпісанняў. Напрыклад, калі разлівалася малако падчас дойкі каровы ў полі, яго абавязкова трэба было затаптаць у зямлю — каб ведзьма не пакаштавала. Удалай каровай нельга было хваліцца, а малако не пажадана было несці ў нічым не прыкрытай даёнцы (каб дрэннае вока не пабачыла).

Словы «карова» і «каравай» паходзяць ад аднаго кораня. Часам на вясельным караваі рабіліся выявы рагоў і вымя, як сімвал дабрабыту і «ўрадлівасці» будучай сям'і. У некаторых беларускіх святочных абрадах бык і цялушка сімвалізуюць жаніха і нявесту. Ва ўкраінскіх народных песнях маладыя называюцца турыцай і турам, а сватанне параўноўваецца з паляваннем на тура. У латышскай міфалогіі ў выглядзе каровы выяўлялася багіня — апякунка дзяўчат і сямейнага шчасця.

Але ў традыцыях нашых продкаў шмат увагі надавалася і быку. «Першыя сляды ўшанавання гэтай жывёліны на Беларусі вядомыя з часоў позняга неаліту. У могільніку культуры шарападобных амфараў каля пасёлка Красносельскі, што на Гродзеншчыне, разам са шкілетамі іншых свойскіх жывёл ляжалі косткі быка», — **расказвае супрацоўнік Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Эдвард ЗАЙКОЎСКІ.** Культ быка быў распаўсюджаны на Беларусі і за яе межамі. Вучоныя сустракалі пахаванні як чалавека з косткамі быка, так і асобна жывёлін. На гарадзішчы мілаградскай культуры Гарошкаў (Гомельская вобласць) знойдзены гліняныя фігуркі буйной рагатай жывёлы. У шэрагу населеных раёнаў (вёска Улазавічы на Іпуці (Браншчына), Гадзілавічы Рагачоўскага, Янушкавічы Лагойскага, Палоскі Дрыбінскага раёнаў, у Полацку, а таксама ў Латвіі) былі знойдзены круглыя металёвыя падвескі з выявай галавы быка. Зробленыя яны былі ў канцы X—XII стагоддзі і характэрныя для тэрыторыі, дзе пражывала славянабалцкае насельніцтва. Эдвард Зайкоўскі спрабаваў разгадаць семантыку выяў на гэтых жаночых упрыгожваннях. Абадок падвесак па перыметру аздоблены выпуклымі кропкамі, колькасць якіх набліжаецца да 52 (што супадае з колькасцю тыдняў у годзе). У сярэдзіне падвескі — выява галавы быка, што, магчыма, сімвалізавала год (яшчэ задоўга да нашай эры ў протаіндыйскай цывілізацыі знойдзены пячаткі, дзе выява быка атаясамлівалася з годам). Вакол галавы размешчаны сем фігурак, якія маглі азначаць сем дзён тыдня.

Яшчэ адзін з варыянтаў расшыфроўкі такога малюнка: фігуркі — гэта сем каравайніц (па старажытных правілах каравай павінна было рабіць менавіта столькі жанчын). Узгадаем, што словы «карова» і «каравай» агульнага паходжання.

Але ў часы паганства ўсе культавыя рэчы былі полісемантычныя. Магчыма, адначасова сем фігурак атаясамліваліся з зоркамі з сузор'я Плеядаў (старажытная славянская назва якога — Валасажары). Сузор'е гэта было звязана з паганскім богам Вялесам, які мог з'яўляцца ў розных іпастасях, у тым ліку і ў выглядзе быка. Адсюль і сувязь «Вялес» і «вол». Вялес апекаваў жывёлагадоўлю, гаспадарчую дзейнасць, быў звязаны з ніжнім светам, холадам, цемрай, вытокамі вод. Сувязь вала з ніжнім полюсам пацвярджаецца беларускімі загадкамі, дзе ён азначае мароз: «Прыйшоў вол, выпіў вады дол». «Мяркую, што Зюзя, які з'явіўся ў больш познім фальклоры, а пазней і Дзед Мароз — гэта адна з іпастасяў Вялеса», — заўважае Эдвард Зайкоўскі.

Божышча быка сустракаецца ў розных народаў. У старажытнаіндыйскім зборніку рэлігійных тэкстаў «Рыгведзе» Урытра (праціўнік грамавержцы Індры), атаясамліваецца з валом (пакладаным быком). Вобраз чалавека-быка з'яўляецца ў палеалітычных малюнках Заходняй Еўропы. Крыцкаму чалавекубыку Мінатаўру прыносілі чалавечыя ахвяры. У старажытнаегіпецкіх «тэкстах пірамідаў» бык нярэдка атаясамліваўся са змеем. Вобраз рагатага змея сустракаецца і ў інданезійцаў, кітайцаў, індзейцаў.

Славянскі Вялес таксама выяўляўся ў выглядзе чалавека-быка. Пазней ў фальклоры гэты вобраз мог дэградаваць. Напрыклад, у сучаснай Літве Вяльняс атаясамліваецца з чортам.

З прыняццем хрысціянства, каб заваяваць народныя масы, паганскія святы і паганскіх багоў сталі замяняць падобнымі па функцыі хрысціянскімі. На думку Эдварда Зайкоўскага, пэўныя рысы былога Вялеса маглі перадацца шэрагу святых — Флору, Юрыю, Мікалаю.

Дарэчы, рагатая жывёліна мела дачыненне і яшчэ да аднаго паганскага бога, супраціўніка Вялеса — Перуна. З этнаграфічных даследаванняў відаць, што быка прыносілі ў ахвяру святому Іллі, які стаў хрысціянскім «заменнікам» Перуна. Прычым паганскаму богу маланак ахвяраваўся тур, а Вялесу — іншыя віды быкоў. Пра сувязь з Перуном сведчаць загадкі пра гром і маланкі: «Тур ходзіць па гарах, а Турыца па далах», «Тур — то свісне, Турыца — то мігне», «Раўнуў вол за сто гор, за сто рэчак», «Чорны вол раве на сто гор». Чорная навальнічная хмара магла асацыявацца з турам, які меў чорную афарбоўку.

У беларускім фальклоры прасочваюцца загадкі пра быка як сімвал надыходу новага дня: «Сівы бык ў акенца шмык» (світанак), «белы бык у акно тык» (дзень), «Прыйшла чорная карова, усіх людзей папарола; прыйшоў белы бык, пад вакно нік, усе людзі паўставалі» (ноч і дзень). У народным дойлідстве сустракаюцца выявы сонца і рагоў быка над брамай.

Сляды ўшанавання быкоў засталіся і ў тапаніміцы. У Беларусі захаваліся населеныя пункты з коранем «тур» — Тураў, Турыйск, Тураўля, Турэц. Каля вёскі Замэчак, што ў Чашніцкім раёне, ёсць Турава гара, у паўночнай Беларусі сустракаюцца назвы тыпу Валова гара. Прынамсі, у ваколіцах Турава яшчэ ў XIX стагоддзі дзяўчаты насілі адмысловы галаўны ўбор з вялікімі турынымі рагамі, які рабіўся з саломы і тканіны. Адзін з традыцыйных беларускіх танцаў — «Бычок», найбольш стары варыянт яго блізкі да карагодаў, у якіх танцоры імітавалі баданне бычкоў. Гэты танец быў адным з элементаў гульні «Жаніцьба Цярэшкі», прымеркаванай да Калядаў, якая была пашыраная на поўначы Беларусі. Прынамсі, на тэрыторыі сучаснай Расіі была таксама зімовая гульня, звязаная з рагатай жывёлінай. У перыяд з 25 снежня па 6 студзеня моладзь «гуляла ў быка». Пераапрануты хлопец трымаў у руках пад пакрывалам вялікі гліняны гаршчок з прымацаванымі да яго сапраўднымі рагамі быка. Ён бадаў дзяўчат так, каб ім было не толькі балюча, але і сорамна. Тыя падымалі крык і заканчвалася ўсё тым, што адзін з хлопцаў біў паленам па гаршчку, каб той разламаўся, і пераможанага быка выносілі.

У шэрагу мясцін Беларусі вядомыя ледавіковыя валуны, пра якія захаваліся паданні, што гэта скамянелыя валы і аратыя, пакараныя за грахоўную працу на Вялікдзень. У Юравічах Чэрвеньскага, Сцебіракі Вілейскага раёнаў і іншых мясцовасцях захаваліся камяні з назвамі Быкі.

І яшчэ ў старажытных традыцыях быка звязвалі з месяцам. Прыгледзьцеся да маладзіка, хіба серп не нагадвае рогі быка?

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

Адвечнае процістаянне, або закон рытуальнай перавернутасці

Народная энцыклапедыя

Колькі б ні доўжылася вясельная ўрачыстасць, але прыходзіў той час, які з нецярплівасцю чакалі госці і які з'яўляўся самым галоўным, кульмінацыйным момантам агульнародавай урачыстасці — вынясенне і дзяльба каравая. Гэта частка вяселля была, бадай што, самай урачыстай. У сялянскім асяроддзі верылі ў тое, што магічная моц гэтага калектыўнага абрадавага дзеяння мае прадвызначальны характар і будзе наўпрост уздзейнічаць не толькі на маладых, але і на ўсіх тых, хто прымае ў ім непасрэдны ўдзел. Таму яшчэ задоўга да вяселля радзіна нявесты (а таксама і жаніха) — бацькі і самыя блізкія сваякі — дэталёва прадумвалі ўсю паслядоўнасць прадугледжаных традыцыяй рытуальных дзеянняў, у тым ліку і такіх: калі, хто і як будзе выносіць вясельны каравай, хто павінен дакладна і ўмела, з пачуццём годнасці і пачцівасцю падзяліць яго паміж усімі ўдзельнікамі вясельнага застолля.

«Самы час каравай дзяліць»

У тых чытачоў, якія пастаянна сочаць за нашымі публікацыямі, наўрад ці ўзнікне пытанне аб тым, калі неабходна дзяліць каравай. Строгая паслядоўнасць разгортвання абрадавых падзей беларускага традыцыйнага вяселля расстаўляе ўсё па сваіх месцах: **дзяльбой каравая вясельная ўрачыстасць заканчваецца** (незалежна ад таго, у хаце нявесты ці ў хаце жаніха яно адбываецца). Але што рабіць сёння з тымі людзьмі, якія парушаюць адвечную традыцыю і, наадварот, распачынаюць вяселле дзяльбой абрадавага хлеба?

Каб яшчэ раз паспрабаваць пераканаць чытачоў, якія ў бліжэйшы час будуць спраўляць вяселле сваіх дзяцей, што лагічная паслядоўнасць разгортвання традыцыйнага абраду выпрабавана стагоддзямі, мы хочам пазнаёміць іх з тайнамі аднаго з фундаментальных законаў народнай традыцыі — «закона рытуальнай перавернутасці». А законы, як вядома, лепш не парушаць, каб не мець лішніх жыццёвых клопатаў.

«Светлае — цёмнае»

Вялікая колькасць абрадавых сітуацый і кантэкстаў сістэматызаваная па прынцыпе палярных супрацьпастаўленняў «жывое — нежывое». Іх можна дапоўніць і такімі супрацьстаяннямі, як «станоўчае — адмоўнае», «маё — чужое», «светлае — цёмнае», «дабро — зло», нарэшце, «жыццё — смерць». Гэта дае падставу гаварыць **аб існаванні адзінай універсальнай структуры, якая ахоплівае асноўныя рытуальна-абрадавыя комплексы духоўнай культуры беларусаў**. Параўноўваючы асобныя элементы вясельнага і пахавальнага абрадаў, мы сутыкаемся з выразнай заканамернасцю: большасць дзеянняў, праз якія рэалізуюцца гэтыя абрады, разгортваюцца быццам бы па адным і тым жа алгарытме, але накірунак іх выканання імкнецца да розных полюсаў, утварае люстэркава-сіметрычную супрацьлегласць, або «сімвалічную перавернутасць». Напрыклад, на жалобны і вясельны стол абавязкова кладуць чысты абрус, аднак на вясельны стол яго засцілаюць «правым» бокам, а на жалобны — «левым», г. зн. пераварочваюць. Ніжэй мы спецыяльна прыводзім разгорнутую табліцу, у якой супастаўляюцца асноўныя дзеянні пахавальнага і вясельнага абрадаў (а ў некаторых выпадках і радзіннага), цэласнае асэнсаванне якіх дазволіць больш рэльефна ўбачыць асаблівасці кожнага з аналізуемых абрадаў і пры гэтым глыбока зразумець тыя шматлікія прадпісанні, парады, абмежаванні, рэгламентацыі, забароны народнай традыцыі, якія даволі часта пазначаюць вельмі крыўдным кляймом: «бабскія забабоны».

Уявіце сабе лінію гарызонта: з левага боку ад вас узыходзіць сонца. Яно паступова ўздымаецца ўгару, апоўдні дасягаючы зеніту — найвышэйшай кропкі ў сутачным колазвароце. **Усё жывое на зямлі цягнецца да яго, угару.** Менавіта таму з часоў Старажытнага Рыма **сімвалам перамогі быў вялікі палец, узняты да сонца.**

На працягу дня сонца рухалася па небасхіле ў накірунку *злева направа*, таму ўсе абрадавыя дзеянні, скіраваныя на дабро, на паляпшэнне дабрабыту, на ўмацаванне здароўя выконваліся толькі «па ходзе сонца»!

Вечарам наша свяціла апускаецца за лінію гарызонту і пераходзіць у іншы свет, у падземнае царства, у царства памерлых продкаў. Зразумела, што знаходзячыся ў падземным свеце, сонца быццам бы «перавернецца» «галавой уніз». Узгадайце, што сабой сімвалізуе вялікі палец рукі, накіраваны ўніз — да зямлі: паражэнне і смерць. А для таго каб назаўтра сонца зноў змагло выплысці з-за лініі гарызонту злева ад вас, ноччу яно павінна было прайсці шлях «справа налева».

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Менавіта таму мы заўсёды падкрэсліваем, што нашы **маладыя павінны заходзіць за вясельны стол толькі па ходзе сонца, г. зн. злева направа**. А вось **за жалобны стол усе ўдзельнікі будуць заходзіць супраць руху гадзіннікавай стрэлкі — *справа налева*!**

«Жывое», «Станоўчае», «Вяселле», «Улазіны», «Нараджэнне, першы год жыцця дзіцяці»	«Нежывое» «Адмоўнае», «Смерць», «Пахаванне», «Памінальны стол»
Мы адпраўляемся ў далёкую дарогу. Перш чым пераступіць парог хаты, трэба абавязкова прысесці і зафіксаваць сітуацыю стабільнасці, раўнавагі. Перад тым, як устаць, мы ціхенька звяртаемся да табурэткі, на якой сядзім: «Дачакайся! Я вярнуся».	Перад далёкай дарогай у вечнасць труну з нябожчыкам таксама паставілі на чатыры табурэткі. Аднак як толькі мужчыны возьмуць труну на рукі, табурэткі тут жа перакуляць, перавернуць уверх нагамі, каб «новая смерць з гэтай хаты не заняла месца».
Нявеста на працягу ўсяго вяселля знаходзілася ў пераходным стане, таму яе закрывалі ад негатыўнага ўплыву ўсіх удзельнікаў святочнай урачыстасці: яе вочы «экраніравалі» вэлюмам.	Кантакты з памерлым таксама былі строга рэгламентаваныя. Каб ён «не хадзіў» па зямлі і не шкодзіў людзям, ад ног і да пояса яго накрывалі тканінай белага колеру.
Калі да нас прыходзяць госці, мы пазнаём іх перш за ўсё па абліччы — глядзім вочы ў вочы.	Калі мы прыходзім «адведаць» памерлага чалавека, то павінны спачатку паглядзець на ногі, а ўжо потым позірк весці да вачэй, але ні ў якім разе не глядзець на пераносіцу.
У госці, да маладых, да юбіляраў мы прыходзім з букетам кветак. Несці яго трэба толькі «галавой уверх» і перадаваць імянінніку з рук у рукі.	На «спатканне» з памерлым мы нясём кветкі «галавой уніз» і кладзём у труну да ног нябожчыка.
Сустрэча гасцей на вяселлі: пацалункі, моцныя поціскі рук, людзі абдымаюцца, радуюцца сустрэчы.	Калі ў хаце нябожчык, то госці, якія зайшлі ў хату, вітаюцца ціха, кіўком галавы, не падаючы адно аднаму рукі.
Некалі апошнім атрыбутам вясельнага адзення маладога быў пояс, які «замыкаў» жаніха, перасцерагаў яго ад злых сілаў.	Калі паміраў малады мужчына, то для таго каб удава хутчэй выйшла замуж другі раз, жанчыны, якія мылі і пераапраналі нябожчыка, спецыяльна пакідалі не зашпіленым апошні гузік яго кашулі.
Перад тым як маладыя паедуць да вянца, бацькі ўтваралі з рушніка арку, скіраваную сваёй дугой да Сонца, маладыя праходзілі пад ёй, не кранаючы яе галавой, яны кланяліся парогу — продкам.	Труну з нябожчыкам апускалі ў магілу таксама на рушніку, але яго арка была перавернута дугой уніз.
Пасля таго як маладыя пакінуць хату або мы рушым у далёкі шлях, хату не будуць прыбіраць (месці падлогу) да таго часу, пакуль людзі не даедуць да месца прызначэння.	Як толькі нябожчыка вынесуць за парог, падлогу са слядамі смерці тут жа прыбіралі: мылі крынічнай вадой. Пасля гэтага ваду вылівалі на скрыжаванне дарог.
Новы чалавек прыходзіць у гэты свет — нараджаецца — галавой наперад.	Нябожчыка выносілі з хаты нагамі наперад. Раім маладым матулям прытрымлівацца традыцыі: не вазіце спячае ў калясцы дзіця нагамі наперад.
Для таго каб нявеста лёгка нарадзіла першае дзіця, жаніх браў яе на рукі і пераносіў цераз парог. Не зусім зразумела, навошта нашы жаніхі носяць сваіх нявест на руках каля загса. А вось дзе гэта трэба зрабіць, яны не ведаюць.	Труну з нябожчыкам тройчы ціхенька апускалі на парог: продкам, якія некалі жылі ў гэтай хаце (і ўвогуле — усім прадстаўнікам роду) мы падаём сімвалічны знак: сустракайце наступнага прадстаўніка вашага роду!
Вясельны картэж павінен быў рухацца ад дома жаніха і пад'язджаць да дома нявесты толькі па ходзе сонца.	Пахавальная працэсія часцей за ўсё кіравалася ў напрамку супраць сонца. Спачатку адпявалі памерлых, а затым вянчалі маладых.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

(Працяг будзе.)

Крынічка

«Цякла тут з лесу невялічка
Травой зарослая крынічка».
Якуб КОЛАС.

Рубрыку вядзе Валянціна ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 **№ 38 (288)**

Міс Мінта

«Раскажыце, калі ласка, ўсё пра мяту: калі пачалі карыстацца гэтай раслінай, як яе распаўсюджваць, калі збіраць і як сушыць».

С.І. Жукаў, *г. Мінск.*

Калі грэчаская багіня Персефона ўбачыла свайго мужа, бога падземнага царства Плутона, які заляцаўся да цудоўнай ніфы Мінты, яна ў парыве рэўнасці ператварыла дзяўчыну ў духмяную траву, якая і атрымала назву «мінта». Ад старажытнагрэчаскай назвы «мінта» расліна атрымала сваю лацінску назву «мента». З таго часу гэту расліну так называюць батанікі ўсяго свету. Адсюль і ментол — пахкае рэчыва, аснова многіх лекаў. Руская назва менты — мята.

У Старажытнай Грэцыі і Рыме мята вельмі карысталася павагай. Яна паляпшала паветра жылых памяшканняў, таму ёю націралі падлогу, мятнай вадой мылі рукі. Мятныя ванны, вядомыя з часоў славутых рымскіх лазняў, здымаюць нервовае напружанне, узрушэнне. Яна асвяжала розум, таму знатныя людзі насілі на галаве вянкі з мяты.

У якасці лекавай расліны часцей за ўсё выкарыстоўваюць мяту пярцовую (мяту англійскую, халадзянку). Гэта шматгадовая расліна, якая дасягае вышыні 80 см. На верхавінках сцёблаў утвараюцца суквецці. Цвіце з чэрвеня па верасень. Лісцікі чаранковыя, прадаўгаватыя. У іх вось і заключаецца ўся каштоўнасць гэтай расліны. Яны прыемна пахнуць, маюць асвяжальны смак. А вось дзікая пярцовая мята часцей за ўсё мае непрыемны рэзкі пах.

Мята пярцовая валодае сасударасшыральнымі і жаўцягоннымі ўласцівасцямі, суцяшае боль, паляпшае страваванне, прымяняецца пры астме, адвары п'юць у якасці заспакаяльнага сродку, дэзынфікуюць поласць рота. Мятны алей уваходзіць у склад многіх лекавых прэпаратаў: мятныя кроплі, таблеткі для лячэння страўніка, розныя мазі.

З мятай тушаць капусту, моркву, гарох, яе дадаюць у марынадныя падлівы для рыбы, мяса. Лісты дадаюць у морсы, кампоты, сіропы, лікёры. А сухая молатая мята надасць свежасць і водар хатняй выпечцы.

У якасці прыправы мяту пярцовую можа замяніць дзікарослая мята: палявая, доўгалістая, круглалістая, кучаравая, блошніца. Усе віды дэкаратыўныя, цвітуць дробнымі блакітнавата-ліловымі кветкамі, сабранымі ў суквецці. Мята хутка распаўзаецца ў агародзе, так што будзьце пільнымі і сачыце, каб яе доўгія карані не запаланілі ўвесь кветнік.

Ёсць яшчэ мята яблычная (мае назвы: мята залатая, дзікі бальзам, кандытарская мята). Яна мае больш далікаты водар. Мелісу таксама называюць лімоннай мятай, мядоўкай. У яе сціплая знешнасць, затое шчодрая «душа».

Мяту размнажаюць часцей вегетатыўна (каранямі), часам расадай. Расліны можна высаджваць ранняй вясной або пад зіму. Даволі зімастойкая расліна, добра развіваецца на вільготных, нізінных мясцінах. Пры вырошчванні на адным месцы больш як тры гады расліны губляюць свой спецыфічны пах і водар, таму патрабуецца перасадка. Пасадку можна абнавіць, выдаліўшы старыя трохгадовыя кусты, пакінуўшы карані, што перамясціліся ў працэсе вегетацыі паміж радкамі.

Збор лісцікаў праводзяць некалькі разоў на год: напрыклад, пасля адрастання, і перад цвіценнем. Для лекавых мэтаў мяту збіраюць у час бутанізацыі і ў пачатку цвіцення. Сушыць яе трэба адразу пасля зразання і абавязкова ў цені, каб яна захавала свой пах і водар. Сухую траву не рэкамендуецца захоўваць больш як год.

Ягадныя клопаты зімой

Менавіта цяпер варта паклапаціцца пра саджанцы чорных парэчак, агрэсту і іншых ягадных культур.

Нарэжце чаранкі даўжынёй 20 см, прадэзінфікуйце іх у марганцоўцы і на суткі пастаўце, апусціўшы на 2-3 см у раствор гетэраауксіну (1 таблетка на 1 л вады). Пасля гэтага зрэз прысыпце драўнінным попелам і высадзіце ў поліэтыленавы пакет з вільготным мохам. Скрынкі з пакетамі на 3 тыдні пастаўце ў цёплае месца (тэмпература 20—24 градусы).

За гэты час на чаранках павінны вырасці карэньчыкі. Рассадзіце чаранкі ў пакеты або ў гаршчочкі з нахілам 40 градусаў. Сачыце, каб адна пупышка заставалася вышэй, чым грунт, а другая была на яго ўзроўні. У далейшым забяспечце падкормку праз 10—12 дзён выцяжкай з попелу і слабым растворам марганцоўкі. Да вясны вы атрымаеце добра развітыя саджанцы выбраных вамі гатункаў.

Лячыцеся капустай

У мінулым выпуску мы расказвалі пра лекавыя ўласцівасці бульбы, а сёння, як і дамаўляліся, пагаворым пра капусту.

Яшчэ Гіпакрат, Арыстоцель, Піфагор і многія іншыя вялікія людзі старажытнасці казалі сваім сучаснікам пра вялікую карысць капусты. Рымскі пісьменнік і дзяржаўны дзеяч Катон Старэйшы пісаў, што капуста спалучае ў сабе лекавыя ўласцівасці ў прапорцыі, можа дзякуючы ўжыванню гэтай расліны кожны дзень рымляне на працягу стагоддзяў абыходзіліся без лекаў. Яны выкарыстоўвалі капусту для лячэння бяссонніцы, пры расстройствах кішэчніка, запорах.

Нашы продкі таксама вельмі цанілі гэтую агародную культуру. У народных лячэбніках прыведзены мноства рэцэптаў прымянення капусты, якой лячыліся пры захворваннях сэрца, язвах страўніка і іншых хваробах. Калі раней капусту, як лякарства, выкарыстоўвалі на аснове вопыту, то сёння карысць капусты даказана навукай.

Гэта расліна ўтрымлівае цукар, клятчатку, цэлы комплекс мікраэлементаў, арганічныя кіслоты, ферменты, фітанцыды, вітамін С (у белакачаннай капусце яго столькі ж, колькі ў апельсінах і лімонах), вітаміны групы В, вітамін Р, РР, карацін.

Устаноўлена, што капуста садзейнічае выдаленню халестэрыну, соляў, цяжкіх металаў, спрыяльна ўплывае на нервовую сістэму, абмен рэчываў, дапамагае пры цукровым дыябеце. Капусту ўключаюць у лячэбную дыету пры атэрасклерозе, падагры, жоўцекамянёвай хваробе. У капусты нізкая каларыйнасць, акрамя таго ў яе склад уваходзяць рэчывы, якія тармозяць ператварэнне вугляводаў у тлушчы, што садзейнічае лячэнню атлусцення. Капусту ўключаюць у склад дыеты пры лячэнні гастрытаў з паніжанай кіслотнасцю. Солі калію, на якія багата капуста, садзейнічаюць вывядзенню з арганізма лішкаў вадкасці, паляпшаюць работу сэрца. Высокае ўтрыманне клятчаткі рэкамендавана для стымуляцыі маторнай функцыі кішэчніка.

Свежы сок капусты рэкамендуецца пры язвавай хваробе і дванаццаціперснай кішкі, пры гастрытах з паніжанай кіслотнасцю. Прыгатаваны сок можна захоўваць у

халадзільніку ў шкляным ці эмаліраваным посудзе, але не больш як двое сутак, інакш у ім разбураюцца вітаміны.

Для прыгатавання 1 л соку спатрэбіцца 2 кг капусты.

Свежы сок капусты з цукрам змякчае кашаль, з'яўляецца процізапаленчым сродкам. Пры захворваннях горла карысна паласкаць яго сокам капусты, разведзеным цёплай вадой.

Звараныя ў малацэ і змешаныя з вотруб'ем лісты капусты выкарыстоўваюць у выглядзе прыпарак пры залатусе.

Здробненыя лісты, змешаныя з бялком яйка, рэкамендуецца прыкладваць да гнойных ранаў, на апечаныя месцы.

Ды і ўвогуле, ліст капусты прыкладваюць, каб проста зняць любы боль.

Рашэнне Канстытуцыйнага суда Рэспублікі Беларусь

АБ ВЫЛІЧЭННІ ПРАЦЭСУАЛЬНЫХ ТЭРМІНАЎ У АДМІНІСТРАЦЫЙНЫМ ПРАЦЭСЕ

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь у складзе старшынствуючага — Старшыні Канстытуцыйнага Суда Міклашэвіча П.П., намесніка Старшыні Марыскіна А.У., суддзяў Бойка Т.С., Данілюка С.Я., Ізоткі У.П., Козыравай Л.Р., Падгрушы В.В., Рабцава Л.М., Сяргеевай В.Г., Цікавенкі А.Г., Чыгрынава С.П., Шукліна В.З. разгледзеў звароты грамадзян па пытаннях правамернасці вяртання скарг на пастановы па справах аб адміністрацыйных правапарушэннях без іх разгляду ў сувязі з пропускам працэсуальнага тэрміну, устаноўленага часткай 3 артыкула 12.11 Працэсуальна-выканаўчага кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях (далей — ПВКабАП).

З наяўных матэрыялаў вынікае, што пры падачы скаргі на пастанову па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні ў выпадку, калі апошні дзень працэсуальнага тэрміну прыпадае на нерабочы дзень, а скарга накіроўвалася па пошце ў першы наступны за ім рабочы дзень, суды прызнавалі працэсуальны тэрмін прапушчаным, і скарга вярталася без разгляду.

Прааналізаваўшы палажэнні Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, адпаведныя нормы ПВКабАП і іншых нарматыўных прававых актаў Рэспублікі Беларусь, Канстытуцыйны Суд устанавіў наступнае.

Часткай першай артыкула 60 Канстытуцыі кожнаму гарантуецца абарона яго правоў і свабод кампетэнтным, незалежным і непрадузятым судом у вызначаныя законам тэрміны. Гарантаванасць судовай абароны звязана з вынясеннем законнай і абгрунтаванай судовай пастановы, магчымасцю яе праверкі і перагляду, у тым ліку шляхам абскарджання ва ўстаноўленым парадку.

Згодна з часткай трэцяй артыкула 115 Канстытуцыі бакі і асобы, якія ўдзельнічаюць у працэсе, маюць права на абскарджанне рашэнняў, прыгавораў і іншых судовых пастаноў. Такім чынам, заканадаўчымі актамі, якія ўстанаўліваюць правілы і працэдуры такога абскарджання, павінна быць у поўнай меры забяспечана рэалізацыя канстытуцыйнага права грамадзян на абскарджанне судовых пастаноў, у тым ліку і ў частцы вылічэння працэсуальных тэрмінаў.

У адпаведнасці з часткай 1 артыкула 12.11 ПВКабАП пастанова па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні, якая ўступіла ў законную сілу, можа быць перагледжана па скарзе асоб, указаных у частцы 1 артыкула 12.1 гэтага Кодэкса, калі яна абскарджвалася да ўступлення яе ў законную сілу, або па пратэсту пракурора.

Скарга (пратэст) на пастанову па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні, якая ўступіла ў законную сілу, можа быць пададзена на працягу шасці месяцаў з дня ўступлення ў законную сілу пастановы па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні (частка 3 артыкула 12.11 ПВКабАП). Скарга (пратэст), пададзеная пасля заканчэння ўстаноўленага тэрміну, разгляду не падлягае (частка 4 артыкула 12.11 ПВКабАП).

У ПВКабАП ёсць і іншыя нормы, якія рэгулююць адносіны, звязаныя з прымяненнем працэсуальных тэрмінаў. Да іх адносяцца, напрыклад, нормы артыкула 7.3 — аб тэрмінах падачы скарг і парадку іх разгляду, артыкула 7.4 — аб тэрміне разгляду скаргі, артыкула 8.4 — аб тэрмінах адміністрацыйнага затрымання фізічнай асобы, артыкула 10.1 — аб тэрмінах падрыхтоўкі справы аб адміністрацыйным правапарушэнні да разгляду, артыкула 11.2 — аб тэрмінах разгляду справы аб адміністрацыйным правапарушэнні, артыкула 12.4 — аб тэрміне абскарджання і апратэставання пастановы па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні, артыкула 12.7 — аб тэрміне разгляду скаргі (пратэсту) на пастанову па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні, артыкула 12.13 — аб тэрміне разгляду скаргі (пратэсту) на пастанову па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні, якая ўступіла ў законную сілу.

Разам з тым у ПВКабАП не змяшчаецца спецыяльных норм аб парадку вылічэння працэсуальных тэрмінаў, што вызначаюць перыяд часу (пачатак, цячэнне і заканчэнне працэсуальных тэрмінаў), на працягу якога працэсуальныя дзеянні павінны быць учынены, у тым ліку ў выпадках калі апошні дзень працэсуальнага тэрміну прыходзіцца на нерабочы дзень або калі працэсуальнае дзеянне ўчынена да 24 гадзін апошняга дня ўстаноўленага тэрміну.

У адрозненне ад ПВКабАП вылічэнне працэсуальных тэрмінаў урэгулявана ў асобных главах Грамадзянскага працэсуальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь (далей — ГрПК), Крымінальна-працэсуальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь (далей — КПК) і Гаспадарчага працэсуальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь (далей — ГПК), у якіх, у прыватнасці, замацаваны нормы: аб парадку вылічэння, заканчэння, прыпынення, прадаўжэння або скарачэння, аднаўлення, аб выніках пропуску, абскарджання (апратэставання) вызначэння аб прадаўжэнні, скарачэнні і аднаўленні працэсуальнага тэрміну (артыкулы 150—156 главы 17 «Працэсуальныя тэрміны» ГрПК); аб вылічэнні, захаванні, прадаўжэнні і аднаўленні тэрмінаў (артыкулы 158—161 главы 18 «Працэсуальныя тэрміны, працэсуальныя выдаткі» КПК); аб устанаўленні і вылічэнні, пачатку і заканчэнні, выніках пропуску, аб прыпыненні, аднаўленні і прадаўжэнні працэсуальных тэрмінаў (артыкулы 134—139 главы 12 «Працэсуальныя тэрміны» ГПК).

Напрыклад, у частцы трэцяй артыкула 150 ГрПК («Вылічэнне працэсуальных тэрмінаў») замацавана, што цячэнне працэсуальных тэрмінаў пачынаецца на наступны дзень пасля каляндарнай даты або надыходу падзеі, якімі вызначаны іх пачатак. Калі працэсуальны тэрмін устаноўлены судом, яго вылічэнне пачынаецца з наступнага дня пасля ўручэння судовай пастановы аб гэтым. У частцы 4 артыкула 158 КПК («Вылічэнне тэрмінаў») вызначана, што калі заканчэнне тэрміну прыпадае на нерабочы дзень, то апошнім днём тэрміну лічыцца першы наступны за ім рабочы дзень, акрамя выпадкаў вылічэння тэрміну пры затрыманні, утрыманні пад вартай, дамашнім арышце і знаходжанні ў псіхіятрычнай (псіханеўралагічнай) установе. У частцы сёмай артыкула 135 ГПК («Пачатак і заканчэнне працэсуальных тэрмінаў») устаноўлена, што, калі апошні дзень працэсуальнага тэрміну прыпадае на нерабочы дзень, днём заканчэння тэрміну лічыцца першы наступны за ім рабочы дзень.

Такім чынам, у ГрПК, КПК і ГПК нормы аб парадку вылічэння працэсуальных тэрмінаў, якія вызначаюць перыяд часу (пачатак, цячэнне і заканчэнне працэсуальных тэрмінаў), на працягу якога працэсуальныя дзеянні павінны быць учынены, заканадаўча замацаваны.

Паколькі ПВКабАП з'яўляецца адзіным законам, які ўстанаўлівае парадак адміністрацыйнага працэсу і дзейнічае на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь (частка 2 артыкула 1.1 указанага Кодэкса), то адсутнасць у ім норм, якія дэталёва рэгламентуюць асобныя пытанні вылічэння працэсуальных тэрмінаў, не забяспечвае аднастайнага разумення і прымянення адпаведных нарматыўных палажэнняў, што цягне за сабой абмежаванне канстытуцыйных правоў грамадзян на судовую абарону і абскарджанне судовых пастаноў.

На падставе выкладзенага, кіруючыся артыкулам 40, часткай першай артыкула 116 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, артыкуламі 22, 24 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб судаўладкаванні і статусе суддзяў, Канстытуцыйны Суд

ВЫРАШЫЎ:

1. Прапанаваць Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь разгледзець пытанне аб падрыхтоўцы змяненняў і дапаўненняў у Працэсуальна-выканаўчы кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях, накіраваных на ўстараненне прабелаў заканадаўчага рэгулявання ў частцы вылічэння працэсуальных тэрмінаў.

2. Гэта рашэнне ўступае ў сілу з дня прыняцця.

3. Апублікаваць гэта рашэнне ў адпаведнасці з заканадаўствам.

Старшынствуючы —
Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь
П.П. МІКЛАШЭВІЧ

3 снежня 2008 г., г. Мінск
№ Р-300/2008

Извещение о повторном открытом аукционе по продаже земельных участков в собственность и права аренды земельных участков в г. Гродно

№ лота	1	2	3	4	5
наименование объекта	Земельный участок У-61К	Земельный участок У-62К	Земельный участок У-68К	Земельный участок У-80К	Земельный участок У-83К
местонахождение объекта	м-н «Южный-4»	м-н «Южный-4»	м-н «Южный-4»	м-н «Южный-4»	м-н «Южный-4»
площадь земельного участка (га)	0,1138	0,1148	0,1217	0,1143	0,1084
кадастровый номер	440100000003004050	440100000003004052	440100000003004057	440100000003004063	440100000003004066
начальная цена продажи	10 000 000 руб.				
сумма задатка	1 000 000 руб.				
Сумма возмещения расходов, связанная с проведением аукциона	2 544 450 руб.				

Аукцион проводится с условием: Строительство и обслуживание жилого дома в течение 3-х лет с момента принятия решения горисполкома о передаче участка в частную собственность. Земельный участок победителю аукциона предоставляется на праве собственности. Инженерные коммуникации на земельных участках отсутствуют.

№ лота	наименование объекта	местонахождение объекта	площадь земельного участка (га)	кадастровый номер	начальная цена продажи (тыс. руб.)	сумма задатка (тыс. руб.)	форма проводимого аукциона	условие продажи объекта	срок аренды участка
1.*	Право аренды земельного участка	ул. Врублевского	1,0003	440100000002004801	486 000	48 600	Аукцион с условием	Строительство в течение 2-х лет двухэтажного здания торгово-развлекательного центра, устройство подземной автостоянки, благоустройство прилегающей территории площадью 1,84 га включая подъезды автостоянки на 150-200 машиномест, сквер с детским игровым городком, устройство пешеходной улицы	50 лет
2.	Право аренды земельного участка	Бульвар Ленинского Комсомола	0,2975	440100000002005266	114 050	11 400	Аукцион с условием	Строительство в течение 2-х лет административного здания с блоком обслуживания на первом этаже (в составе блока обслуживания предусмотреть парикмахерскую, расчетный центр и др., благоустройство прилегающей территории до сопредельных участков, включая подъезды и гостевые автостоянки, площадью 0,15 га)	51 год
3.*	Право аренды земельного участка	Перекресток ул. Пушкина и Бульвара Ленинского Комсомола	0,9966	440100000002005260	382 180	38 200	Аукцион с условием	Строительство в течение 2-х лет здания делового центра общей площадью до 7000 м.кв. с конференц-залами и кафе на 50 посадочных мест (высота здания не выше 4-х этажей, благоустройство прилегающей территории до сопредельных участков, включая подъезды и гостевые автостоянки, площадью 0,6 га)	51 год
4.*	Право аренды земельного участка	по ул. Индурское шоссе на пересечении с ул. Кабяка	1,0000	440100000001003945	627 470,4	62 747	Аукцион с условием	Строительство в течение 2-х лет торгового центра по продаже непродовольственных товаров	99 лет

**По представленным лотам в соответствии с решением Гродненского горисполкома от 20.08.2008 г. № 565 по желанию победителя аукциона предоставляется рассрочка платежа.*

Организатор аукциона: ГП «Гродненский центр недвижимости».

При оформлении заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, представляет:

1) Копии платежных поручений о внесении **задатка, 4-х базовых величин** за подачу заявления на расчетный счет 3012000006896 в фил. 426 АСБ «Беларусбанк», код 199, УНП 590727594 получатель – ГП «Гродненский центр недвижимости», с отметкой банка-отправителя об их исполнении.

Юридическое лицо: доверенность, выданную представителю юридического лица (кроме случаев, когда данное юридическое лицо представляет его руководитель), одну копию учредительных документов.

Физическое лицо: паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность.

2) Платеж за объект осуществляется по безналичному расчету в расчетных билетах Национального банка РБ в течение 30-ти календарных дней с момента проведения аукциона.

3) В случае победы на аукционе на право заключения договора аренды победитель обязан оплатить вознаграждение организаторам аукциона в размере 4 % от начальной цены продажи и 5 % от суммы превышения продажной цены над начальной.

4) Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с объектами.

5) Аукционные торги состоятся при наличии не менее 2-х участников по выставленным лотам.

Аукцион состоится 29 декабря 2008 года, в 12.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2, каб. № 57, в рабочие дни с 8.30 до 17.30. **Заявления принимаются с 11 декабря по 20 декабря 2008 г.** Телефон для справок в Гродно: (0152) 720546. Адрес сайта: **www.gorod.grodno.by.**

ЗВЯЗДА 11 снежня 2008 г.

Зачапіла!

У жонкі пад пятой

Пра жанчын, якім у сям'і прыходзіцца цяжка, якія пакутуюць ад фізічнага і псіхалагічнага ўціску з боку мужчын, гаворана шмат, а вось як распраўляюцца іншым разам са сваімі мужамі жонкі — тэма амаль закрытая. Бо абвінавачваецца мужчына — гэта ён «цямця-лямця», таму і апынуўся ў жонкі пад пятой. І праўда ў гэтым ёсць, але яна не такая ўжо і бясспрэчная.

Прыведзеныя ніжэй прыклады ўзятыя з жыцця, ды і ў іншым калектыве нешта падобнае можна ўбачыць.

Прыходзіць у лабараторыю адна з супрацоўніц і расказвае: «А ўчора я з суседкай насмяялася. Вярнуўся з работы мой і адразу на кухню — зазірнуў у каструлю, а там на паперцы дуля. Зазірнуў у другую, а там напісана: «А ты прадукты купіў?» і пайшоў у магазін».

Прысутныя жанчыны толькі пераглянуліся, а калі расказчыца выйшла, адна ўздыхнула: «Калі б я такое зрабіла, то мой Віця забіў бы мяне разам з суседкай». А другая дадала: «Можа, кахае ўжо так?»

Не ведаю, як там наконт кахання, бо тая жартаўніца — не прыгажуня, а, хутчэй, «шэрая мыш». І хоць муж у яе — намеснік дырэктара завода і мужчына не горшы знешне за многіх і разумны, але апынуўся ў жонкі пад пятой.

Неабходна адзначыць, што не кожная жанчына, якая ў сям'і верхаводзіць, сцерва, але хапае і такіх. Бывае, што энергія ў жанчыны б'е праз край і часта яна не пазітыўная.

Мужчыны ж, як правіла, трапляюцца рахманыя і не могуць даць адпор. Актыўнасць жонкі псіхалагічна прыгнятае мужа, нясе яму пагрозу і часам заканчваецца трагічна, хоць фізічна гвалту і не было.

Аднойчы на прыпынку ў чаканні электрычкі давялося паназіраць сцэнку з немаладой парай — ён чалавек спакойны і мажны, а яна, дробная і чарнявая, усё мітусіцца і гаворыць, гаворыць... за вочы яе празвалі «скочкай». Неяк яе муж паскардзіўся: «Я так стаміўся, на рабоце цэлы дзень, а цяпер яшчэ едзь на дачу... завяла там козаў, гусей... і хата гніе пры балоце». Чалавеку паспачувалі, а праз месяц сустракаем «скочку» ў чорнай хустачцы. Думалі, што нехта з бацькоў памёр, а аказалася, муж павесіўся. Мінула яшчэ некалькі месяцаў, як даведаліся, што ў жанчыны дачка памерла — пасля смерці бацькі ў маладзіцы здарыўся цяжкі інфаркт.

Здавалася б, такая бяда павінна была надламаць жанчыну, ды не. Праз дзесяць гадоў з таго часу яна ўсё гэтаксама некуды спяшаецца, залазіць з сумкамі ў аўтобус, бяжыць на электрычку...

А каб муж даў адпор, збіў пыл жонкі і няхай гэта не зусім па-інтэлігентнаму, а добра страсянуў яе, то жыў бы і сёння. Жонка сціхла б, а калі не, то трэба сыходзіць.

Бывае, што жонка кіруе «ціхай сапай» і нават не кідаецца ў вочы яе пананаванне ў сям'і. У прынцыпе, гэты варыянт прымальны для мужа і ён нават не губляе пачуцця сваёй значнасці... Такую сям'ю можна нават ставіць у прыклад.

Як правіла, усе мужчыны, якія трапляюць «пад пяту» жонак, здзейсніліся як спецыялісты, часта займаюць нейкія пасады, паважаныя людзі, а ў сямейным жыцці...

Яшчэ адзін прыклад.

Супрацоўнікі аддзела прыкмецілі, што ў іх начальніка ніколі няма ў кішэні і рубля. Калі часам неабходна было скінуцца на нейкае мерапрыемства, то прасіў тую тысячу пазычыць. А потым высветлілася, што ўсе грошы забірае жонка, хоць муж і не аматар выпіўкі.

Аднойчы, пасля чаркі, нехта з аддзела сказаў начальніку, што так нельга, бо ва ўсім ёсць мяжа.

— Ды не хачу я гэтых скандалаў, толькі пачні, то канца ім не будзе, — адказаў той.

Мужчыны ад жаночага псіхалагічнага ўціску пакутуюць, але ў іх не хапае сілы волі, каб паспрабаваць вырвацца з-пад яго і лічаць за лепшае, каб усё заставалася як ёсць, абы было ў доме ціха.

Але ўсе гэтыя размовы — марная трата часу. Тут ёсць адна заканамернасць. Калі сям'я, у якой гаспадарыць жонка, распадаецца, то пры паўторным шлюбе жанчына стараецца быць зноў вядучай, а былы муж у новай сям'і апынецца ў ролі вядомага.

Усё больш складана, чым здаецца на першы погляд, бо процістаянне жанчыны і мужчыны, іх барацьба за першынство мае карані, якія губляюцца ў глыбіні вякоў.

Першабытнае грамадства фарміравалася на жаночай лініі, жанчыны верхаводзілі ў грамадскім і эканамічным (гаспадарчым) жыцці. Мужчыны ў перыяд матрыярхату былі на другім плане.

Але з цягам часу мужчыны ўзялі верх, дарэчы, не з дапамогай розуму, а дзякуючы грубай сіле — толькі гэта не значыць, што патрыярхат усталяваўся назаўсёды.

Жанчыны паступова вяртаюць страчаныя пазіцыі і тое, што ў палове сем'яў (цывілізаванага свету) верхаводзяць яны, нічога дзіўнага няма. Пры роўных умовах развіцця ў грамадстве жанчына можа нават мець перавагу.

А для сям'і і не важна, хто ў ёй гаспадар. Калі мужчына не мае розуму, то радасці ў сям'і мала, тое ж самае можна сказаць і пра жанчыну.

Жыць «пад кулаком» у мужа, ці ў жонкі «пад пятой» — кожны выбірае сам.

А хто верхаводзіць у маёй сям'і, то за сорак гадоў я так і не зразумеў...

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ПАЛЯЎНІЧЫ БЕЗ СТРЭЛЬБЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Дарэчы, беларускіх паляўнічых з лайкамі на гэтых спаборніцтвах было няшмат. Ці таму, што папулярызацыя такога віду спаборніцтваў у нас яшчэ зусім нешырокая, ці дзяржаўныя паляўнічыя гаспадаркі ігнаруюць правядзенне міжнародных спаборніцтваў? А вось замежным гасцям, здаецца, тут зусім нядрэнна. Бо некаторыя прыязджаюць дзесяць і болей разоў. І не толькі таму, што ў Літусаве ўтульны гасцінічны дом, у якім усім хапае месца, цяпла і ўвагі. Не менш важныя для аматараў палявання новыя знаёмствы, абмен вопытам. І, зразумела, сустрэча з прызнаным спецыялістам па развядзенні лаек, непасрэдным удзельнікам спаборніцтваў Аляксандрам Барысёнкам. Палова псоў, якіх звычайна прывозяць сюды для ўдзелу ў спаборніцтвах, выведзены менавіта на барысёнкавым падворку альбо паходзяць ад сабак-продкаў, радаводная якіх пачыналася менавіта ў Літусаве. Чатырохногія выхаванцы Барысёнка нярэдка становяцца пераможцамі буйных расійскіх чэмпіянатаў. А яго маладая лайка па мянушцы Карнач на леташніх спаборніцтвах стала абсалютным чэмпіёнам.

«У Літусаве заўсёды высокі ўзровень спаборніцтваў, за ўвесь час іх правядзення не паступіла ніводнай скаргі», — дзяліўся ўражаннямі эксперт усерасійскай катэгорыі па выпрабаваннях і пародах лаек 73-гадовы масквіч Барыс Ягораў.

Што падштурхнула колішняга спартсмена, майстра спорту міжнароднага класа і нават абсалютнага чэмпіёна свету ў цяжкай атлетыцы Аляксандра Барысёнка стварыць уласную паляўнічую гаспадарку, праводзіць чэмпіянаты і разводзіць лаек? Старонкі сваёй біяграфіі ён прыадчыніў, калі спаборніцтвы ў Літусаве завяршыліся і апошні ўдзельнік пакінуў гасцінны дом, а жыццё фермера ўвайшло ў звычайнае рэчышча.

«Шмат гадоў я з'яўляюся сябрам Смаленскага кіналагічнага клуба «Паляванне», які рэгулярна праводзіць міжнародныя спаборніцтвы. Удзельнічаў ва ўсіх чэмпіянатах, добра ведаў кухню арганізацыйнай працы. Міжволі выспела думка: чаму б у Беларусі таксама не распачаць падобны рух. І я гэтым літаральна загарэўся. На спаборніцтвы ў 1995-м у Беларусь прыехалі толькі дваццаць чалавек, але і гэта быў поспех», — прыгадвае Аляксандр Барысёнак свае першыя крокі ў новым для сябе амплуа.

Мы едзем па арандаваных ім паляўнічых угоддзях. Абапал дарогі яркая зеляніна азімых узыходаў, каб на іх яшчэ да снегу мог выходзіць на кармленне лось ці казуля. Далей сцяною ўзвышаецца кукуруза — сапраўдны ласунак для дзікоў. Аляксандр хоча на канкрэтных прыкладах паказаць, як выглядае яго гаспадарка, што гэта не толькі лес і палеткі, але і надзейна ўзведзеныя паляўнічыя вышкі, з якіх можна назіраць дзікоў і ласёў, кармавыя паляны, каля якіх у халодны час найчасцей трымаюцца лясныя насельнікі. 33 тысячы гектараў, узятыя Барысёнкам у арэнду, аб'ехаць хутка немагчыма ды і няма гэткай патрэбы. Узнімаемся на адну з назіральных вышак. У хатцы на высокіх слупах-апорах ёсць печка, драўляны ложак. У зімовы час паляўнічаму тут даволі камфортна, сядзі сабе ў цяпле, цікуй, чакай сваю здабычу. І ахвотных, заўважае гаспадар, атрымаць ліцэнзію ў паляўнічай гаспадарцы «Барысёнак» нямала.

З лайкамі месячнага ўзросту — прыгажосці гэтых маленькіх жывёл гаспадар ніколі не перастае здзіўляцца.

❑ З вышкі, як і з падыходу, звычайна страляюць дзеля трафея, — тлумачыць паляўнічыя хітрасці Аляксандр. — Але тады гіне лепшы і мацнейшы звер. А вось паляванне з сабакам — натуральны адбор, бо гіне слабейшы. Моцны сябе ў крыўду не дасць.

❑ Аляксандр перакананы, што сапраўдны паляўнічы — той, хто палюе ў лесе менавіта з сабакам. Добрая лайка, а ў паляванні на дзіка іх павінна быць не менш за дзве, пачуе звера здалёк, дагоніць і будзе трымаць яго да падыходу паляўнічага. З дзіком, калі ён у стомленым стане, няцяжка справіцца без стрэльбы — хапае і паляўнічага нажа. Толькі не кожны паляўнічы на гэта адважыцца, куды прасцей ускінуць стрэльбу і націснуць на курок. А кемлівую і працавітую лайку мала атрымаць ад пародных сабак, яе інтэлект трэба яшчэ і развіць. Па словах Барысёнка, у Беларусі на дзесяць паляўнічых толькі адзін сапраўдны сабакагадовец.

«Многія лічаць, што іхнія сабакі працуюць, але яны памыляюцца. Яны ходзяць па лесе з лайкамі, якія ніколі не загаўкаюць. Трэба ўмець падрыхтаваць сабаку». Аляксандр раіць усім паляўнічым рыхтаваць парных сабак, бо гэта значна лягчэй, чым падрыхтаваць адзіночку. Ён добра ведае сітуацыю і лічыць, што ў Беларусі з сотні лаек-кабялёў толькі адзін здольны ісці на дзіка ў адзіночку. А ў сук наогул такая смелая паляўніца адна з пяцісот. Але гэта як у спорце: займаюцца ім многія, але вытрымліваць нагрузкі і сягаць на рэкордныя вышыні дадзена адзінкам. І хоць Барысёнак не праводзіць паралеляў гэтых розных стыхій жыцця, яму падабаецца імкненне да максімуму. Сам ён не аднойчы ставіў свае і біў чужыя рэкорды.

Нарадзіўся Аляксандр на Магілёўшчыне, побач са славутай гаспадаркай «Рассвет» імя Арлоўскага. Гэты факт з біяграфіі заўсёды быў падставай яго гонару. Таму і выбар першай прафесіі не стаў выпадковым. Скончыў Жыліцкі саўгас-тэхнікум, атрымаў дыплом агранома. Менавіта ў сярэднеспецыяльнай установе захапіўся спортам, палюбіў штангу, у ім заўважылі будучага пераможцу. Далейшай прыступкай адукацыі Барысёнка быў спартыўны факультэт Віцебскага педынстытута. Аляксандр з удзячнасцю прыгадвае свайго першага трэнера Леаніда Самусева, дзякуючы якому пачалася дарога ў вялікі спорт і ўдзелы ва ўсесаюзных чэмпіянатах. Пасля самастойна трэніраваўся ў Магілёве, затым 14 гадоў абараняў гонар Спартыўнага Клуба Арміі. Гэта быў самы плённы час у яго спартыўнай кар'еры. Станавіўся чэмпіёнам Савецкага Саюза, выйграваў Кубак Саюза. Але найбольш Барысёнак вядомы як экс-рэкардсмен свету ў штурханні штангі ў першай цяжкавагавай катэгорыі. Яго галоўны рэкорд — 241 кілаграм.

Але жыццё ў спорце, як вядома, хуткацечнае. Каму не хочацца заставацца запатрабаваным, захопленым мэтай, нечага дасягаць, калі энергіі і жаданняў яшчэ поўна? Толькі развал Саюза не пакідаў вялікіх шанцаў былым вайскоўцам і нават прызнаным спартсменам. Аляксандр не стаў чакаць манны нябеснай і пасля дэмабілізацыі закончыў гадавыя курсы бухгалтараў для колішніх ваенных у Самарскім універсітэце. Захапленне паляваннем (гэта яшчэ ад дзеда) паўплывала і на далейшы жыццёвы выбар. Ён вырашыў разводзіць норку, а заадно і паляўнічых сабак. Прывёз з Масквы першую заходнесібірскую лайку па мянушцы Астра і пасяліўся на Віцебшчыне — у вёсцы Літусава жылі яго сябры. Пабудаваў два шэды на 600 норак, знайшоў спецыялістаў, і з ранейшым спартыўным імпэтам пачаў фермерскую справу.

Мядзведзь таксама бывае сярдзіты, але толькі ў час спаборніцтваў лаек.

За яго плячыма ўжо васямнаццацігадовы вопыт працы з каштоўным звярком. На гаспадарскім падворку ўзведзены сучасная кармавая кухня і халадзільная камера, кацельня на абсталяванні для прыроднага газу, ёсць інтэрнат для працаўнікоў. Матачнае пагалоўе норкі даведзена ўжо да 2 тысяч, а ўсіх звяркоў на ферме амаль дванаццаць тысяч. Не так даўно гаспадарка Барысёнкаў папоўнілася новымі насельнікамі — козамі зааненскай пароды. Але гэта выбар і клопат жонкі Кацярыны — ветэрынара і заатэхніка па адукацыі. Аляксандру хапае ягоных лаек.

У каго на падворку сапраўды прывілеяваныя ўмовы — дык гэта ў сабак. Хоць і гэтая частка барысёнкавых насельнікаў хлеб дарма не есць. Лайкі выконваюць службу вартаўнікоў фермы. Часта гаспадар выводзіць іх на лясныя прагулкі ці давярае гэтую работу вясковым дзецям у час летніх канікулаў.

Пра сваіх выхаванцаў ён мог бы расказваць бясконца. Асабліва пра лайчыны дасягненні ў паляўнічых спаборніцтвах. Напрыклад, у 1995-м у яго быў кабель Буран — чэмпіён, першая сабака Расіі, а Гардан — заваяваў трэцяе месца на ўсерасійскіх спаборніцтвах. Бой і Вайс — палявыя пераможцы расійскага чэмпіянату. Цяпер у Барысёнка гадуецца новая зорка, ужо шматразовы чэмпіён па мянушцы Карнач — вынік шматгадовай селекцыйнай працы. У ёй Барысёнак набыў багаты вопыт і ягоныя парады будуць карыснымі любому, хто гэтак жа любіць і разумее лайку. Нават па трохдзённых шчанюках ён можа вызначыць, які з усяго вывадка будзе лепшы, мацнейшы.

З дапамогаю хатняга спартыўнага абсталявання колішні штангіст трымае сябе ў добрым фізічным стане.

«У радаводнай добрай лайкі павінна быць 36 сабак (каленаў). Па афарбоўцы, целаскладзе і антрапаметрыі (па вуглах) у шчанюку можна пазнаць яго пародзістага продка — дзеда ці прадзеда», — дзеліцца вопытам Барысёнак.

У 5-месячным узросце ён вядзе шчанюка ў вальер на дабрадушнага дзіка, падводзіць да клеткі з мядзведзем і правярае стаўленне да гэтых жывёл. Калі сабака не праяўляе інтарэсу, прыводзіць яго праз два месяцы. Калі лайка зноў не праяўляе цікавасці, аддае яе для палявання на пушнога звера — у Расіі шмат прыхільнікаў палявання на куніцу, вавёрку, норку, янота, на поўначы вядзецца собаль. Ад самага нараджэння сабака павінен паказваць, што ён — добры работнік. Толькі ў год яго бяруць у лес, глядзяць, каб не згубіўся, каб браў след.

«Каб паляўнічы мог навучыць маладога сабаку арыентавацца ў лесе, ён сам павінен вельмі добра засвоіць гэтую навуку», — робіць заключэнне Аляксандр. Бо і ў яго таксама калісьці не было вопыту і здараліся выпадкі, калі сабакі губляліся.

Інтэр'ер яго дома-гасцініцы нагадвае спартыўны музей — на сценах да самай столі дыпломы, медалі, кубкі. Не верыцца, што ўсе ўзнагароды належаць аднаму чалавеку. Зразумела, не для ўласнага самазадавальнення гаспадара яны тут красуюцца — для тых, хто ўпершыню пераступае парог, каб адчувалі наколькі ў гэтым доме паважнае стаўленне да сваёй справы. Кожная ўзнагарода — сведчанне вялікай працы, а працу трэба цаніць. Спартыўны снарад, які стаіць акурат пасярод пакоя з камінам, не з'яўляецца часткаю паляўнічага інтэр'ера, але тут зусім не лішні, ён дапамагае 51-гадоваму экс-рэкардсмену трымаць сябе ў добрым фізічным стане — даўняя добрая звычка. Хоць фізічнай нагрузкі яму хапае і без гэтага. Трэба шмат хадзіць па лесе, вучыць маладых лаек, рыхтаваць іх у сапраўдных паляўнічых. А падрыхтаваных і навучаных сабак ён часта раздае — у Барысёнка шмат сяброў. Ужо цяпер ён рыхтуецца да юбілейнага 15-га чэмпіянату, які пройдзе ўвосень наступнага года. Удзельнікаў чакае шмат прызоў і сюрпрызаў.

Шматлікія ўзнагароды — за спорт і за паляванні — гэта ўжо гісторыя і частка хатняга інтэр'ера.

Анатоль КЛЯШЧУК.
Фота аўтара.
Сенненскі раён.

Купляй сваё — жыві лепш!

ВЫТВОРЧАСЦЬ ПІВА Ў БЕЛАРУСІ СКАРАЦІЛАСЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 4-й стар.)

«Раней толькі «Крыніца» рэалізоўвала праз кіёскі амаль 30 працэнтаў піва, цяпер у прадпрыемства скараціўся аб'ём рэалізацыі праз дробную розніцу», — адзначылі ў канцэрне.

У студзені—кастрычніку гэтага года ў краіну было імпартавана 11,029 млн дал піва, што на 31,7 працэнта перавышае ўзровень аналагічнага перыяду 2007 года. Цяпер выпуск піва скарачаецца ў многіх еўрапейскіх краінах, у прыватнасці ў Чэхіі і ва Украіне, што звязана з сусветным фінансавым крызісам.

У агульным аб'ёме выробленага ў Беларусі за 11 месяцаў піва найбольшая доля прыпадае на ААТ «Крыніца» — 38,2 працэнта (у студзені—лістападзе 2007 года — 41,2 працэнта). На другім месцы ААТ «Піўзавод Аліварыя» з 18,2 працэнта (12,7 працэнта). Доля СЗАТ «ПК «Сябар» складае 13,4 працэнта (15,5 працэнта), ААТ «Лідскае піва» — 13,1 працэнта (12,3 працэнта), ААТ «Брэсцкае піва» — 8 працэнтаў (8,5 працэнта), СП «Рэчыцапіва» ААТ — 7,5 працэнта (8,2 працэнта), СТАА «Мінскае піва» — 0,5 працэнта (0,3 працэнта).

На ўнутраным рынку ў студзені—лістападзе гэтага года было рэалізавана 31,715 млн дал беларускага піва.

«Тэхналогіі знішчылі айчынны каларыт»

Ігар ЕМЕЛЬЯНОВІЧ, спецыяльны карэспандэнт радыёстанцыі «Сталіца» Белтэлерадыёкампаніі шэсць гадоў вёў радыёперадачу «З півам па жыцці»:

— Яшчэ пару гадоў таму беларускае піва вылучалася нацыянальным каларытам. Яно выраблялася паводле класічных тэхналогій, са спакойным браджэннем на працягу 15-40 сутак у залежнасці ад гатунку. Было ў нас і «жывое» піва. Цяпер жа яно робіцца паводле замежных тэхналогій і па смаку наблізілася да таго ж расійскага і ўкраінскага. Я думаю, цяперашні спад цікавасці беларусаў да айчыннага піва абумоўлены толькі адным. У нейкі момант яно выраблялася з не самай якаснай сыравіны. У той жа час моцна актывізаваліся замежныя вытворцы, пайшла актыўная рэклама таго ж расійскага піва. І аматары напою пераключыліся на завезены прадукт. Народ паверыў у якасць не нашага піва. І цяпер, калі ў нас яно вырабляецца таксама паводле замежных, хуткасных — за 3-10 дзён — тэхналогій, ніхто ўжо не задумваецца, што розніца не надта відавочная. Нават наадварот, беларускае піва мае пакуль меншы тэрмін захоўвання, а значыць, у ім застаецца больш каштоўнага...

НАША ПІВА ЛЕПШАЕ, БО ЖЫВОЕ

Спрачацца пра тое, якое піва лепшае — усё адно што абмяркоўваць вечныя пытанні з разраду «бландзінкі ці брунеткі», «аўтамабіль нямецкі ці любы іншы» і г.д. Піва павінна быць півам, а не вадкасцю з пэўным працэнтам алкаголю, адпаведным пахам і іншымі ўласцівасцямі. Ну якое, скажыце мне, піва можа быць з мацункам 9 градусаў, як балтыйская дзевятка? У піва ёсць тэхналогія, вытворчасць прадугледжвае строга абавязковыя кампаненты — солад, хмель, ваду. Усё астатняе — фірмовыя сакрэты, але яны спрацоўваюць, толькі калі арганічна дапаўняюць, шліфуюць смак. Я вось ужо некалькі гадоў аддаю перавагу «Аліварыі» — «Траецкае», ICE, «1864». Мне падабаецца смак жывога, непастэрызаванага піва, таму альтэрнатывы «Аліварыі» ў Мінску і не шукаю. А нефільтраваная разлівашка! Праўда, вельмі дарага. Розніца паміж жывым і кансерваваным півам прыкладна такая ж, як паміж салёнымі (не варанымі) рыжыкамі і кітайскімі дробнымі грыбкамі ў воцаце. Але ж нехта любіць і іх. Так і з півам.

Летам, праводзячы адпачынак у цесця на Магілёўшчыне, з задавальненнем ужываў «Баброў» — бабруйскую класіку: яно там больш свежае. «Аліварыя» туды не заўсёды даязджае, часта спрацоўвае мясцовы патрыятызм. Нічога не маю супраць! Цудоўна, калі ў кожным рэгіёне будзе свой адметны брэнд. Для нас, аматараў жывога прадукту, гэта важна — дзе б ні знаходзіўся, знойдзеш тавар на свой густ. Астатняе — проста штрыхі: піва можа называцца півам, калі яно халоднае і свежае.

Засмучае вось яшчэ што: кожная новая марка пачынае сваё шэсце з трыумфу, з выдатнай якасці, а ў працяг нярэдка ідзе зусім іншы напой. У чым тут справа? Тэхналогіі, хутчэй за ўсё, застаюцца ранейшымі. Магчыма, для раскруткі лініі выкарыстоўваюць якасную імпартную сыравіну, а потым пераходзяць на тое, што ёсць ці што танней купіць? Не варта хітрыць са сваім спажыўцом. І гэта датычыцца не толькі піва. Зараз у выйгрышы застанецца той, хто зробіць упор на якасць. Дарэчы, па выніках тых жа піўных продажаў з задавальненнем адзначыў: у іншых піваварaў прадаецца менш, а абраны мною завод працуе з добрым плюсам.

Уладзімір ЗАЛУЖНЫ. *г. Мінск.*

Адзіная вартасць — кошт

— Беларускае піва звычайна моцнае, салодкае і вельмі падобнае на квас. Таму асабіста мне яно не падабаецца. «Аліварыя «Экстра» і «Белае золата» яшчэ можна піць. Раней было нядрэнным «Нікалаеўскае «Пілснер», таксама беларускае, аднак апошнім часам яго не відаць. Аддаю перавагу чэшскаму «Козел», падабаецца «Хью Гардэн» — белае бельгійскае, аднак яно ў разы даражэйшае за беларускае. Галоўная вартасць беларускага піва — яго таннасць... Увогуле традыцыйныя гатункі піва, якія выробляюць беларускія вытворцы, надакучваюць. Хочацца чагосьці новага, і тыя ж расійскія вытворцы прапануюць, напрыклад, маладое «Тубарг Грын», «Неўскае «Асе» — вымаражанае ці халоднай фільтрацыі. «Аліварыя», дарэчы, таксама імкнулася зрабіць нешта падобнае, не ведаю, ці атрымалася...

Аляксандр КРАВЕЦ, *г Мінск:*

Анекдот у тэму

— А якое піва самае лепшае?
— Тое, што выпадкова засталося на раніцу.

Дарэчы

КАРЫСНАЕ, АЛЕ...

Піва, здольнае падоўжыць чалавечае жыццё, існуе. Ёсць толькі адно «але». Яно жудаснае на смак.

Піва з гучнай назвай «BioBeer» (бія-піва) зрабілі, як і абяцалі, студэнты Тэхаскага ўніверсітэта. У лячэбных мэтах яны ўвялі ў пеністы напой спецыяльныя піўныя дрожджы, якія ўтрымліваюць рэзвератрол. Гэта — моцны антыаксідант, які ўтрымліваецца ў цёмным вінаградзе і чырвоным віне і дапамагае змагацца са свабоднымі радыкаламі. Вучоныя лічаць, што менавіта яны адказныя за старэнне. Рэзвератрол таксама прадухіляе ўзнікненне сардэчна-сасудзістых захворванняў, дыябету, раку і хваробы Альцгеймера.

ІМПАРТНАЕ ПІВА ЛЕПШ ПІЦЬ НА... ЯГО РАДЗІМЕ

Піва я люблю. Асабліва халодненькае — падчас летняй спёкі. Ці пасля цяжкай фізічнай працы, калі пот з цябе цячэ, як кажуць, ручаямі. Аднавіць усё «вымытае» ім з арганізму атрымліваецца найлепш якраз з дапамогай пеннага напою. Аддаю перавагу светлым гатункам. Нейкіх асабліва любімых няма — пэўны час п'ю тое, што аднойчы паспытаў і яно спадабалася, напрыклад, навінку, але магу вярнуцца і да колішняга «фаварыта». Зараз з беларускага піва найчасцей п'ю «Баброва», зрэдку — «Крыніцу -1».

Не толькі мной заўважана: калі нейкі гатунак толькі з'яўляецца ў продажы, ужываць яго — адно задавальненне. Але праходзіць месяц-другі і — куды падзелася ранейшая якасць, смак? Натуральна, у такім меркаванні шмат суб'ектывізму, але, паўтаруся, не я адзін так лічу. Асабіста ў мяне апошні такі выпадак быў з «Крыніцай — Экспартнай»: праз нейкі час смак напою мне ўжо не падаваўся такім добрым, як раней.

Цёмнае піва я п'ю (дакладней, піў) фактычна толькі за мяжой. Больш за іншае падабаецца чэшскае «тмавэ» — у сэнсе, цёмнае. Яго любяць нават жанчыны, якія піва дагэтуль у жыцці ніколі не пілі — з першага глытка. У тамтэйшага «тмавэ» карамельны смак.

Увогуле, імпартнае піва трэба з задавальненнем спажываць на яго радзіме — у той жа Чэхіі, Славакіі і г.д. Прывезенае адтуль дадому, яно нешта губляе па дарозе і ўжо не падаецца тым чароўным пенным напоем, які ты з асалодай піў у кавярні на старой брукаванай плошчы горада з відам на старажытны замак... І нават калі ты крыху «пазлоўжываў» тым півам, назаўтра, як не дзіўна, абсалютна не баліць галава. Хай сабе ты і «змяшаў» яго з «Абсалютам».

Імпартнае піва, і тут знаўцы сапраўды маюць рацыю, нельга ні ў якім разе піць пад салёную сушаную рыбу. Так, чыпсы, арэшкі... А ўжо пад наша можна «адцягнуцца», асабліва калі тую рыбу сам злавіў і засушыў. Вось напісаў гэта і адразу захацелася ў лета, у водпуск, на звыклае месца на рэчцы... Трэба будзе сёння пасля працы піва ўзяць — выпіць за будучы адпачынак, за лета, за рыбалку!

Сяргей СТАРЫНАЎ.

Перасцярога

БЛЮЗ ПА ПАНЯДЗЕЛКАХ

Як у розных краінах называецца пахмелле

10 месца: Рускі «бодун»: у слоўніку Даля прыводзіцца наступнае значэнне гэтага слова: «скаціна, якая наважылася ўдарыць рогам альбо іншым тычком». Зараз гэтым словам называюць не жывёліну, а адпаведны стан чалавека.

9 месца: Эстонцы зрабілі проста — пазычылі ў суседзяў слова *pohmelus.*

8 месца: Французы п'юць да стану *«guelle de bois»* — «драўлянага рыла» ці «хворай ша вялюры» (mal aux cheveux).

7 месца: Немцы традыцыйна напіваюцца «да кацінага выцця» *(Katzenjammer)* альбо «шэрай бяды» *(das graue Elend).*

6 месца: Партугальцы адчуваюць моцную смагу: іх *«ressaca» перакладаецца як «адкат прыбою» (альбо «марскі адліў»),* іспанцы блізкія па сваіх адчуваннях. На іспанскай tener resaca — літаральна азначае «атрымаць іл, што вяртаецца прыбоем».

5 месца: У **нарвежцаў** раніцай пасля свята ўзнікаюць «цесляры ў галаве» *(jeghar tommermenn).*

4 месца: Музычныя **італьянцы** *дапіваюцца да stonato — «парушэння музычнага ладу» альбо spranghetta dopo la sbornia — «цяжкі стан пасля ап'янення».*

3 месца: Англійскае *the morning after — на наступную раніцу — і hangover* (сэнс слова, блізкі да нашага «наважыўся») найбольш блізкія да рускага «бодуна».

2 месца: У **Японіі** цяжкае пахмелле называецца амаль па-амерыканску- *«блюз па панядзелках»,* у той час як амерыканцы характарызуюць гэты стан як «гнеў вінаграду».

1 месца: Неперакладаемае **сербскае** *«мамурлюк»* усё ж можна трактаваць як «той, хто глядзіць на вас з люстэрка па раніцах». У **Мексіцы** пахмелле называецца el crudo (крудо) і ўжо нікім і ніяк даўно не перакладаецца.

А як называюць такі стан беларусы? Відаць, найчасцей «беларуская хвароба смага». Як бы гэта ні называлася, варта памятаць: нічога прыцягальнага ў любой мове і ў любым перакладзе для апісання такога стану не існуе. Не забудзьцеся на гэта перад святамі!

ТРАГЕДЫЯ ГЛУШКАВІЧАЎ

Пра гэты жах пісалі падпольныя лістоўкі і газеты!

Вёску Глушкавічы Лельчыцкага раёна нямецка-фашысцкія акупанты бязлітасна знішчылі ў канцы 1942 года. З 365 хат нейкім дзіўным чынам уцалела толькі адна.

Згодна з афіцыйнымі звесткамі, да вайны ў Глушкавічах пражывала 1987 чалавек, загінула — 300. Але, як напісаў у рэдакцыю краязнаўца Уладзімір Зубрэй, рэальная лічба загінулых значна большая...

— У кожнай глушкавіцкай сям'і і зараз чутны адгалоскі той трагедыі, — гаворыць Уладзімір Мікалаевіч. — У кожнай хаце, у кожнай сям'і хтосьці загінуў.

— А ў вашай сям'і?

— Родны брат бацькі. Ён не даваў паліць новую хату — дык немцы расстралялі яго і кінулі ў вогнішча. Адным з першых быў спалены і родны дзядзька маёй матулі... Столькі людзей загінула — іншая справа, што жывём мы ў глыбінцы, нямногія гэтым цікавіліся...

У Дзяржаўным мемарыяльным комплексе «Хатынь» сярод спаленых і аднаўленых вёсак увекавечаны не толькі Глушкавічы, але і вёска Тонеж Лельчыцкага раёна. Яна была знішчана ў студзені 1943 года. Ворагі спалілі ўсе 375 двароў, знішчылі каля 300 чалавек.

У лісце ў рэдакцыю Уладзімір Зубрэй прыводзіць вытрымкі з лістоўкі Мазырскага падпольнага райкама партыі, з газеты «Бальшавік Палесся» Палескага падпольнага абкама і Мазырскага гаркама партыі — страшная праўда аб тым, што адбылося. Яе немагчыма чытаць — а ўявіць, што вытваралі на нашай зямлі нелюдзі?..

Скажу шчыра: я сумнявалася, ці варта даваць цытаты з гэтых падпольных выданняў — як гаворыцца, «без купюр». Надта жахліва ўсё гэта... І ўсё ж мы вырашылі, што «цэнзуры» ваенных дакументаў быць не павінна. На нашай зямлі ішла вайна. З мірнымі жыхарамі — таксама...

Таццяна ПАДАЛЯК.

Вёска Глушкавічы Лельчыцкага раёна — адна з самых цікавых вёсак на Палессі. Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка сказаў, што яна з'яўляецца паўднёвым фарпостам краіны. Цяпер у аграгарадку Глушкавічы пражывае звыш дзвюх тысяч чалавек, тут знаходзіцца вядучае сельскагаспадарчае прадпрыемства раёна КДСУП «Зара Палесся», вядомы на ўсю рэспубліку шчэбзавод, лясніцтва, аддзяленні МНС і пагранкантролю, мытны пункт, ёсць Палац культуры, школа, дзе з адной вёскі навучаецца каля 400 вучняў, участковая бальніца, двухпавярховы дзіцячы садок, сямікупальная царква, аддзяленні сувязі і «Беларусбанка». Адных гандлёвых пунктаў звыш 10. Словам, ідзе жыццё ў Глушкавічах сваім звыклым, размерным ходам.

А ў вайну вёска перажыла крывавую трагедыю.

Давялося мне шмат сабраць матэрыялаў з архіваў, кніг, з успамінаў сведкаў і родных загінулых, каб скласці дакладны спіс забітых фашыстамі мірных грамадзян. У ім налічваецца 446 жыхароў, а таксама 41 глушкавіцкі яўрэй — усяго разам 487 чалавек, палова з іх — дзеці.

26—27 снежня 1942 года вёску Глушкавічы напаткаў лёс Хатыні. Даваенная вёска была шматнаселенай, тут пражывала дзве тысячы жыхароў, знаходзіўся калгас «Перамога» з добраразвітай жывёлагадоўляй. Знаходзілася і аддзяленне пагранічнікаў, якія ахоўвалі свае заставы на былой савецка-польскай мяжы (новая ў 1939 годзе перамясцілася да Брэста).

У лістоўцы Мазырскага падпольнага райкама КП(б)Б ад 3 верасня 1943 года паведамлялася:

«Вёска Глушкавічы ў свой час — адна з культурнейшых вёсак Лельчыцкага раёна. Няпоўная сярэдняя школа, клуб, бальніца, пошта, сельмаг, чатыры харчовыя крамы, лясніцтва — усё было пастаўлена на службу народа. Прыйшоў немец-фашыст. У што ператварыў ён яе? Усё знішчыў, царкву і тую спаліў.

З уласцівым халоднакроўем прафесіянальных забойцаў фашысты забілі сякерамі і нажамі, спалілі 400 жыхароў гэтай вёскі. Многія з іх падвергліся нечуваным у гісторыі чалавечага грамадства зверствам. «Цывілізаваныя» фашысты не толькі забівалі людзей, але і выпрабоўвалі ўсе віды катаванняў. Кроў стыне ў жылах ад жудасных злачынстваў забойцаў.

У вёсцы Глушкавічы Васілю Бурыму спачатку адрэзалі вушы, потым нос, язык, рукі, абпалілі бараду, калі страціў прытомнасць, павесілі. Майсею Акулічу і Майсею Радзілаўцу выкруцілі рукі, выкалалі вочы, абпалілі бароды і ў перадсмяротных пакутах насадзілі на калы. Толькі гітлераўскае звяр'ё можа так зрабіць: згвалціўшы дваццацігадовых дзяўчат — Праскоўю і Тэклю Бурым — паўмёртвых насадзіць на калы... Вечнае пракляцце гітлераўскім катам!».

Што ж адбылося? У снежні 1942 года Глушкавічы былі сталіцай будучага партызанскага краю, у вёсцы размяшчаўся штаб з радыёстанцыямі, друкарняй, артбатарэяй, шпіталем і баявымі ротамі Сумскага партызанскага злучэння двойчы Героя Савецкага Саюза генерала С. Каўпака, якое перабазіравалася з Бранскага краю. У вёску сцякаліся разведгрупы і сувязныя з Палескай вобласці, з Жытоміршчыны, Ровеншчыны і Валыні. Разведгрупа прыбыла і ад пінскага злучэння В. Каржа. Каўпакаўцы перадалі зброю і польскім патрыётам Роберта Сатаноўскага, які ў будучым стане камандзірам польскай брыгады.

У пачатку снежня каўпакаўцы паспяхова без страт правялі Сарнянскую аперацыю («Сарнянскі крыж»), узарваўшы 10 чыгуначных мастоў, у тым ліку тры шматпралётныя масты на стратэгічнай чыгунцы Баранавічы — Роўна і Ковель — Кіеў, якая забяспечвала дагэтуль бесперабойнае забеспячэнне групы армій «Поўдзень» у час Сталінградскай бітвы.

Ад гэтага ўдару занепакоіліся ажно ў Берліне. Сюды перакідваецца дывізія СС, батальёны берлінскай жандармерыі і імперскай паліцыі, «казачкі» і паліцыя з Кіеўшчыны, Жытоміршчыны і Ровеншчыны, у Мазыр і Алеўск прыбылі палкі СС, у Ельск — полк славакаў, у Сарны — полк «гітлер'югендаў», у Столін і Тураў — батальёны імперскай паліцыі. З 18 снежня ўкраінскае злучэнне С. Каўпака разам з беларускім Ельскім атрадам вяло абарончыя баі за вёску, а 22 снежня 1942 года на Глушкавічы з боку Алеўска і Століна наступала пяць батальёнаў СС і жандармерыі пры падтрымцы паліцаяў. Увесь дзень і вечар на ваколіцах вёскі ішоў бой. Увечары каўпакаўцы разам з мірнымі жыхарамі грэбляй па бездаражы і пад варожымі трасіруючымі кулямі пакідалі вёску.

Вось як успамінае намеснік начальніка штаба злучэння С. Каўпака Герой Савецкага Саюза беларус В. Вайцэховіч: «Усе гаспадарчыя абозы яшчэ ўчора рушылі ў Прыбалавічы. Зараз ідуць пехацінцы, кулямётныя тачанкі, падводы з боепрыпасамі і паранен ымі. На шляху сустракаем бежанцаў. Людзі падганяюць коней, якія ледзь цягнуць накладзеныя з верхам вазы. Плачуць перапалоханыя дзеці, раве худоба...».

Каўпакаўцы пры прарыве на поўнач за Прыпяць да возера Чырвонага ў Жыткавіцкім раёне, рухаючыся з абозам параненых, якіх налічвалася звыш 100 чалавек, разграмілі 313-ы і 314-ы батальёны імперскай паліцыі ў Букчы і Тонежы Тураўскага раёна.

...За ўваход у Глушкавічы немцы паплаціліся 504 забітымі. Параненых было яшчэ больш. Раззлаваныя, вышукалі мірных жыхароў. Некаторыя сем'і па сваёй волі засталіся ў вёсцы, нягледзячы на патрабаванні каўпакаўцаў ісці ў лес. Калі частка немцаў ад'ехала з вёскі, некаторыя жыхары з дзецьмі, не вытрымаўшы холаду, пачалі вяртацца да сваіх хат, дзе іх чакала пастка карнікаў.

Было і такое, што ў вёсцы некаторыя немцы на ламанай рускай мове падказвалі людзям, каб тыя ішлі ў лес. Больш здагадлівыя, мінуючы гітлераўскія пасты, так і зрабілі. Людзей, трапіўшых у вёску, не выпускалі з яе. Тут былі і жыхары з суседніх украінскіх сёлаў.

На працягу трох сутак гітлераўцы здзекаваліся з мірных жыхароў, асабліва з моладзі і дзяўчат. І не толькі з іх. 80-гадовага старога Бурыма Сціпана пасля катавання павесілі на кол, 42-гадоваму Шведу Рыгору Яфрэмавічу і 44-гадоваму Зубрэю Андрэю Макаравічу адсеклі галовы. Застаўшыеся цудам сведкі той трагедыі расказалі праўду аб зверствах нацыстаў.

Газета Палескага падпольнага абкама і Мазырскага гаркама КП(б)Б «Бальшавік Палесся» 3 кастрычніка 1943 года пісала:

«У страшэнную пустыню ператварылі нямецкія душагубы Лельчыцкі раён. Усюды, дзе толькі ступіла нага гітлераўскага бандыта, засталіся адны папялішчы і груды чалавечых касцей, сведкі адбыўшайся крывавай трагедыі... Насельніцтва раёна альбо знішчана, альбо пагнана на катаргу ў Германію. Тыя, каму ўдалося ўцячы ад арыйскіх крывапійцаў, засталіся без прытулку, без усякіх сродкаў да існавання...»

25 снежня 1942 года карнікі спалілі з мірнымі жыхарамі (каля 700 чалавек) суседнюю польскую вёску Будкі, раней былі спалены суседнія ўкраінскія вёскі Хочэнь і Вайткевічы.

Пад вечар 26 снежня карнікі ў Глушкавічах сагналі людзей у адрыны, паставілі вакол кулямёты і аўтаматчыкаў. Аблілі бензінам і запалілі. Па смельчаках, якія вырываліся, паласнулі кулямётныя чэргі.

Нямногім удалося выбрацца з гэтага пекла. З 365 дамоў з пабудовамі застаўся адзін: мабыць, не заўважылі немцы, бо стаяў на ўскрайку вёскі. Усю ноч гарэлі Глушкавічы, а гітлераўцы, баючыся помсты партызан, у тую ж ноч пакінулі вёску.

Раніцай тыя, хто застаўся жывы і тыя, хто быў у лесе, вярнуліся, каб пахаваць загінулых. І ўбачылі жудасны малюнак — на месцах хат і адрын дагаралі галавешкі да астанкі людзей, з крывавым месівам да касцямі...

Паводле сведчання былога партызана Глушкавіцкай партызанскай групы самаабароны, якая была створана ў пачатку 1943 года, Самсона Карлавіча Кавалевіча (яго старэйшы брат Дзямід быў спалены адным з першых), у вёсцы карнікі знішчылі тады каля 400 мірных жыхароў. Гэтую лічбу пацвердзілі 19 снежня 1944 года ў час надзвычайнай камісіі па расследаванні злачынстваў нямецка-фашысцкіх захопнікаў Праскоўя Антонаўна Савіцкая і Ганна Пятроўна Прыбора. Цяпер вядома, што на Глушкавічы наступаў у тым ліку батальён, сфарміраваны ў берлінскіх турмах з крымінальнікаў з вялікім тэрмінам адбывання пакарання...

...А пасля навядзення спаленых Глушкавічаў і Будкоў камісар каўпакаўскага злучэння Герой Савецкага Саюза генерал С. Руднеў запіша ў сваім легендарным дзённіку: «Няўжо чалавецтва даруе і забудзе гэтыя ліхадзействы?» Тады ж спаленыя Глушкавічы будуць знятыя на плёнку кінааператарам Барысам Вакарам, які загіне ў час Карпацкага рэйду. А потым гэтыя кадры будуць паказаны ў мастацкім фільме «Карпаты, Карпаты».

Уладзімір ЗУБРЭЙ.

Вёска Глушкавічы Лельчыцкага раёна.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ ПОВТОРНОМ АУКЦИОНЕ

на право заключения договора аренды земельного участка для размещения объекта строительства

Наименование предмета аукциона	Право заключения договора аренды земельного участка под строительство охотничье-рыболовных домиков на 18 мест
Арендодатель земельного участка	Ивановский районный исполнительный комитет, Брестская область, г. Иваново, пл. Октября, д. 2. Тел. 8(01652) 2 13 69
Адрес земельного участка/ Кадастровый номер земельного участка	Брестская область, Ивановский район, Мотольский с/с, 5.2 км. северо-западнее дер. Мотоль (восточный берег водохранилища «Жидинье»)/№ 123084505601001120
Размер (площадь) земельного участка, га	0,6240
Срок аренды земельного участка, лет	50
Целевое назначение земельного участка	под строительство охотничье-рыболовных домиков на 18 мест
Характеристика расположенных на участке инженерных коммуникаций и сооружений	Участок пустует, посадка леса не производилась, граница земельного участка проходит по суходолу. Подъезд к участку будет осуществляться по существующей дорожной сети СПК «Агро-Мотоль». Установлены ограничения в использовании земельного участка в связи с его расположением в водоохранной зоне водохранилища «Жидинье» на площади 0,6240 га*
Начальная цена предмета аукциона, руб.	40 124 900
Размер задатка, руб.	4 012 490
Условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона, условия инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории:	- внесение победителем аукциона платы за право заключение договора аренды земельного участка; - возмещение победителем аукциона расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка; - заключение победителем аукциона с Ивановским райисполкомом договора аренды земельного участка и осуществление в 2-месячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок; - получение победителем аукциона в установленном порядке разрешения Ивановского райисполкома на проведение проектно-изыскательских работ и разработки строительного проекта на строительство объекта; - осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией
Организатор аукциона	*Фонд «Брестоблимущество», г. Брест, ул. Ленина, д. 11 тел. (0162) 23 44 06, 23 12 63, 20 87 85 www.brest-region.by, e-mail: fond@brest-region.by*

(Положение о порядке установления размеров и границ водоохранных зон и прибрежных полос водных объектов и режиме ведения в них хозяйственной деятельности, утв. постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 21 марта 2006 г. № 377).

Повторный аукцион состоится **30 декабря 2008 года** в 11.10 по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 524 (здание облисполкома).

Для участия в повторном аукционе приглашаются юридические лица всех форм собственности и индивидуальные предприниматели. Участнику необходимо подать заявление на участие в повторном аукционе по установленной форме и подписанное соглашение с фондом «Брестоблимущество». **Лица, желающие принять участие в повторном аукционе, к заявлению прилагают:** заверенные банком копии платежных поручений:

- о внесении суммы задатка на р/с 3642202530011 Головной филиал по Брестской области ОАО «Белинвестбанк», код банка 823, получатель платежа – фонд «Брестоблимущество», УНН 200020538;

- о внесении специального сбора за подачу заявления на участие в аукционе в размере 4 базовых величин и платы за регистрацию участников аукциона в размере 0,5 базовой величины на р/с 3600201000015 филиал № 100 ОУ ОАО «СБ «Беларусбанк», код 246, назначение платежа 03107, УНН 200300543, получатель платежа – финансовое управление Брестского облисполкома;

индивидуальный предприниматель – копию свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования;

представитель индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенную доверенность;

представитель или уполномоченное должностное лицо юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданную юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

представитель или уполномоченное должностное лицо иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

представитель иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе индивидуальные предприниматели, представители индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Осмотр земельных участков на местности осуществляет арендодатель.

Победитель повторного аукциона – участник, предложивший наибольшую цену. Повторный аукцион признается несостоявшимся, если заявление на участие подано менее чем двумя участниками, предмет аукциона не может быть продан по начальной цене.

Участник, ставший победителем повторного аукциона, после проведения повторного аукциона обязан: подписать протокол о результатах аукциона в день аукциона; в течение 10 рабочих дней со дня принятия местным исполнительным комитетом решения о предоставлении земельного участка внести плату за право заключения договора аренды земельного участка (часть платы в случае предоставления рассрочки), возместить расходы, связанные с организацией и проведением аукциона, формированием земельного участка для размещения объекта строительства, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка, после чего, но не позднее 2 рабочих дней, заключить с местным исполнительным комитетом – договор аренды земельного участка.

Порядок проведения повторного аукциона определен в соответствии с «Положением о порядке организации и проведения аукционов на право заключения договора аренды земельных участков», утвержденным Постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462 с учетом требований Указа Президента Республики Беларусь от 27 декабря 2007 г. № 667 «Об изъятии и предоставлении земельных участков».

Заявления на участие в повторном аукционе с необходимым пакетом документов принимаются по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 404, 405 фонд «Брестоблимущество» с 8.30 до 13.00 и с 14.00 до 17.30 по рабочим дням с 11 декабря 2008 года по 22 декабря 2008 года включительно.

Зюзя Паазерскі адкрывае музей ёлак

Зюзя Паазерскі адкрывае музей ёлак, расказаў карэспандэнту БЕЛТА дырэктар Пастаўскага цэнтра турыстычных паслуг Ягор ШУШКЕВІЧ.

Персанаж старажытнаславянскай міфалогіі — бажаство холаду і марозу, якога часта называюць прадзедам Дзеда Мароза, — цяпер зможа расказаць усім сваім гасцям, адкуль пайшла традыцыя ўпрыгожваць ёлку напярэдадні Калядаў і Новага года, якія цацкі былі ў модзе ў канцы XIX і ў сярэдзіне XX стагоддзя, якімі паштоўкамі віншавалі адзін аднаго пастаўскія жыхары на працягу стагоддзя. На тэрыторыі маёнтка з'явілася экспазіцыя, прысвечаная самаму чароўнаму святу — Новаму году.

У гэтым сезоне турыстам давядзецца расхлёбваць кашу, якую заварылі Зюзя Паазерскі і яго сябры — баба Ганна, цётка Завея, баба Напасця, Ледавік і Агнявік. Новая анімацыйная праграма абяцае здзівіць турыстаў незвычайнымі персанажамі: кашай і бурбалкамі кіпеню.

Прадзед Дзеда Мароза будзе частаваць сваіх гасцей гарачай зёлкавай гарбатай з самавара, які распальваецца дровамі, а таксама блінамі і пернікамі, спечанымі па старажытных рэцэптах. У сядзібе зноў будуць працаваць майстэрні ганчара і рэзчыка па дрэве. Сувенір ад Зюзі зможа павезці любы ахвотны. Да чарговага турыстычнага сезона, які адкрыецца 19 снежня, абнавілася Зюзіна карчма. Тут можна пакаштаваць стравы нацыянальнай кухні.

Рэзананс

Нацбанк даў адказ кіраўніку «Снова»

15 лістапада г.г. у «Звяздзе» ў публікацыі «Сноў» — аграрная марка краіны», прысвечанай актуальным праблемам развіцця сельскай гаспадаркі, у раздзеле «Чаго аграрыі чакаюць ад банкіраў?» ад імя ўсіх кіраўнікоў сельскагаспадарчых прадпрыемстваў старшыня СВК «Агракамбінат «Сноў» Нясвіжскага раёна М.В. Радаман паставіў перад Нацбанкам пытанне аб павелічэнні тэрмінаў выдачы крэдытаў. Гэта, на погляд М.В. Радамана, спрыяла б хутчэйшаму развіццю ўсіх галін аграрнага комплексу краіны.

Рэдакцыя даслала артыкул для разгляду ў Нацбанк і неўзабаве атрымала адказ за подпісам намесніка старшыні праўлення Н.У. Лузгіна. Ён паведаміў, што ў адпаведнасці з артыкуламі 28 і 53 Банкаўскага кодэкса Рэспублікі Беларусь крэдытная дзейнасць Нацыянальнага банка магчымая толькі ў форме кароткатэрміновага (да аднаго года) рэфінансавання банкаў у мэтах падтрымкі ліквіднасці банкаўскай сістэмы краіны і ўстойлівасці грашовага абарачэння. Эмісія грошай для доўгатэрміновага (звыш аднаго года) рэфінансавання банкаў забароненая. Такім чынам, крэдытаванне суб'ектаў гаспадарання з боку Нацыянальнага банка не ўяўляецца магчымым.

Паводле артыкула 19 Банкаўскага кодэкса Рэспублікі Беларусь, банкі самастойныя ў сваёй дзейнасці. Рашэнні аб аказанні крэдытнай падтрымкі суб'ектам гаспадарання прымаюцца банкамі самастойна з улікам плацежаздольнасці крэдытаатрымальнікаў і ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. Умяшанне дзяржавы, яго органаў і службовых асобаў у дзейнасць банкаў дапускаецца выключна ў межах, вызначаных Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і прынятымі ў адпаведнасці з ёй заканадаўчымі актамі.

З мэтай падтрымкі стабільнасці і ўстойлівасці банкаўскай сістэмы Беларусі Нацыянальны банк вызначае для банкаў нарматывы бяспечнага функцыянавання (у тым ліку нарматывы ліквіднасці банка), неабходныя для абмежавання рызык банкаўскай дзейнасці. Банк абавязаны ажыццяўляць своечасовае выяўленне, кантроль і мінімізацыю рызык, што пагражаюць яго фінансавай надзейнасці.

З улікам гэтага пры выдачы крэдытаў банкі не павінны дапусціць адмоўных неадпаведнасцяў паміж актывамі і пасівамі, г.зн. дысбалансу па тэрмінах фарміравання рэсурсавай базы банка і кірункамі выкарыстання фінансавых сродкаў.

Такім чынам, рашэнні аб тэрмінах выдачы крэдытаў банкі прымаюць самастойна, зыходзячы з пэўнай сітуацыі і ў залежнасці ад разліковых паказчыкаў бяспечнага функцыянавання. Інфармуем, што ў адпаведнасці з Указамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 9 ліпеня 2007 г. № 313, ад 13 чэрвеня 2008 г. № 332, ад 17 чэрвеня 2008 г. № 343 ажыццяўляецца доўгатэрміновае (5 і больш гадоў) крэдытаванне сельскагаспадарчых арганізацый з мэтай будаўніцтва, рэканструкцыі, тэхнічнага пераабсталявання, капітальнага і бягучага рамонту вытворчых аб'ектаў АПК.

З улікам выкладзенага, для рашэння пытанняў пралангацыі раней выдадзеных крэдытаў сельскагаспадарчыя арганізацыі павінны звяртацца ў адпаведныя банкі.

Калі вы падпісаліся на газету **«Звязда» на I квартал або 1-е паўгоддзе 2009 года** — запаўняйце картку ўдзельніка, выразайце і дасылайце яе **да 5 студзеня** ў рэдакцыю на адрас: **220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А**.

Падпісчык можа выйграць у якасці прызоў гадзіннікі, майкі, бейсболкі, тэлевізары «Віцязь», печ-ЗВЧ і халадзільнік. Розыгрыш прызоў праводзіцца **8 студзеня 2009 г.**, вынікі публікуюцца ў газеце «Звязда» **да 18 студзеня 2009 г.**

Атрымаць прыз можна ў рэдакцыі **да 20 сакавіка 2009 г.** пры прад'яўленні квітанцыі аб падпісцы на «Звязду» на I квартал або 1-е паўгоддзе 2009 года і пашпарта. Дастаўку тэлевізараў, печы-ЗВЧ і халадзільніка ажыццяўляе рэдакцыя. **Пасля 20 сакавіка** выдача прызоў спыняецца і прэтэнзіі падпісчыкаў не прымаюцца.

Больш падрабязна правілы гульні «Падпішыся на «Звязду» чытайце ў нумары газеты за 4 лістапада 2008 года. Удачы ў гульні!

Тэрмін правядзення гульні — з 04.11.08 па 14.01.09.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 1223 ад 30.10.08, выдадзена Міністэрствам гандлю РБ.

7 Картка ўдзельніка — падпісчыка «Звязды» на I квартал або 1-е паўгоддзе 2009 года

Прозвішча, імя, імя па бацьку ________________

Падпіска аформлена і аплачана ў ________________ **(аддзяленне сувязі)**

________________ **на I кв. або 1–е паўг. 2009 года**

Хатні адрас і тэлефон [ ] **(індэкс)** ________________

Удачы ў розыгрышы!

Ф.СП-1

Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету ЗВЯЗДА з бясплатнымі ўкладкамі: «ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА», «МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ», «КРАІНА ЗДАРОЎЯ», «ЖЫРАНДОЛЯ», «КУПЛЯЙ ЛЕПШАЕ!» «НАСУПЕРАК ЧАРНОБЫЛЮ»

(індэкс выдання)

Колькасць камплектаў

на 2009 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Каму ________ (прозвішча, ініцыялы)

Куды ________ (адрас)

(паштовы індэкс) (горад, населены пункт)

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА на газету ЗВЯЗДА з бясплатнымі ўкладкамі: «ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА», «МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ», «КРАІНА ЗДАРОЎЯ», «ЖЫРАНДОЛЯ», «КУПЛЯЙ ЛЕПШАЕ!» «НАСУПЕРАК ЧАРНОБЫЛЮ»

ПВ | месца | літар

(індэкс выдання)

Кошт	падпіскі	______ руб.	Колькасць камплектаў	
	пераадрасоўкі	______ руб.		

на 2009 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Каму ________ (прозвішча, ініцыялы)

Куды ________ (адрас)

(паштовы індэкс) (горад, населены пункт)

У Паставах памятаюць пра Першую сусветную

Горкую чашу Першай сусветнай вайны давялося выпіць жыхарам Пастаўшчыны, бо каля двух гадоў калючы дрот падзяляў край папалам: лінія размежавання рускіх і нямецкіх войскаў праходзіла праз вёскі Свілелі, Ярэва, Мажэйкі, Паставы, Задзеўе, Споры, Чэцверць.

З нагоды гэтай падзеі ў Паставах днямі прайшла міжнародная канферэнцыя «Першая сусветная вайна: трагедыя, гераізм, памяць, прымірэнне», для ўдзелу ў якой прыехалі навукоўцы і даследчыкі з Санкт-Пецярбурга, Мінска, Вілейкі, Смаргоні, Мядзела, а таксама выступалі з дакладамі мясцовыя краязнаўцы. Ініцыятарамі і арганізатарамі правядзення форуму сталі Пастаўскі райвыканкам і Пастаўскі раённы краязнаўчы музей.

У першы дзень канферэнцыі ў ваколіцах Паставаў на ўскрайку вёскі Сіўцы адбылося адкрыццё помніка ахвярам Першай сусветнай вайны. Яго ўсталявалі на месцы могілак, на якіх знайшлі свой апошні спачын як рускія, так і германскія вайскоўцы. На масіўным валуне выбіты надпіс «Вечная слава загінулым воінам у гады Першай і Другой сусветных войнаў». Побач з ім захаваўся і даўнейшы знак-сімвал пахавання — невялікі драцяны крыж. Адкрыццё помніка адбылося сціпла, але ўрачыста: ганаровая варта, ускладанне вянкоў, кароткія прамовы афіцыйных асобаў, залпавыя стрэлы з аўтаматаў як даніна памяці палеглым тут салдатам Вялікай вайны. Пасля гэтага ўдзельнікі канферэнцыі адправіліся ў памятную экскурсію па месцах масавых пахаванняў часоў Першай сусветнай на тэрыторыях Пастаўскага і Мядзельскага раёнаў. Шлях пралягаў праз вёскі Шабаны, Нарач (былы Кабыльнік), Пронькі, Калодзіна, Гаць, Брусы, Баяры. У час паездкі ўдзельнікі агледзелі некропалі рускіх і германскіх салдатаў, усклалі вянкі да помнікаў, на галінках сосен і на крыжах магіл рускіх вайскоўцаў павязалі георгіеўскія стужкі.

На другі дзень удзельнікі канферэнцыі прадоўжылі сваю працу ў зале пасяджэнняў райвыканкама, дзе сабралася даволі многа ахвотнікаў паслухаць даклады і паглядзець відэаматэрыялы, якія асвятлялі розныя аспекты той Вялікай вайны. Вынікі сваіх даследаванняў прапанавалі ўвазе слухачоў не толькі прафесійныя гісторыкі, але і аматары-краязнаўцы розных прафесій — журналісты, настаўнікі, энергетыкі, мастакі, вайскоўцы, прычым іх паведамленні ні ў чым не саступалі дакладам навукоўцаў.

Госці з Расіі паказалі ўдзельнікам форуму дзве серыі шматсерыйнага дакументальнага фільма пра падзеі Першай сусветнай, здымкі якога яшчэ працягваюцца і будуць скончаныя вясной наступнага года. Такім чынам, пастаўчане сталі яго першымі гледачамі.

Падводзячы вынікі канферэнцыі, яе арганізатар і вядучая, намеснік старшыні райвыканкама А. Кейзік, выказала спадзяванне, што факт правядзення ў Паставах міжнароднай канферэнцыі і яе матэрыялы выклікаюць рэзананс у грамадстве, звернуць увагу да падзей і помнікаў Першай сусветнай вайны, стануць падставай для далейшых пошукаў і арганізацыі аховы ўсіх памятак той трагічнай старонкі гісторыі.

І. ПРАКАПОВІЧ,
член Саюза пісьменнікаў Беларусі, краязнаўца.

г. Паставы.

Акцызныя маркі, ды не тыя

На аўтадарозе Тамашоўка — Брэст міліцыянеры і памежнікі спынілі аўтамашыну, якой кіравала жыхарка Брэста.

Пры аглядзе салона было знойдзена 5500 пачкаў цыгарэт «LM» і гарэлка з акцызнымі маркамі Украіны.

Тавар канфіскаваны.

Забыўлівая

На рынку ў Баранавічах жанчына выбірала сабе адзенне.

У аднаго прадаўца яна прымерала куртку пад 300 тысяч, а ў другога джынсы... і пайшла.

Неўзабаве «пакупніцу» затрымала міліцыя, бо за рэчы яна «забылася» заплаціць.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Парушаем. А што маем?

За студзень—лістапад у Беларусі за парушэнні працоўнай дысцыпліны ад выканання сваіх прафесійных абавязкаў было адхілена 11 509 чалавек — аб гэтым паведаміла прэс-сакратар Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Галіна ТРАФІМЕНКА.

Найбольш распаўсюджанымі парушэннямі застаюцца знаходжанне на працоўных месцах пасля ўжывання алкагольных напояў і наркатычных рэчываў, грэбаванне інструктажамі па тэхніцы бяспекі, а таксама невыкарыстанне сродкаў індывідуальнай абароны. Прычым з вялікай доляй верагоднасці ўсё гэта можа прывесці да няшчасных здарэнняў.

У прыватнасці, паводле звестак міністэрства, з пачатку года непасрэдна на вытворчасці ў краіне загінулі 192 чалавекі.

Сяргей ГРЫБ.

POST factum

Крызіс размнажае мужчын-альфонсаў: ідзе паляванне на багатых жанчын

Крызіс прымусіў мужчын успомніць, што яны па прыродзе паляўнічыя, вось толькі аб'ектам палявання сучасныя «мача» абралі жанчын — адзінокіх і забяспечаных. Сапраўднае паляванне на іх абвешчана ў Маскве, піша часопіс «Рускі Newsweek». Маскоўская міліцыя папярэджвае: у апошнія паўтара месяца прыкметна актывізаваліся альфонсы, якія хочуць перажыць цяжкія дні разам з якой-небудзь дамай, якая нядрэнна зарабляе.

Псіхолагі пацвярджаюць: у бліжэйшыя месяцы для жыгала будзе раздолле. У крызіс забяспечаныя мужчыны пазбаўляюцца ад палюбоўніц — прыблізна гэтак жа, як ад няпрофільных актываў. Гэтыя кінутыя жанчыны першымі могуць апынуцца ў зоне рызыкі. Як кажуць у міліцыі, патэнцыйнай ахвяры зусім неабавязкова мець свой бізнэс або жыць на Рублёўцы. Ёсць сваё жыллё — падыходзячая кандыдатура. Раз'язджае на іншамарцы? Таксама нядрэнна — на бензін хапае, значыць, і мужчыну пракарміць зможа.

Для шматлікіх мужчын, якія засталіся без працы, кар'ера жыгала — адзіны спосаб зарабіць грошы, піша часопіс. «Адукаваныя менеджары аказаліся з-за крызісу ў складанай сітуацыі — на іх вісяць крэдыты, па якіх трэба плаціць, — лічыць псіхолаг Дзмітрый Сінараў. — І вырашыць гэтыя праблемы часта можна толькі за кошт жанчыны».

«У нас па-ранейшаму апрыёры лічыцца, што карміцель — мужчына», — кажа сацыёлаг Зоя Хоткіна з Маскоўскага цэнтра гендарных даследаванняў. Прызнавацца ў фінансавай безгрунтоўнасці мужчынам вельмі цяжка. А вось жанчынам браць на сябе ролю здабытчыка ў прынцыпе лёгка, упэўнена яна: у апошнія 15 гадоў у Расіі жанчыны сталі вельмі самастойнымі і даказалі гатоўнасць вырашаць чыста мужчынскія, здавалася б, задачы.

Даследаванне, праведзенае амерыканскай кампаніяй Prince&Associates, паказала: большасць багатых жанчын, якія ўтрымліваюць палюбоўнікаў, нават збіраюцца павысіць ім «ганарары» — маўляў, у свеце, дзе ўсё рушыцца, яны робяць стаўку на рамантыку. І альфонсам гэта вельмі на руку, робіць заключэнне выданне.

Дзед Мароз у Польшчы ўкраў экскаватар, каб абмяняць яго на падарункі дзецям

Польскі Санта Клаўс стаў зарабляць вымаганнем дзеля таго, каб даставіць радасць дзеткам прытулкаў. Кур'ёзнае злачынства адбылося ў горадзе Любліне, дзе ў нейкага Яраслава Крываноса, уладальніка экскаватара, укралі дарагую будаўнічую тэхніку, перадае агенцтва РІА «Навіны».

Кошт выкрадзенага экскаватара — 4,5 тысячы долараў. Якое ж было здзіўленне пацярпелага, калі сам выкрадальнік патэлефанаваў яму праз некаторы час і адрэкамендаваўся Дзедам Марозам. Без лішняй сціпласці барадаты чараўнік прапанаваў вярнуць экскаватар на месца, але толькі ў абмен на своеасаблівы пераднавагодні выкуп. Зламыснік запатрабаваў купіць яму цацкі для дзяцей з люблінскага прытулку. Па тэлефоне Дзед Мароз удакладніў, што кошт падарункаў павінен быць не менш як 300 долараў. Пасля таго, як пан Крыванос выканаў гэтае патрабаванне, ён знайшоў свой экскаватар на ранейшым месцы. У паліцыі здзіўляюцца з нагоды выхадкі польскага Юрыя Дзетачкіна і рыхтуюцца да горшага. «Відаць, цяпер для эканомікі надышлі вельмі цяжкія часы, калі нават Санта спрабуе свае сілы ў крадзяжы», — адзначыў адзін з паліцэйскіх.

Нагадаем, што падобная гісторыя стала сцэнарыем вядомага савецкага фільма «Беражыся аўтамабіля» з Інакенціем Смактуноўскім і Алегам Яфрэмавым у галоўных ролях, у якім выкрадальнік Юрый Дзетачкін здзяйсняе злачынствы дзеля таго, каб дапамагаць дзецям.

Расійскія бяздомныя прайгралі чэмпіянат свету па футболе

Зборная расійскіх бяздомных прайграла чэмпіянат свету па вулічным футболе, які праходзіў у аўстралійскім Мельбурне. У фінале расіяне саступілі камандзе Афганістана з лікам 4:5.

Для афганскіх бяздомных гэтая перамога стала першай на чэмпіянаце. Трэцяе месца заняла каманда Ганы. Усяго ў чэмпіянаце свету 2008 года ўдзельнічалі 48 камандаў. Расійскія бяздомныя выйгравалі чэмпіянат свету ў 2006 годзе, акрамя таго, двойчы яны становіліся пераможцамі і на першынстве Еўропы. Чэмпіянаты такога ўзроўню праходзяць на полі памерам 16 на 22 метры. Працягласць матча складае 15 хвілін. Расію на турніры прадстаўляла каманда пецярбургскай вулічнай газеты «Шлях дадому». Наступны чэмпіянат свету пройдзе ў верасні наступнага года ў Мілане.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Беларусы ўбачаць выбары новай «Міс свету»

Фінал 58-га міжнароднага конкурсу прыгажосці «Міс свету» адбудзецца 13 снежня ў «фінансавай сталіцы» Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікі — Йоханесбургу. Сёлета ў нежартоўнай барацьбе за званне першай прыгажуні сышліся дзяўчаты са 112 краін свету, у тым ліку і з Беларусі. Нашу краіну на конкурсе прадстаўляе пераможца нацыянальнага конкурсу «Міс Беларусь-2008» Вольга Хіжынкова.

Канкурсанткі прыбылі ў ПАР амаль месяц таму, 16 лістапада, і адразу апынуліся ў віхуры падзей. Праграма чатырохтыднёвага тура дзяўчат па краіне ўключала фотасесіі, рэпетыцыі, інтэрв'ю, дабрачынныя акцыі, экскурсіі... А таксама прамежкавыя спаборніцтвы за тытулы «Міс пляж», «Міс топ-мадэль», «Міс спорт», «Міс талент» ды іншыя, якія аўтаматычна даюць сваім уладальніцам месца ў паўфінале. Гэту ж перавагу над саперніцамі мае пераможца інтэрнэт-галасавання, якое праходзіць на афіцыйным сайце конкурсу. Аднак пакуль што інтрыга наконт канчатковага складу групы лідараў захоўваецца (у фінал трапляюць 15 дзяўчат, 6 — па выніках прамежкавых этапаў, 9 выбірае журы). Шанц трапіць у лік фіналістак мае і Вольга Хіжынкова — дарэчы, яна самая высокая сярод сёлетніх канкурсантак. Вядома, што для фінальнага выхаду наша ўдзельніца падрыхтавала сукенку з серабрыста-блакітнага шоўку, з хрустальным упрыгажэннем і карункамі ручной работы, спецыяльна створаную для конкурсу брэсцкай фірмай Papilio.

Грандыёзнае шоу «Міс свету-2008» пройдзе ў цэнтры «Sandton Convention Centre», дзе звычайна адбываюцца розныя модныя паказы і прэстыжныя выстаўкі. Рэпартаж з конкурсу ўбачаць і беларусы — тэлеверсію яго пакажа канал АНТ, прычым каментаваць падзеі будуць выключна мужчыны: Арташэс Антанян, Іван Вабішчэвіч, Сяргей Хоміч і Ягор Хрусталёў.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	8.18	15.48	7.30
Віцебск —	8.15	15.30	7.15
Магілёў —	8.08	15.38	7.30
Гомель —	7.57	15.43	7.46
Брэст —	8.32	16.04	7.32
Гродна —	8.24	16.13	7.49

Месяц

Першая квадра. Месяц у сузор'і Блізнятаў.

Імяніны

Пр. *Аляксея, Васіля, Івана, Мікалая, Пятра, Рыгора, Сцяпана, Фёдара.* ***К.*** *Дануты, Клары, Сабіны, Даніэля, Сцяпана.*

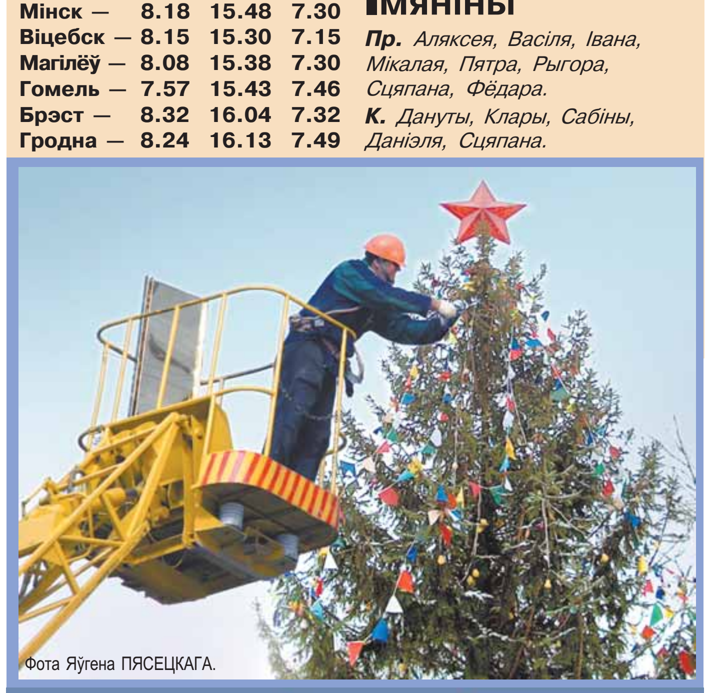

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

...у суседзяў

ВАРШАВА +3..+5°С	КІЕЎ +1..+3°С	РЫГА 0..+2°С
ВІЛЬНЮС +2..+4°С	МАСКВА -1..+1°С	С.-ПЕЦЯРБУРГ -3..-1°С

Дзве даты

11 снежня

1920 год — у БССР была створана Надзвычайная камісія па ліквідацыі непісьменства. У 1921—1922 гадах у школах для непісьменных у рэспубліцы займалася каля 12,5 тысячы чалавек. У ліквідацыі непісьменства актыўна ўдзельнічалі так званыя культармейцы — рабочыя, інтэлігенцыя, навучэнцы. Непісьменства сярод дарослага насельніцтва ў БССР у асноўным была ліквідавана да 1932 года.

1936 год — англійскі кароль Эдуард VIII адмовіўся ад трона з-за кахання да двойчы разведзенай амерыканскай актрысы Уоліс Уорфілд-Сімпсан.

Цытата дня:

«Паэзія гаворыць больш, чым проза — пры дапамозе меншай колькасці слоў».

Вальтэр (1694—1778), французскі пісьменнік.

Інфарм-укол

СУПРАЦЬ МІКРОБАЎ — ТРАВА АРЭГАНА

У барацьбе з мікробамі дапамогуць такія травы як душыца, базілік, чабор і некаторыя іншыя.

Англійскія і індыйскія вучоныя даследавалі такую траву, як арэгана. Вядома, што яна ўтрымлівае шмат духмяных рэчываў, адно з якіх — карвакрол — забівае не толькі многія мікробы, але і некаторых паразітаў — дробных глістоў, якія жывуць у тонкім кішэчніку і жоўцевым пухіры. Даследчыкі параўналі дзеянне эфірных алеяў арэгана з 18 самымі папулярнымі антыбіётыкамі і пераканаліся, што трава забівае нават устойлівыя да лекаў мікробы.

АД ГІПЕРТАНІІ — УСІМІ СІЛАМІ

70 працэнтаў амерыканцаў з дыягнаставанай гіпертаніяй не прымаюць належных мераў для кантролю артэрыяльнага ціску.

Паводле атрыманых звестак, 98 апытаных гіпертонікаў імкнуцца змагацца з хваробай, але робяць для гэтага толькі некалькі крокаў. Так, 70 працэнтаў мяняюць харчовыя звычкі, 80 — скарачаюць колькасць солі, яшчэ 80 — устрымліваюцца ад алкаголю, 70 — займаюцца фізкультурай, 73 — прымаюць адпаведныя прэпараты. У выніку толькі 30 працэнтаў хворых пераадольваюць гіпертанію. Паводле ж слоў медыкаў, пры гэтым захворванні неабходна вытрымліваць усе медыцынскія рэкамендацыі разам, а не паасобку. Правільнае харчаванне, фізічная актыўнасць, адмова ад курэння, пазбяганне стрэсу, сістэмнае ўжыванне лекавых прэпаратаў — асновы папярэджання і лячэння гіпертаніі.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Наўздагон

«ВАДА ДЗІРАЧКУ ЗНОЙДЗЕ..?»

Тэлефануе мая сяброўка, якая працуе доктарам у бальніцы. «Уяўляеш, гаворыць, нас правяраюць. Калі прыходзім-сыходзім з работы, ці не спазняемся з абедзеннага перапынку...» У той жа вечар аналагічныя размовы адбыліся са знаёмымі, якія працуюць у выканкаме, універсітэце, на тэлефоннай станцыі... Народ насамрэч перапалохаўся і будзе заўсёды хадзіць на працу без спазнення?

Мэта кантралюючых зразумелая і ніхто не адважыцца яе аспрэчваць. Дысцыпліна павінна быць у любым калектыве. Аднак, я памятаю татальныя аблавы ў магазінах і кінатэатрах, якія праводзіліся ў 80-х, пры Андропаве. Тыя акцыі крыху напужалі звычайнае насельніцтва, але ж ці выхавалі дысцыпліну? Тым часам размова, здаецца, ідзе не аб дысцыпліне дзеля дысцыпліны, а аб марнатраўстве рабочага часу.

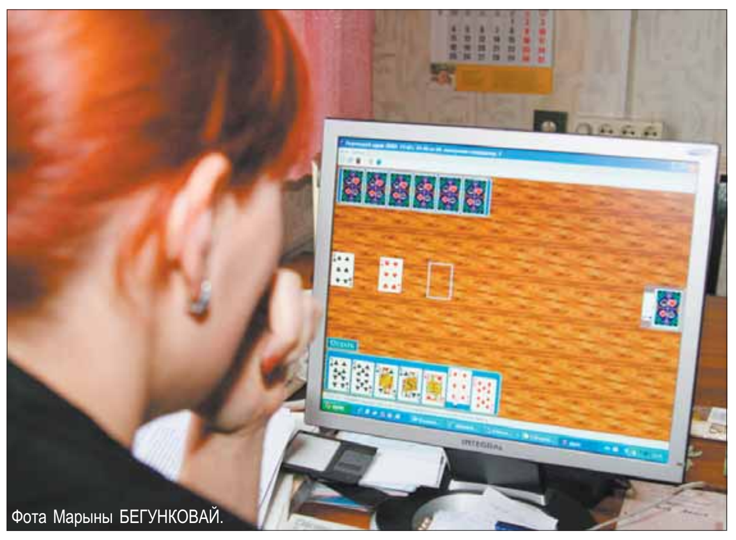

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Я папрасіла сваіх знаёмых расказаць (зразумела, па сакрэце), як можна «валяць дурня», знаходзячыся на працы. Безумоўна, у кожнай галіне ёсць свае прафесійныя асаблівасці. І таму зараз размова аб найбольш распаўсюджаных спосабах.

• **Першы назвалі, бадай, усе: разгадваць красворды, сканворды, судоку.** Варыянт — чытаць газеты: анекдоты, рэцэпты, гараскопы, зводкі надвор'я, парады па пахудзенні... І ў мяне быў знаёмы кіраўнік, якога я бачыла толькі за чытаннем свежай прэсы — на апошняй старонцы.

Калі супрацоўнік павінен адбыць ад 9 да 18, а сваю непасрэдную працу робіць хутка і добра, чаму б не «праветрыць» мазгі інтэлектуальнай забаўкай. Мала каму ў галаву прыйдзе прасіць работу дадаткова: раптам могуць і даць.

• **Рэкламныя часопісы.** Ніхто не ведае, адкуль яны з'яўляюцца на сталах, пасля чаго на гадзіну забываюцца нават тэрміновыя фінансавыя справаздачы. Жанчыны не толькі абмяркоўваюць суадносіны цаны і паху, ім не лянотна будзе прабегчыся па ўсіх сямі паверхах, каб расказаць знаёмым, што менавіта цяпер дзейнічаюць суперскідкі на крэм супраць маршчын. Студэнткі на занятках уяўляюць сябе ў якасці мадэляў, а на перапынках паспяхова распаўсюджваюць нятанную прадукцыю касметычных фірмаў сярод тых, каму не хапае грошай на піражок.

Можа, кіраўнік хоча, каб яго падначаленыя выглядалі, як Кацярына Пушкарова ў першых серыях «Не нарадзіся прыгожай»? Як гэта можа адбіцца на кліентуры фірмы? Ну а для студэнтаў гэта рэальны шанц зарабіць рэальныя грошы.

• **Пайшоў на тэрыторыю (на аб'ект).** Звычайна такую фармулёўку можна пачуць ад сакратарак кіраўнікоў прадпрыемстваў — буйных і не вельмі. Дзе знаходзіцца тая тэрыторыя — на Паўднёвым ці Паўночным полюсе, не даведацца, пры наяўнасці добрай памочніцы, нікому і ніколі. Ну а мабільны тэлефон можна выпадкова забыць у кабінеце, у яго можа сесці батарэя і гэтак далей... Па маіх назіраннях, «на тэрыторыю» кіраўнікі сыходзяць заўсёды ў другой палове пятніцы і вяртаюцца адтуль толькі ў панядзелак.

Калі кіраўнік сапраўды толькі ў кабінеце штаны працірае, ці будзе плённай яго праца?

• **Цыгарэта.** Здаецца, гэта не толькі спосаб стратэгічна пашкодзіць бясцэннае здароўе, адпачыць і перавесці дух на працы (нездарма ж узнік выраз — «перакур»), але ж і магчымасць у дэталях абсмактаць усе плёткі. Калі ты выпадкова трапляеш у такую кампанію, асабліва востра адчуваеш, як шмат гаворкі пра тое, пра што ўвогуле не трэба было б гутарыць — ніколі...

Можа, у нас недастаткова культуры правядзення вольнага часу ўвогуле і перапынкаў у прыватнасці? Яны ж патрэбныя — менавіта для таго, каб нармальна працаваць далей... Некалькі сталоў для тэнісу або більярду маглі б вырашыць праблему.

• **Кубачак кавы.** Відаць, справа не ў каве, а ў яе колькасці. Кубачкаў за працоўны дзень рэальна можа быць куды больш, чым дзесяць! У перапынках паміж кавай можна мераць ціск і здзіўляцца, што высокі. А потым зноў прайсціся па кабінетах, сумяшчаючы цудоўны напой з перамываннем костачак калегам. А чаму не — вадзічка дзірачку знойдзе, — адказваюць сябры.

10 гадоў таму ў Даніі мне давялося пабываць у рэдакцыях многіх газет, радыё і тэлебачання. Каву, гарбату і нават піва — на выбар, як штогадзінныя напоі прапаноўвалі нам і пілі самі нашы калегі-журналісты. Сапраўды, адразу цяплее ўнутры, калі табе прапануюць раздзяліць сціплую трапезу...

• **Камп'ютар сябар, камп'ютар вораг.** Любімы занятак для ламераў (тых, хто крыху адрознівае сістэмны блок ад манітора) — раскладваць пасьянсы на камп'ютарным стале. Што датычыцца геймераў (гэта прыхільнікі куды больш складаных гульняў), у многіх арганізацыях і прыватных фірмах сістэмныя адміністратары час ад часу праводзяць «чыстку» разумных машын, якія супрацоўнікі захламліваюць з зайздроснай упартасцю. Агульнавядомыя сайты, што дапамагаюць знайсці даўніх знаёмых і на доўгі час выключаюць з рэальнага свету вельмі многіх. Прынамсі, церпяць і ад аматараў порнаклубніцаў. Сісадміны нарэшце сталі блакаваць выхад на віртуальныя спатканні з колішнімі і новымі сябрамі. Усім, акрамя выбраных... Тым часам простыя смяротныя амаль незаўважна для калег на форумах абмяркоўваюць дзейнасць палітыкаў, у блогах каментуюць артыкулы, перапісваюцца ў «асьцы» і гэтак далей па меры ўдасканалення тэхналогій...

Уявіць жыццё без камп'ютара сёння проста нельга. Без інтэрнэту — амаль што таксама. Можа, справа не ў іх адсутнасці ці наяўнасці, а ў нашых узаемаадносінах з гэтым настольным цудам? Некаторыя чытаюць кнігі і слухаюць музыку — з дапамогай таго ж камп'ютара. Ці дарэмна яны праводзяць час, яшчэ вялікае пытанне. Адна мая калега ў чатах паспяхова чэрпае тэмы для сваіх артыкулаў. Іншыя маюць дадатковы, і нядрэнны, заробак у віртуальнай прасторы. Калі высокія тэхналогіі забіраюць наш час, чаму б ім не дапамагчы ў адваротным? Ёсць камп'ютарныя праграмы-плоніроўшчыкі, што нагадваюць справы, якія патрэбна зрабіць, тэлефоны, факсы, электронныя адрасы... Сёння можна карыстацца разумнай машынай як друкавальнай машынкай, а можна з яе дапамогай пазбаўляцца ад лішніх папер.

Адзінае, што магчыма зрабіць з часам, які мы затрачваем на працу, гэта скараціць яго за кошт павелічэння прадуктыўнасці. Ну, напрыклад, авалодаць сляпым дзесяціпальцавым метадам набору тэксту. Ці хоць бы пачаць выкарыстоўваць замест «мышкі» кнопкі «Ctrl», «Alt», «Caps Lock», «Home», «End», і гэтак далей на клавіятуры. Ведаю на асабістым вопыце, наколькі хутчэй выконваецца любая работа.

Больш чым паўстагоддзя таму нарадзіўся цэлы навуковы накірунак, закліканы дапамагчы нам арганізаваць сябе. Вывучэнне законаў моднага сёння тайм-менеджменту нагадвае сітуацыю з пахудзеннем. Як з вагой, з часам можна змагацца ў тэорыі. Але на практыцы праблема яе недахопу, як і лішнія кілаграмы, застануцца.

Можна пільна кантраляваць прыход-сыход, але ж грамадзяне ўсё роўна будуць незадаволеныя чыноўнікам (доктарам, настаўнікам, юрыстам), якому «да лямпачкі» сапраўдная праблема звычайнага чалавека. У незалежнасці ад таго, згорнуты ці разгорнуты на яго камп'ютарным стале пасьянс.

Ці будзе пэўны вынік пры вырашэнні канкрэтнага пытання, залежыць, як заўсёды, толькі ад сумлення. Калі з ім усё добра, перашкодай не будуць ні кубачак кавы, ні камп'ютар, ні нават рэкламны часопіс...

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ДЛЯ ПЛАДАВІТАСЦІ...

Свет і сусвет чалавека

Супраць бясплоднасці даволі часта выконваліся магічныя дзеянні, у якіх самы актыўны ўдзел «бралі» садовыя і лясныя дрэвы, палявыя і лугавыя расліны. Так, бясплоднай жанчыне раілі з'есці почкі пладовага дрэва (грушы ці яблыні), якое заквітнела ўпершыню. Пільнавалі першы плод на гэтым дрэве, каб яго з'ела менавіта такая жанчына. На Палессі раілі з'есці грушу, якая болей за іншыя правісела на дрэве.

• У абрадавых песнях, каб зацяжарыць, маладухам раілі паесці гарохавай кашы. Існаваў славянскі казачны сюжэт аб нараджэнні асілка па імені Пакаціғарошак, які з'яўляецца яскравым таму сведчаннем.

• Наяўнасць у дуба жалудоў набліжала яго да пладовых дрэў. Бясплодныя жанчыны «хадзілі да дуба і прасілі ў лясного духа дзяцей». У надзеі зацяжарыць бясплодная жанчына павінна была пралезці праз шчыліну ў дубе.

• Усходнія славяне прыпісвалі вярбе здольнасць вярнуць пладаноснасць. У старажытныя часы жанчыны прыходзілі да вярбы і маліліся, каб яна падаравала ім доўгачаканых дзяцей, спадзеючыся, што вярба перадасць сваю пладаноснасць чалавеку. У літоўцаў існавала паданне, што ў вярбу была ператворана жанчына Блінда, якая мела дар пладавітасці і нараджала дзяцей надзвычай лёгка. Аднойчы Зямля, самая пладавітая з усіх маці, пазайздросціла ёй і ператварыла ў куст.

• Народныя лекары раілі бясплодным жанчынам есці пупышкі асвечанай у Вербную нядзелю вярбы, а на Вялікдзень плесці пояс з галінак вярбы і насіць на працягу сарака дзён.

• Каліна, яе ягады, лісце, кара былі надзейным сродкам пры сэксуальных расстройствах і жаночых захворваннях. У дзень святой Акуліны (7 красавіка) бясплодным жанчынам трэба было піць адвар з ягад каліны, якія бралі з вянка нявесты, і маліцца святой аб даранні дзіцяці.

• Сімвалам пладавітасці ва ўсходніх славян, перш за ўсё, былі зернебабовыя культуры. На вяселлі жаніха і нявесту пасыпалі жытам. Колькасць зярнят, якія «прычапіліся» да адзення, прадказвала колькасць дзяцей ці іх адсутнасць.

• Нявесту перад тым, як яна паедзе ў храм пад вянец, саджалі на хлебную дзяжу.

• Каб нарадзіць доўгачаканае дзіця, жанчыне неабходна было насіць пры сабе дзевяць зярнятак жыта, сабраных з дзевяці падворкаў.

• Каб у нявесты нараджаліся сыны, у Беларусі існаваў звычай, згодна з якім яна ў час вянчання павінна была трымаць за пазухай арэх.

• Для таго каб стаць бясплоднай, г.зн. больш не раджаць, жанчыны таксама выкарыстоўвалі некаторыя магічныя дзеянні. Пасля чарговых родаў жанчына ўкладвалася на разасланую папараць і закапвала плацэнту пад таполяй, якая лічылася ў народнай культуры бясплодным дрэвам, таму што на ім ніколі няма пладоў.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Усміхнёмся!

☺

Едзе мужык дадому на машыне, раптам раз — на дарогу выскоквае заяц. Мужык па тармазах, руль выкруціў — ледзь-ледзь аб'ехаў. Едзе далей, раз — на дарогу алень выбягае, мужык, зразумела, і зноў тормаз у падлогу — перад самым аленем спыніўся. Едзе далей, а тут на дарогу — МЯДЗВЕДЗЬ! Мужык па тармазах, але зрабіць ужо нічога не можа, бабах, машына дашчэнту, мядзведзь дохлы валяецца. Мужык выпаўзае з разбітай машыны і кажа:

— Блін, трэба было зайца душыць...

☺

— Мішачка, Міша, ну навошта ж ты коніку вусны ў чырвоны колер пафарбаваў?

— Яна — жанчына.

— А навошта вушы ў сіні?

— Яна змерзла!

ВЫПІСВАЙЦЕ «ЗВЯЗДУ» НА I КВАРТАЛ І ПЕРШАЕ ПАЎГОДДЗЕ 2009 ГОДА З БЯСПЛАТНЫМІ ЎКЛАДКАМІ

Местное самоуправление. Свая справа. Чырвоная змена. Купі лепшае! Жыцця доля. Краіна здароўя. Нашчадкі Чарнобылю.

ДЛЯ ІНДЫВІДУАЛЬНЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ	63850	10 120 рублёў на месяц 30 360 рублёў на квартал 60 720 рублёў на паўгоддзе
ДЛЯ ВЕТЭРАНАЎ ВАВ І ПЕНСІЯНЕРАЎ	63145	9 570 рублёў на месяц 28 710 рублёў на квартал 57 420 рублёў на паўгоддзе
ДЛЯ ВЕДАМАСНЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ	63858	16 170 рублёў на месяц 48 510 рублёў на квартал 97 020 рублёў на паўгоддзе
ВЕДАМАСНАЯ ПАДПІСКА ДЛЯ ЎСТАНОЎ МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ, МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І МІНІСТЭРСТВА АХОВЫ ЗДАРОЎЯ	63239	14 740 рублёў на месяц 44 220 рублёў на квартал 88 440 рублёў на паўгоддзе
ПАДПІСКА «ДА ЗАПАТРАБАВАННЯ» (праз кіёскі Мінгарсаюздруку)		
ДЛЯ ІНДЫВІДУАЛЬНЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ	63850	8 690 рублёў на месяц 26 070 рублёў на квартал 52 140 рублёў на паўгоддзе
ДЛЯ ВЕТЭРАНАЎ ВАВ І ПЕНСІЯНЕРАЎ	63145	8 180 рублёў на месяц 24 540 рублёў на квартал 49 080 рублёў на паўгоддзе
ДЛЯ ВЕДАМАСНЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ	63858	11 640 рублёў на месяц 34 920 рублёў на квартал 69 840 рублёў на паўгоддзе
ВЕДАМАСНАЯ ПАДПІСКА ДЛЯ ЎСТАНОЎ МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ, МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І МІНІСТЭРСТВА АХОВЫ ЗДАРОЎЯ	63239	11 010 рублёў на месяц 33 030 рублёў на квартал 66 060 рублёў на паўгоддзе

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічах: 7 26 02, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03; прыём рэкламы тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292 04 52.

http://www.zviazda.by;

e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 32.333 Індэкс 63850. Зак. № 6864. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12